

ISSN 2286-8658 (Print) ISSN 2672-9598 (Online)

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Lampang Rajabhat University Journal

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2568

Volume 14 No.1 January - June 2025

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

119 ถ.ลำปาง-แม่ทะ ต.ชมพู อ.เมือง จ.ลำปาง 52100

โทรศัพท์ 054-237399 ต่อ 3832 มือถือ 083-1563928

โทรสาร 054-241038

<http://www.rsc.lpru.ac.th>

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (Lampang Rajabhat University Journal)

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ISSN 2286-8658 (Print) ISSN 2672-9598 (Online)
เป็นวารสารระดับชาติที่ทุกบทความได้รับการกลั่นกรองจากคณะกรรมการ (Peer Review) ซึ่งเป็น
ผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง อย่างน้อยบทความละ 3 ท่าน

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่บทความวิจัยหรือบทความวิชาการที่เป็นองค์ความรู้ทางด้าน
มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ และสาขาที่เกี่ยวข้องของคณาจารย์ นักศึกษา ตลอดจนนักวิชาการอิสระ
เพื่อนำไปสู่ประโยชน์ต่อบุคคล สังคมและประเทศชาติ โดยครอบคลุมสาขานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์
ด้านการเมืองการปกครอง รัฐประศาสนศาสตร์ มนุษยศาสตร์ด้าน ภาษาไทย ภาษาจีน
และภาษาต่างประเทศ ดนตรี สังคมศึกษา การพัฒนาชุมชน ศิลปะและการออกแบบ บริหารธุรกิจ
ด้านการจัดการ การตลาด บัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ การเงินการธนาคาร
ธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจต่างประเทศ และการจัดการโลจิสติกส์ ครุศาสตร์ ด้านเทคโนโลยี
การศึกษา การบริหารการศึกษา การศึกษาปฐมวัย จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว หลักสูตร
และการสอน วัดและประเมินผลทางการศึกษา ศิลปศาสตร์ ด้านนิเทศศาสตร์ และการท่องเที่ยว
 เป็นต้น

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน)

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม-มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม-ธันวาคม

กำหนดปิดรับต้นฉบับ

ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) กำหนดออกเดือนมิถุนายน ปิดรับ 30 ธันวาคม

ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม) กำหนดออกเดือนธันวาคม ปิดรับ 30 มิถุนายน

ที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ธิดิมา

คุณยศยิ่ง

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.พรชนก
อาจารย์ ดร.ปณณทัต

ทองลาด
กัลยา

กองบรรณาธิการ : (ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก Peer Review)

ศ.เกียรติคุณ ดร.มนัส สุวรรณ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	รศ.เอนก ชิตเกษร	มหาวิทยาลัยพายัพ
ศ.กิตติคุณ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา		ผศ.ดร.กมลทิพย์ คำใจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต		ผศ.ดร.กุลวรา สุวรรณพิมล	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
ศ.ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ผศ.ดร.เกศริน มนูญผล	
ศ.ดร.อานันท์ กาญจนพันธุ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	
รศ.ดร.กนกอร สมปราษฎ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	ผศ.ดร.ชูศรี สุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
รศ.ดร.กรกาญจน์ อรุณรัตน์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	รศ.ดร.นฤนาถ ศรภักยานิช	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รศ.ดร.กิตติมา ปรีดีติลก	สำนักงานการศึกษาเอกชน	รศ.ดร.ธนวิทย์ บุตรอุดม	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
รศ.ดร.เกียรติสุดา ศรีสุข	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ผศ.ดร.บัญญัติ ชำนาญกิจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
รศ.ดร.ฉัตรนภา พรหมมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	ผศ.ดร.บุษยากร ตีระพุดติกุลชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
รศ.ดร.ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์	มหาวิทยาลัยนเรศวร	รศ.ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
รศ.ดร.ชูชีพ พุทธประเสริฐ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ผศ.ดร.ปานฉัตร อาการักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
รศ.ดร.นิตยา สุวรรณศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	ผศ.ดร.มลิวลีย์ สมศักดิ์	
รศ.ดร.บำรุง คำเอก	มหาวิทยาลัยศิลปากร	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	
รศ.ดร.กรไชย พรหมสักร	มหาวิทยาลัยนครพนม	ผศ.ดร.รัศมี ต้นเจริญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
รศ.ดร.ประจักษ์ สายแสง	มหาวิทยาลัยนเรศวร	ผศ.ดร.เรखा อธิวงค์	
รศ.ดร.ปราโมทย์ จันทร์เรือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์	
รศ.ดร.ปราจริย ผลประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	ผศ.ดร.วรรณรัตน์ ใจจนวิเชียร	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
รศ.ดร.พิทยาภรณ์ มานะจติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	ผศ.ดร.วัชรีย์ ร่วมคิด	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
รศ.ดร.พิมพ์พันธ์ เดชคุปต์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ผศ.ดร.วิไลวรรณ วิภาจักษณ์กุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
รศ.ดร.เพ็ญพิศุทธิ์ ใจสนิท	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	รศ.ดร.วีระ เลิศสมพร	มหาวิทยาลัยพะเยา
รศ.ดร.มนตรี พิริยะกุล	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	รศ.ดร.ศุภวรรณ เล็กวิไล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รศ.ดร.เมฆม สอดส่องกุล	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	ผศ.ดร.สมบัติ เวชกามา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
รศ.ดร.ยุพร ริมชลการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	ผศ.ดร.สมาน พูแสง	เกษียณอายุราชการ
รศ.ดร.วาริพิน มงคล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	ผศ.ดร.สิทธิชัย สาเอี่ยม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
รศ.ดร.สนม ครุฑเมือง	มหาวิทยาลัยนเรศวร	ผศ.ดร.สุนทรพจน์ ดำรงพานิช	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รศ.ดร.สมคิด พรหมจ้อย	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	ผศ.ดร.เสกสรรค์ แยมพินิจ	
รศ.ดร.สุกัญญา เออมือธรรม	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	
รศ.ดร.สิริโฉม พิเชษฐบุญเกียรติ		ผศ.ดร.อรุณี หงษ์ศิริวัฒนา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย		ผศ.ดร.อิราวัฒน์ ขมระกา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
รศ.ดร.อินดา ศิริวรรณ		ผศ.ดร.อุดม คำชาติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย		ผศ.ดร.อุไรวรรณ หาญวงศ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รศ.ดร.จำเนียร บุญมาก	มหาวิทยาลัยแม่โจ้		
รศ.ยุพิน จันทร์เรือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย		

กองบรรณาธิการ : (ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน Peer Review)

รศ.ดร. บุญทวรรณ	วิงวอน	ผศ.ดร. จรีรัตน์	สุวรรณ
รศ.ดร. บุญเหลือ	ใจมโน	ผศ.ดร. ณัฐนันท์	ฐิตยาปราโมทย์
รศ.ดร. ปองปรารถน์	สุนทรภัสส	ผศ.ดร. ดวงจันทร์	เตี้ยววิไล
รศ.ดร. พรชนก	ทองลาด	ผศ.ดร. นภาพรณ	เนตรประดิษฐ์
รศ.ดร. ไพฑูรย์	อินตะขัน	ผศ.ดร. ธนกร	สิริสุคันธา
รศ.ดร. พิสิทธิ์	ณอน บัวนก	ผศ.ดร. ปราโมทย์	พรหมขันธ
รศ.ดร. อัมเรศ	เนตาสัทธี	ผศ.ดร. ประรณนา	โกวิทยางกูร
รศ. พฤกษา	เครือแสง	ผศ.ดร. วียดา	แหลมตระกูล
รศ. สุวรรณ	โพธิศรี	ผศ.ดร. อนุรักษ์	อาทิตย์กวิน
ผศ.ดร. จตุรภัทร	วงศ์สิริสถาพร	ผศ. สมชาย	เมื่องมูล
ผศ.ดร. ชุติกานต์	รักธรรม		

บทบรรณาธิการ

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางฉบับนี้ ดำเนินการมาเป็นปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2568 โดยยังคงมุ่งมั่นที่จะเป็นสื่อกลางการเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการ ที่ครอบคลุมศาสตร์ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของอาจารย์ นักวิจัย นักศึกษา ตลอดจน นักวิชาการ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการถ่ายทอด องค์ความรู้แก่ผู้สนใจและการใช้ประโยชน์ของบุคคล สังคม ท้องถิ่นและประเทศชาติต่อไป

ภายในวารสารฉบับนี้ ประกอบด้วยบทความจำนวนทั้งสิ้น 7 บทความ จำแนกเป็นบทความวิจัย จำนวน 6 บทความ บทความวิชาการ จำนวน 1 บทความ เนื้อหาโดยรวมของบทความสะท้อนถึง ผลการวิจัยหรือมุมมองที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษา การตลาด การเงิน – การบัญชี กฎหมาย การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและคุณภาพชีวิต

กองบรรณาธิการวารสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้อ่าน นักวิจัย นักศึกษา นักวิชาการ หรือผู้สนใจทั่วไป จะได้รับข้อมูลทางวิชาการที่เป็นประโยชน์จากวารสารฉบับนี้ ท้ายนี้ ขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจากทุกฝ่าย ที่ทำให้วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางสามารถ ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องและพร้อมที่จะพัฒนาสู่วารสารที่มีคุณภาพสูงขึ้นต่อไป

รองศาสตราจารย์ธิดิมา คุณยศยิ่ง
บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

บทความวิจัย

1. ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญของผู้ใช้บริการที่อาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี	จินตนา บุญร่วม	1
2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1	ชนะชล บ้านใหม่	13
3. การจัดการกลุ่มผู้สูงอายุโดยแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง	ณัฏฐ์ดนัย ประเทืองบริบูรณ์	25
4. การสื่อสารออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพของเยาวชน อำเภอเมืองจังหวัดอุดรธานี	นเรศ บัวลอย	37
5. ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ในรายวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัต	วันวิสา แยมกระจ่าง	49
6. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า กลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนา ตำบลนาบ่อคำ อำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร	อนันธิตรา ดอนบรรเทา	61

บทความวิชาการ

7. แนวทางการบริหารจัดการข้อมูลเพื่อการขับเคลื่อนงานบริหารทรัพยากรบุคคลในรูปแบบดิจิทัลของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ชนตติ พุ่มพฤษ	73

CONTENTS

Page

Research Articles

1.	Factors affecting the intention to use coin-operated laundry convenience stores for users living in Pathum Thani Province	<i>Jintana Bunruam</i>	1
2.	Academic Leadership of School Administrators Under Prachinburi Primary Educational Service Area Office 1	<i>Chanachon Banmai</i>	13
3.	The Elderly Management Base on Social Cohesion of Nam Jo Subdistrict, Mae Tha District, Lampang Province	<i>Nathdanai Pratuangboriboon</i>	25
4.	Online Communication Affecting the Decision to Exercise for Health of Youth in Mueang District, Udon Thani Province	<i>Naret Bualuay</i>	37
5.	Learning Outcome of the Active Learning on Analytical Thinking and Academic Achievement of Second Year Students of Thai Citizens in a Dynamic Society Course	<i>Wanwisa Yamkrachang</i>	49
6.	Grass Broom Products Development by Don Pattana Basketry Enterprise Group, Naborkam Subdistrict, Amphur Muang, Kamphaeng Phet Province	<i>Anantitra Donbantao</i>	61

Academic Article

7.	Guidelines for Data Management to Drive Digital Human Resource Administration in the Office of Agricultural Land Reform (ALRO), Ministry of Agriculture and Cooperatives	<i>Chanattee Poompruk</i>	73

ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญ
ของผู้ใช้บริการที่อาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี
Factors affecting the intention to use coin-operated laundry
convenience stores for users living in Pathum Thani Province

จินตนา บุญร่วม¹, สนิทรา สุขสวัสดิ์² และรุจิภาณูจน์ ซานนท์^{3*}
(Jintana Bunruam¹, Sinitttra Suksawat² and Rujikarn Sanont^{3*})

^{1,2,3*}สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
39 หมู่ 1 ถนนรังสิต-นครนายก ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12120
^{1,2,3*}39 Moo 1, Klong 6, Khlong Luang Pathum Thani 12120

Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Thanyaburi, Thanyaburi,
อีเมลผู้แต่งหลัก: rujikarn_s@rmutt.ac.th เบอร์โทร: 09 6823 2366

วันที่รับบทความ 20 ธันวาคม 2567
Received: Dec. 20, 2024

วันที่รับแก้ไขบทความ 10 พฤษภาคม 2568
Revised: May. 10, 2025

วันที่ตอบรับบทความ 15 พฤษภาคม 2568
Accepted: May. 15, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (2) เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของคุณภาพการให้บริการ และ (3) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดและปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการ ที่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการของผู้ใช้บริการร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญของผู้ใช้บริการที่อาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้บริการร้าน จำนวน 400 คน การวิเคราะห์ที่ใช้สถิติพรรณนาที่ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด และคุณภาพในการให้บริการ มีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดสามารถทำนายความตั้งใจใช้บริการร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญได้ร้อยละ 56.8 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยปัจจัยที่ส่งผล ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ($\beta=0.450$) ผลิตภัณฑ์ ($\beta=0.268$) ราคา ($\beta=0.227$) และบุคลากร ($\beta=0.190$) ตามลำดับ ส่วนช่องทางการจัดจำหน่าย ส่งผลด้านลบต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญ สำหรับปัจจัยคุณภาพในการให้บริการ สามารถอธิบายความตั้งใจใช้บริการร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญได้ร้อยละ 66.6 มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยปัจจัยที่ส่งผลคือ การให้ความมั่นใจแก่ผู้ใช้บริการ ($\beta = 0.440$) รองลงมาคือ ความเห็นอกเห็นใจผู้ใช้บริการ ($\beta = 0.220$) และการตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ ($\beta = 0.208$) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ส่วนประสมทางการตลาด; คุณภาพการให้บริการ; ความตั้งใจใช้บริการ; ร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญ

Abstracts

This research article aims (1) to study marketing mix factors (7P's) (2) to service quality factors level and (3) to analyze marketing mix factors and service quality factors that affect the intention to use the services of users of coin-operated laundry convenience stores of users living in Pathum Thani province. It is a quantitative research study, the sample who lives in Pathum Thani province total 400 people. The data were analyzed using descriptive statistics including frequency, percentages, mean, and standard deviation and test hypothesis using multiple regression analysis.

The research results found that: marketing mix factors and service quality factors that affect service intention opinions at the highest level. The marketing mix factors was able to predict the intention to use coin-operated convenience stores by 56.8 percent. The factors that affect include physical environmental factors ($\beta=0.450$), product factors ($\beta=0.268$), price factors ($\beta=0.227$) and personnel factors ($\beta=0.190$), respectively. As for distribution channel factors, it has a negative impact on the service intention to use coin-operated laundry convenience stores. Next, services quality factors able to predict the service intention to use coin-operated laundromats at 66.6% with a statistical significance level of 0.05. The influencing factors are: assurance ($\beta = 0.440$), followed by empathy ($\beta = 0.220$) and responsiveness ($\beta = 0.208$), respectively.

Keywords: Marketing Mix; Service Quality; Intention to Use; Coin-Operated Laundry Convenience Stores

บทนำ

รูปแบบการใช้ชีวิตของสังคมเมืองในปัจจุบัน มุ่งเน้นความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิต เนื่องจาก ความเร่งรีบและการมีเวลาจำกัด ส่งผลให้ผู้คนต้องการความสะดวกสบาย หนึ่งในธุรกิจที่ตอบสนองต่อรูปแบบการใช้ชีวิตในสังคมเมืองคือ ธุรกิจร้านสะดวกซัก โดยเป็นการบริการซักผ้าหยอดเหรียญที่มีความรวดเร็วในการซักผ้า และอบผ้าให้แห้งในเวลาอันรวดเร็ว สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคได้ทั้งในด้านเวลา และด้านความสะดวกสบาย รวมทั้งเปิดให้บริการตลอด 24 ชม. ส่งผลให้ธุรกิจร้านซักผ้าหยอดเหรียญมีอัตราเติบโตอย่างต่อเนื่อง และสร้างให้เกิดโอกาสทางธุรกิจจำนวนมากกับผู้ประกอบการในยุคปัจจุบัน (Suwannatat, 2021)

ข้อมูลจาก Oteri wash & dry (2016) กล่าวว่า ประเทศไทยในปี 2540 ร้านสะดวกซักยังไม่เป็นที่รับรู้และรู้จัก โดยคนนิยมซักผ้าเองภายในบ้าน หรือจ้างซักอบรีดโดยแรงงานทั่วไป เพราะค่าแรงถูก ปัจจุบันมีการวางเครื่องซักผ้าหยอดเหรียญไว้ตามจุดต่าง ๆ เช่น คอนโด หอพัก อพาร์ทเมนต์ หรือพื้นที่หน้าบ้านตามตรอก หรือซอยต่าง ๆ มากมาย สาเหตุที่เครื่องซักผ้าหยอดเหรียญเพิ่มขึ้นอย่างมากภายในช่วงเวลา 10 กว่าปี นอกจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ชีวิตแล้ว ความเป็นชุมชนเมือง ทำให้พื้นที่ในการพักอาศัยมีขนาดเล็กลง หอพักหรืออพาร์ทเมนต์ที่มีขนาดเล็ก

ไม่มีพื้นที่พอวางเครื่องซักผ้า หรือรับแสงแดด เครื่องซักผ้าหยอดเหรียญจึงเป็นทางเลือกที่ดี และตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคอย่างตรงจุด ส่งผลต่อการเติบโตของธุรกิจอย่างรวดเร็ว โดยในปี 2566 มีจำนวนร้านเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 4,000 ร้าน จากปี 2563 มีร้านสะดวกซักประมาณ 2,000 ร้าน ปัจจุบันมีแบรนด์แฟรนไชส์ร้านสะดวกซักในประเทศไทยมากกว่า 40 - 50 แบรนด์ ทั้งไทยและต่างประเทศ ในปี 2566 มีมูลค่าตลาดโดยประมาณ 10,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2565 อยู่ที่ประมาณ 7,000 ล้านบาท แสดงให้เห็นว่าเป็นธุรกิจที่มีเงินหมุนเวียนอยู่ในระบบเป็นจำนวนมาก ร้านสะดวกซักในประเทศไทยมีประมาณ 3,500 - 4,000 สาขา สัดส่วนผู้มาใช้บริการโดยเฉลี่ย ประมาณ 500 สาขาต่อคนต่อเดือน (SPOTLIGHT, 2023) ปัจจุบันจังหวัดปทุมธานี มีนิติบุคคล ที่จดทะเบียนดำเนินการธุรกิจเครื่องซักผ้าหยอดเหรียญจำนวน 52 แห่ง จังหวัดปทุมธานีมีรายได้ รวมอยู่ในอันดับ 4 ของประเทศไทย รองลงมาจาก จังหวัดสมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร และภูเก็ต ตามลำดับ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2568) ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการ ร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญของผู้ใช้บริการร้านสะดวกซัก เพื่อสร้างโอกาสให้แก่ผู้ที่ต้องการ ลงทุนในธุรกิจต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7P's) ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด กระบวนการ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และบุคลากร
2. เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของคุณภาพการให้บริการ ได้แก่ ความเป็นรูปธรรม ของบริการ ความเชื่อถือในการบริการ การตอบสนองผู้ให้บริการ การให้ความเชื่อมั่นต่อผู้ให้บริการ และความเห็นอกเห็นใจของผู้ให้บริการ
3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการ ที่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการของผู้ใช้บริการร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญ

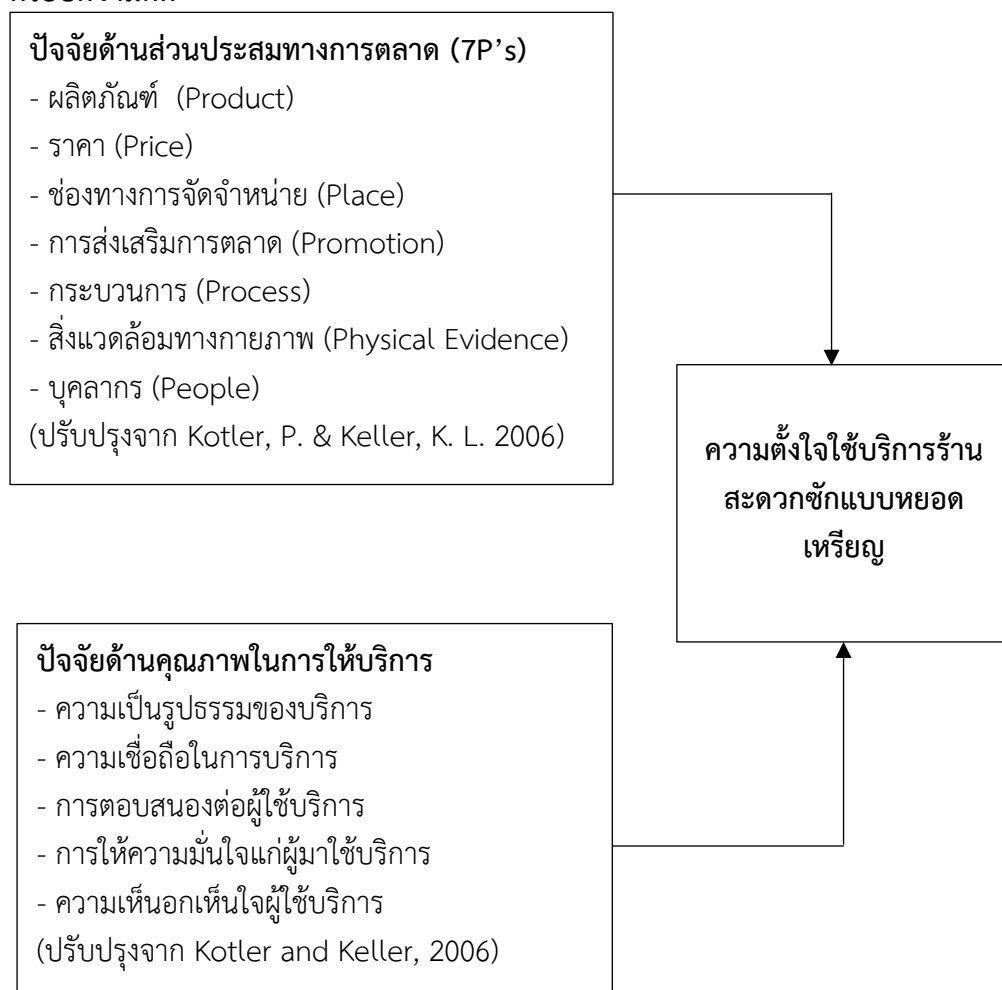
ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มผู้ใช้บริการร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญ ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป

ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญ ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด กระบวนการ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และบุคลากร คุณภาพการให้บริการ ได้แก่ ความเป็นรูปธรรมและการบริการ ความเชื่อถือในการบริการการตอบสนองผู้ให้บริการ การให้ความเชื่อมั่นต่อผู้ให้บริการ และความเห็นอกเห็นใจผู้ให้บริการ

ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาในการศึกษาวิจัยโดยเป็นการศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิ และแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ โดยมีระยะเวลาการดำเนินการทั้งสิ้น 1 ปี นับตั้งแต่เดือน กรกฎาคม 2566 - เดือนมิถุนายน 2567

กรอบความคิด

ภาพที่ 1 กรอบความคิด

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด (7P's) ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด กระบวนการ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และบุคลากร ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญของผู้ใช้บริการที่อาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี

2. ปัจจัยคุณภาพในการให้บริการ ได้แก่ ความเป็นรูปธรรมของบริการ ความเชื่อถือในการบริการ ด้านตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ การให้ความมั่นใจแก่ผู้มาใช้บริการ และความเห็นอกเห็นใจผู้ใช้บริการ ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญของผู้ใช้บริการที่อาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง: ประชากรคือผู้อยู่อาศัยในปทุมธานี ที่ใช้บริการร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญ ข้อมูลจากทะเบียนราษฎรใน พบว่าอยู่ในวัยทำงานอายุ 18 - 59 ปี จำนวน 813,582 ราย เป็นเพศหญิง 427,916 ราย และเพศชาย 385,666 ราย (กรมการปกครอง

กระทรวงมหาดไทย, 2567) แต่อย่างไรก็ตาม จำนวนประชากรของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน

กลุ่มตัวอย่าง: การสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็นตามความสะดวก โดยมีอายุ 18 ปีขึ้นไป และใช้บริการร้านสะดวกซื้อแบบหยอดเหรียญบริเวณในปทุมธานี โดยตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย: เป็นแบบสอบถาม พัฒนาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้แบ่งเป็น 6 ส่วน จำนวน 56 ข้อ คำถามคัดกรอง คือ อายุ ที่อยู่อาศัย และเป็นผู้ใช้บริการร้านสะดวกซื้อแบบหยอดเหรียญ โดยคำถามด้านส่วนประสมทางการตลาด 26 ข้อ ด้านคุณภาพการให้บริการ 23 ข้อ และคำถามเกี่ยวกับความตั้งใจใช้บริการ 4 ข้อ ตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยค่า IOC ของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 0.66 นำแบบสอบถามที่แก้ไขไปทดลองใช้ จำนวน 30 คน แล้วจึงนำมาทดสอบโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือของครอนบาค 0.912

การเก็บรวบรวมข้อมูล: ใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) ขออนุญาตเจ้าของร้าน 5 แห่ง นำแผ่นคิวอาร์โค้ดแบบสอบถามอธิบายวัตถุประสงค์ค่าชี้แจงให้แก่กลุ่มตัวอย่าง อย่างครบถ้วน

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด การทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) เพื่อหาอิทธิพลของตัวแปร

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพอาชีพ และรายได้ต่อเดือน ดังแสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (N=400)

รายละเอียดข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	160	40.00
- หญิง	240	60.00
อายุ		
- ต่ำกว่า 20 ปี	82	20.50
- 20 - 30 ปี	281	70.25
- 31 - 40 ปี	21	5.25
- 41 - 50 ปี	19	4.75
- มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	5	1.25

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

(N=400)

รายละเอียดข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ		
- โสด	354	88.50
- สมรส	46	11.50
อาชีพ		
- นักเรียน / นักศึกษา	284	71.00
- ข้าราชการ	13	3.25
- พนักงานรัฐวิสาหกิจ	12	3.00
- พนักงานบริษัทเอกชน	24	6.00
- ธุรกิจส่วนตัว	62	15.5
- อื่น ๆ	5	1.25
รายได้ต่อเดือน		
- ต่ำกว่า 10,000 บาท	255	63.75
- 10,001 – 20,000 บาท	104	26.00
- 20,001 – 30,000 บาท	25	6.25
- 30,000 บาทขึ้นไป	16	4.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และเพศชาย 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปีมากที่สุด จำนวน 281 คน คิดเป็นร้อยละ 70.25 รองลงมาคือ อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 82 คน สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า สถานภาพโสดมากที่สุดจำนวน 354 คน คิดเป็นร้อยละ 88.50 และสถานภาพสมรส จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.50 อาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียน/นักศึกษา มากที่สุดจำนวน 284 คน คิดเป็นร้อยละ 71.00 รองลงมาคือ อาชีพธุรกิจส่วนตัวจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 15.5 ลำดับถัดมาคือ พนักงานบริษัทเอกชนจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 รายได้ต่อเดือนพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทมากที่สุดจำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 63.75 รองลงมาคือ รายได้ต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00

ส่วนที่ 2 ระดับปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด (7P's) ที่มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการของผู้ใช้บริการร้านสะดวกซื้อแบบหยอดเหรียญ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ด้านส่วนประสมทางการตลาด (7P's) มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการของผู้ใช้บริการร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญ

ส่วนประสมทางการตลาด (7P's)	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ด้านผลิตภัณฑ์ (Product)	4.29	0.65	มากที่สุด	3
2. ด้านราคา (Price)	4.23	0.64	มากที่สุด	4
3. ด้านสถานที่ (Place)	4.20	0.72	มาก	5
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)	4.17	0.83	มาก	7
5. ด้านบุคคลกร (People)	4.19	0.77	มาก	6
6. ด้านลักษณะทางกายภาพ (Physical evidence)	4.34	0.55	มากที่สุด	2
7. ด้านกระบวนการ (Process)	4.38	0.56	มากที่สุด	1
ภาพรวม	4.26	0.56	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด (7P's) ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 (S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีระดับมากที่สุด คือ ด้านกระบวนการ (Process) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 (S.D. = 0.56) ลำดับรองลงมา คือ ด้านลักษณะทางกายภาพ (Physical evidence) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 (S.D. = 0.55) อันดับที่น้อยที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 (S.D. = 0.83)

ส่วนที่ 3 ระดับปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการ ที่มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการของผู้ใช้บริการร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการ ที่มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการของผู้ใช้บริการร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญ

ด้านคุณภาพการให้บริการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ความเป็นรูปธรรมของบริการ	4.29	0.62	มากที่สุด	4
2. ความเชื่อถือในการบริการ	4.33	0.60	มากที่สุด	3
3. การตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ	4.37	0.62	มากที่สุด	2
4. การให้ความมั่นใจแก่ผู้มาใช้บริการ	4.39	0.59	มากที่สุด	1
5. ความเห็นอกเห็นใจผู้ใช้บริการ	4.39	0.63	มากที่สุด	1
ภาพรวม	4.35	0.56	มากที่สุด	

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาพรวมของปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 (S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการ มากที่สุดคือ การให้ความมั่นใจแก่ผู้มาใช้บริการ มีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 4.39 (S.D. = 0.59) ต่อมา คือ ความเห็นอกเห็นใจผู้ใช้บริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 (S.D. = 0.63) อันดับที่น้อยที่สุด คือ ความเป็นรูปธรรมของบริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 (S.D. = 0.62)

ส่วนที่ 4 ความตั้งใจใช้บริการของผู้ใช้บริการร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ปัจจัยด้านความตั้งใจใช้บริการ

ด้านคุณภาพการให้บริการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ท่านมีความต้องการมาใช้บริการร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญ	4.40	0.88	มากที่สุด	2
2. หากท่านต้องการซักผ้า อบผ้า ปั่นผ้าในครั้งต่อไป ท่านจะเลือกใช้บริการจากร้านสะดวกซัก	4.39	0.72	มากที่สุด	3
3. ท่านยังจะคงกลับมาใช้บริการจากร้านสะดวกซักอีก ถึงแม้ว่ามีราคาบริการที่สูงขึ้น	4.34	0.80	มากที่สุด	4
4. ท่านมีความตั้งใจที่จะกลับมาใช้บริการร้านสะดวกซักอีกครั้งในอนาคต	4.45	0.75	มากที่สุด	1
ภาพรวม	4.40	0.66	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4 พบว่า ภาพรวมของปัจจัยด้านความตั้งใจใช้บริการ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 (S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความตั้งใจใช้บริการ มากที่สุดคือ ท่านมีความตั้งใจที่จะกลับมาใช้บริการร้านสะดวกซักอีกครั้งในอนาคต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 (S.D. = 0.75) ลำดับรองลงมา คือ ท่านมีความต้องการมาใช้บริการร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 (S.D. = 0.88) ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านยังจะคงกลับมาใช้บริการจากร้านสะดวกซักอีก ถึงแม้จะมีราคาบริการที่สูงขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 (S.D. = 0.80)

ส่วนที่ 5 วิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด (7P's) ที่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญของผู้ใช้บริการที่อาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 5 วิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด (7P's) ที่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญของผู้ใช้บริการที่อาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี

Model	Unstandardized Coefficients		Std. Coefficients	T	Sig.	Tolerance	VIF
	B	Std. Error	Beta				
(Constant)	0.287	0.192		1.492	0.136		
ด้านผลิตภัณฑ์	0.268	0.048	0.264	5.536	0.000*	.286	3.496
ด้านราคา	0.227	0.064	0.220	3.563	0.000*	.151	6.627
ด้านกระบวนการ	-0.030	0.052	-0.035	-0.580	0.563	.241	4.254
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	-0.228	0.050	-0.250	-4.526	0.000*	.211	4.733
ด้านการส่งเสริมการตลาด	0.071	0.044	0.089	1.620	0.106	.016	8.361
ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	0.450	0.071	0.378	6.354	0.000*	.216	4.624
ด้านบุคลากร	0.190	0.065	0.161	2.932	0.004	.123	8.161

R = 0.754a, R² = 0.568, Adjusted R² = 0.560, F = 73.600, Sig = 0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านกระบวนการ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และด้านบุคลากรส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญ รวมกันได้ร้อยละ 56.80 โดยปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการมากที่สุด ($\beta = 0.450$) ลำดับรองลงมาคือด้านผลิตภัณฑ์ ($\beta = 0.268$) ต่อมาคือ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\beta = -0.228$) ด้านราคา ($\beta = 0.227$) ส่วนลำดับรองลงมาคือด้านบุคลากร ($\beta = 0.190$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนด้านการส่งเสริมการตลาดและด้านกระบวนการ ไม่มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญ ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

ความตั้งใจใช้บริการร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญ = 0.450 (ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ) + 0.268 (ด้านผลิตภัณฑ์) + 0.227 (ด้านราคา) + 0.190 (ด้านบุคลากร)

ส่วนที่ 6 วิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยด้านคุณภาพในการให้บริการ ที่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญของผู้ใช้บริการที่อาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 6 วิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยด้านคุณภาพในการให้บริการ ที่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการ
ร้านสะดวกซื้อแบบหยอดเหรียญของผู้ใช้บริการที่อาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี

Model	Unstandardized Coefficients		Std. Coefficients	T	Sig.	Tolerance	VIF
	B	Std. Error	Beta				
(Constant)	0.306	0.153		2.002	0.046		
ความเป็นรูปธรรมของบริการ	0.018	0.054	0.017	0.332	0.740	.126	7.965
ความเชื่อถือในการบริการ	0.048	0.060	0.044	0.804	0.422	.132	7.567
การตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ	0.208	0.061	0.195	3.423	0.001*	.093	8.020
การให้ความมั่นใจแก่ผู้มาใช้บริการ	0.220	0.069	0.198	3.204	0.001*	.082	8.223
ความเห็นอกเห็นใจผู้ใช้บริการ	0.440	0.063	0.422	6.981	0.000*	.012	5.655

R = 0.816a, R² = 0.666, Adjusted R² = 0.662, F = 157.312, Sig = 0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 พบว่า ความเป็นรูปธรรมของบริการ ความเชื่อถือในการบริการ การตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ การให้ความมั่นใจแก่ผู้มาใช้บริการ และความเห็นอกเห็นใจผู้ใช้บริการ ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านสะดวกซื้อแบบหยอดเหรียญ รวมกันได้ร้อยละ 66.6 โดยด้านความเห็นอกเห็นใจมากที่สุด ($\beta = 0.440$) ส่วนลำดับรองลงมาคือ การให้ความมั่นใจแก่ผู้มาใช้บริการ ($\beta = 0.220$) ต่อมาคือ การตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ ($\beta = 0.208$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนความเป็นรูปธรรมของบริการ และความเชื่อถือในการบริการ ไม่มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านสะดวกซื้อแบบหยอดเหรียญ ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

ความตั้งใจใช้บริการร้านสะดวกซื้อแบบหยอดเหรียญ = 0.440 (ความเห็นอกเห็นใจผู้ใช้บริการ) + 0.220 (การให้ความมั่นใจแก่ผู้มาใช้บริการ) + 0.208 (การตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ)

อภิปรายผล

การวิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด พบว่า โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยตัวแปรด้านกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านลักษณะทางกายภาพ ลำดับต่อมาคือ ด้านผลิตภัณฑ์ ส่วนผลการวิเคราะห์อิทธิพลปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด กระบวนการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และบุคลากร สามารถร่วมกันอธิบาย ความตั้งใจใช้บริการร้านสะดวกซื้อแบบหยอดเหรียญของผู้ใช้บริการที่อาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี ได้ร้อยละ 56.8 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้อง อังควิภา แนวจำปา และรัชณี งามระน้อย (2566) พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดสามารถอธิบายการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซื้อได้ร้อยละ 61 โดยปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ส่งผลมากที่สุด อาจเป็นเพราะร้านสะดวกซื้อเป็นการใช้พื้นที่ร่วมกันของผู้บริโภค

หากมีความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของพื้นที่ในร้าน ย่อมส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการ ต่อมาคือด้านผลิตภัณฑ์ อาจเกิดจากผู้บริโภคต้องการเครื่องซักผ้าหรือเครื่องอบผ้ารุ่นใหม่ มีคุณภาพ มีระบบการทำงานที่ดี ใช้งานง่าย จำนวนเพียงพอกับการใช้งานไม่ต้องรอนาน และซักสะอาด สอดคล้อง วรธน วิทยานุกุล (ม.ป.ป.) ลำดับต่อมาคือ ด้านราคา มีป้ายบอกราคาชัดเจน ราคาที่เหมาะสม จะสามารถดึงดูดให้ผู้บริโภคมาใช้บริการร้านสะดวกซักได้ หากมีการตั้งราคาสูงผู้บริโภคอาจเปลี่ยนใจ ไปใช้บริการร้านอื่น เนื่องจากในพื้นที่ยังมีร้านอื่นที่เป็นตัวเลือกไว้คอยให้บริการแก่ผู้บริโภค

การวิเคราะห์ปัจจัยด้านคุณภาพในการให้บริการ ที่มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการของผู้ใช้บริการ ร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญของผู้ใช้บริการที่อาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี พบว่า โดยรวมมีระดับ ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยปัจจัยการให้ความมั่นใจแก่ผู้มาใช้บริการมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ความเห็นอกเห็นใจผู้ให้บริการ ลำดับต่อมาคือ การตอบสนองต่อผู้ให้บริการ ส่วนผล การวิเคราะห์อิทธิพลปัจจัยด้านคุณภาพในการให้บริการ ได้แก่ ความเป็นรูปธรรมของบริการ ความเชื่อถือในการบริการ การตอบสนองต่อผู้ให้บริการ การให้ความมั่นใจแก่ผู้มาใช้บริการ และความเห็นอกเห็นใจผู้ให้บริการ สามารถร่วมกันอธิบาย ความตั้งใจใช้บริการร้านสะดวกซัก แบบหยอดเหรียญของผู้ใช้บริการที่อาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี ได้ร้อยละ 66.6 เป็นไปตามสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ โดยด้านความเห็นอกเห็นใจ มากที่สุด สอดคล้องกับ ณิชนนท์ จันทรฤทธิ์ (2566) อาจเป็น เพราะเจ้าหน้าที่ผู้คอยให้บริการในร้าน สามารถเข้าถึงความรู้สึกของผู้ใช้บริการ โดยการแสดงออก ถึงความสนใจ และดูแลเอาใจใส่ผู้บริโภคในการไปใช้บริการที่ร้าน ต่อมา คือ การให้ความมั่นใจ แก่ผู้มาใช้บริการ อาจเกิดจากการที่ผู้บริโภคมาใช้บริการแล้วมีความเชื่อมั่นว่าสามารถซักได้สะอาด และเสื้อผ้าไม่ชำรุดเสียหาย และการตอบสนองต่อผู้ให้บริการ ร้านสะดวกซักสามารถตอบสนอง ความต้องการของลูกค้าได้ตรงความคาดหวังโดยเฉพาะในประเด็นของการประหยัดเวลา และความสะดวก รวดเร็ว สอดคล้องกับ วรกานต์ เชื้อสำราญ (2564) เฉพาะความเห็นอกเห็นใจผู้ให้บริการและการตอบสนอง ต่อผู้ให้บริการ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. จากผลการวิจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด ผู้ประกอบการควรปรับปรุงกระบวนการ ให้มีง่ายและสะดวก ปรับภูมิทัศน์ให้สะอาด สวยงาม เครื่องซักผ้า และเครื่องอบผ้า ต้องมีคุณภาพ เพียงพอแก่ผู้ให้บริการ และมีป้ายบอกราคาชัดเจน
2. จากผลการวิจัยด้านคุณภาพในการให้บริการ ผู้ประกอบการควรมีเจ้าหน้าที่หรือเครื่อง อธิบายการใช้งานอัตโนมัติบริการหน้าร้านและอบรมพนักงานในด้านบริการเพื่อสร้างความประทับใจ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยเฉพาะกลุ่มลูกค้า เช่น กลุ่มวัยทำงาน นักศึกษา หรือกลุ่มผู้อาศัยในหมู่บ้าน หอพัก คอนโด เป็นต้น เพื่อให้ทราบปัจจัยอื่นที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2567). *ข้อมูลประชากรในจังหวัดปทุมธานี*. สืบค้นจาก <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/displayData>
- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2568). *ธุรกิจเครื่องซักผ้าหยอดเหรียญ*. สืบค้นจาก <https://dataware.house.dbd.go.th/searchJuristicInfo/96202/submitObjCode/1>
- ณัชนันท์ จันทรฤทธิ์. (2566). *ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการซักของร้านสะดวกซักแบบไม่มีสาขา (Non-Franchise) ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. สารนิพนธ์จัดการมหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วรกานต์ เชื้อสำราญ. (2564). *ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการซัก และความพึงพอใจในการใช้บริการร้านสะดวกซัก (Laundromat) ของผู้ใช้บริการที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. สารนิพนธ์จัดการมหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วรรณ วิทยานุกุล. (ม.ป.ป.). *การตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซักของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร*. สืบค้นจาก <https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/sat17/6214060106.pdf>
- อังคิภา แนวจำปา และรัชณี งามระน้อย. (2566). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซักของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา*. วารสารมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 1(2), 50-61.
- Kotler, P., & Keller, K. L. (2006). *Marketing management (12 Ed.)*. New Jersey: Prentice Hall.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining sample size for research activities*. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-608
- Otteri wash & dry. (2016). *ข้อมูลบริษัท Otteri WASH & DRY*, สืบค้นเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2567, จาก <https://www.otteriwashdry.com/aboutus/history>
- SPOTLIGHT. (2023). *เจาะลึกธุรกิจร้านสะดวกซัก ธุรกิจโตเร็วกับเม็ดเงินกว่า 10,000 ล้านบาท*, สืบค้น จาก <https://www.amarintv.com/spotlight/corporate/detail/52396>
- Suwannatat, P. (2021). *รู้จักกับร้านสะดวกซัก ธุรกิจร้านซักผ้าแบบใหม่ ที่แม้แต่ร้านซักรีดก็เอาผ้ามาฝากซักได้*, สืบค้นจาก <https://brandinside.asia/otteri-laundromat-business/>

**ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1
Academic Leadership of School Administrators
Under Prachinburi Primary Educational Service Area Office 1**

ชนะชล บ้านใหม่^{1*}, กัญญกร เอี่ยมพญา² และนิวัตต์ น้อยมณี³

(Chanachon Banmai^{1*}, Kanporn Aiempaya² and Niwat Noymanee³)

^{1*,2,3}หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

^{1*,2,3}Master of Education Program in Education Administration Rajabhat Rajanagarindra University

อีเมลผู้แต่งหลัก: chanachon.bamm19@gmail.com เบอร์โทร: 09 7223 8187

วันที่รับบทความ 10 พฤศจิกายน 2567

Received: Nov. 10, 2024

วันที่รับแก้ไขบทความ 21 เมษายน 2568

Revised: Apr. 21, 2025

วันที่ตอบรับบทความ 25 เมษายน 2568

Accepted: Apr. 25, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 และเพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 278 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตรฐาน ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาครู ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ

2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were to study level of academic leadership of school administrators under Prachinburi primary educational service area office 1 and compare the academic leadership of school administrators under Prachinburi

primary educational service area office 1 classified by gender, educational background, work experience and school size. The sample was 278 teachers under Prachinburi primary educational service area office 1 in the academic year 2024. The research instrument was a five-scale rating questionnaire. The statics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA.

The research results were found as follows

1) The level of academic leadership of school administrators under Prachinburi primary educational service area office 1 overall and each aspect was high, with mean scores ranking from high to low as follows: vision setting, education supervision, teacher development, curriculum management, and encouragement of academic atmosphere.

2) The results of comparing academic leadership of school administrators under Prachinburi primary educational service area office 1 based on gender, education level, and work experience overall differed, with no statistical significance, while the size of school showed an overall difference with a statistical significance level of 0.05.

Keywords: Academic leadership; School Administrator

บทนำ

การบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจของสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นงานที่จะต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีในอนาคต การบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนและกระบวนการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน บทบาทสำคัญของสถานศึกษาต้องยึดหลักตอบสนองต่อผู้เรียน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดการจัดการเรียนการสอนต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เหมาะสมกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน มุ่งเน้นประเมินพัฒนาการของผู้เรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ การเข้าร่วมกิจกรรม วัตถุประสงค์และประเมินผลผู้เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับระดับและรูปแบบการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) ผู้บริหารที่เป็นผู้นำทางวิชาการสูงจะเสริมสร้างศักยภาพครูผู้สอนให้เป็นบุคลากรที่มีความสามารถทางวิชาการมีภาวะผู้นำทางวิชาการเช่นเดียวกัน ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ การกำหนดเป้าหมายที่ทำท้ายแสวงหาวิธีการหรือนวัตกรรมใหม่ที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ จัดการเรียนรู้ที่สนุกกระตุ้นให้คิดและทดลองทำ ส่งเสริมปฏิบัติทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันและกัน (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2561ข)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ได้ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ ผลการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 พบว่าจุดที่ต้องดำเนินการพัฒนาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ระบุไว้ในข้อที่ 3 คือ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ และข้อที่ 5

คือต้องดำเนินการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาป्राจันบุรี เขต 1, 2565)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่เป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะขับเคลื่อนกระบวนการบริหารและการจัดการทางวิชาการ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชันบุรี เขต 1 เพื่อนำไปใช้ในการวางแผน เพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชันบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชันบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา

ขอบเขต

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราชันบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิด ของนักการศึกษา ดังนี้ ฮาลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985; อ้างถึงใน สุเมธ งามนก, 2564); ไชยา ภาวะบุตร (2565); สุภัชฌาน ศรีเอี่ยม ชาญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์ และสุชาติ สืบทอง (2566); พุฒินันท์ แสงสิริวัฒน์ (2564); ขวัญทิพย์ ทีสุกะ (2564); หยาดทิพย์ ชีซอง (2564); ประเสริฐ กองสุข (2565); ศิริพรรณ คงพานิช (2565); สุทธิศักดิ์ โคกคาน (2566) และวิสูตร แสนกล้า (2566) โดยผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์เป็นขอบข่ายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีความถี่ ระดับ 6 ขึ้นไป จึงนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ 2) ด้านการบริหารหลักสูตร 3) ด้านการนิเทศการศึกษา 4) ด้านการพัฒนาครู และ 5) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปราชันบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 114 แห่ง รวมทั้งสิ้น 1,045 คน (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปราชันบุรี เขต 1, ออนไลน์, 2567)

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราชันบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 114 แห่ง โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

จากตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นครูจำนวน 278 คน จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

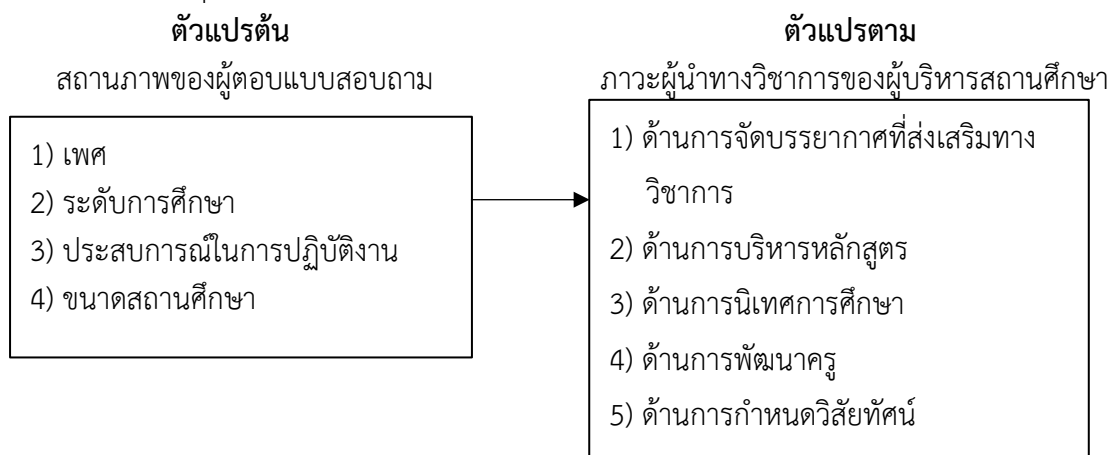
3. ตัวแปรที่ศึกษา

1) ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา

2) ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์จากเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย (1) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ (2) การบริหารหลักสูตร (3) การนิเทศการศึกษา (4) การพัฒนาครู (5) การกำหนดวิสัยทัศน์

กรอบความคิด/สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสรุปกรอบความคิดในการวิจัยดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 แตกต่างกัน

2. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 แตกต่างกัน

3. ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 แตกต่างกัน

4. ครูที่ทำงานอยู่ขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามที่แบ่งออก เป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจ (Check List) ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาป्राจีนบุรี เขต 1 มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของซูตริ วงศ์รัตน์ (2564) โดยมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และความถูกต้องของการใช้ภาษา (wording) โดยใช้วิธีหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (IOC : index of item-objective congruence) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งหาค่า IOC ของแบบสอบถามได้ค่า IOC เท่ากับ 0.80 – 1.00 ปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient method) ของครอนบาค (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ โดยมีการจัดทำข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา โดยการหาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

2. วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูล และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยายเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test) สองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent-Samples t-test)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (scheffe's method)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 278		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ	4.02	.38	มาก	5
2. ด้านการบริหารหลักสูตร	4.04	.39	มาก	4
3. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.07	.36	มาก	2
4. ด้านการพัฒนาครู	4.06	.34	มาก	3
5. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์	4.08	.39	มาก	1
เฉลี่ยรวม	4.05	.29	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = .29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = .39) รองลงมา ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = .36) รองลงมา ได้แก่ ด้านการพัฒนาครู ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = .34) รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตร ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .39) และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .38)

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาป्राจีนบุรี เขต 1 จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา

1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชินบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชินบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชินบุรี เขต 1 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชินบุรี เขต 1 จำแนกตาม ขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชินบุรี เขต 1 ในสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ สถานศึกษาขนาดกลางกับขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดใหญ่กับขนาดใหญ่พิเศษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชินบุรี เขต 1 พบว่า

1) ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการเสริมสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมและเป้าหมายของสถานศึกษา สอดคล้องกับ รัตนา กาญจนพันธุ์ (2563) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องบริหารจัดการและอำนวยความสะดวกให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นแหล่งเรียนรู้ มีวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ การเรียน สภาพแวดล้อมที่สะอาดตาเป็นระบบระเบียบ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ พุฒินันท์ แสงสิริวัฒน์ (2564) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2) ด้านการบริหารหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำสาระของหลักสูตรที่สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา สอดคล้องกับ ธีรรัตน์ ถาบุตร (2567) กล่าวว่า สถานศึกษาต้องพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง ซึ่งเรียกว่าหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร คือจัดตั้งคณะทำงาน

ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน กำหนดจุดประสงค์ เกณฑ์การวัดและประเมินผล จัดทำเอกสารหลักสูตร ตรวจสอบคุณภาพ และการทดลองใช้หลักสูตร เสนอขออนุมัติใช้หลักสูตรนำหลักสูตรไปใช้ และประเมินหลักสูตร

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูตากร มูลมณี (2565) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3) ด้านการนิเทศการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในการวางแผนการนิเทศภายใน และให้ข้อมูลผลการนิเทศเพื่อสะท้อนกลับในการปรับปรุงการเรียนการสอน สอดคล้องกับ สถาพร สมอุทัย (2565) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการในการแนะนำช่วยเหลือครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดขึ้นเพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น การนิเทศการศึกษาจึงมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้พัฒนา ผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และยกระดับคุณภาพการศึกษา

สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนติศักดิ์ มานะพิมพ์ (2564) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการนิเทศการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4) ด้านการพัฒนาครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาในด้านวิชาการและวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ส่งเสริมครูให้เข้าร่วมการสัมมนาและการฝึกอบรม และแหล่งความรู้ทางวิชาชีพให้แก่ครู สอดคล้องกับ ขวัญจิรา จำปา และสุวดี อุปปินใจ (2566) กล่าวว่า การพัฒนาครูเป็นการดำเนินการที่สนับสนุนการพัฒนาตนเองของครู เพื่อสร้างขีดความสามารถให้มีศักยภาพในการรับรู้ ปฏิบัติตามวัฒนธรรม ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและมีความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ รอมือละ ทิพย์รุ่ง (2566) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก

5) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างความเข้าใจในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา วางแผนขององค์การ กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติของผู้เรียนและครูตามเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการ สอดคล้องกับ กุลจิรา รักษนคร (2563) กล่าวว่า การสร้างวิสัยทัศน์เป็นการแสดงออกผู้บริหารสถานศึกษาถึงการมีความสามารถสร้างองค์กรสร้างบรรยากาศที่ดีและวิเคราะห์สภาพการณ์ต่าง ๆ โดยเก็บรวบรวมข้อมูล เน้นการมีส่วนร่วมตลอดมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเสมอ โดยการสร้างภาพอนาคตด้วยการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายตามที่คาดหวังของสังคม

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปันตดา สระคำ (2565) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. จากการศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 โดยจำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1) จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายส่งเสริมการปฏิบัติงานอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติในสถานภาพทางเพศ ส่งผลให้ครูในสถานศึกษาที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ วสันต์ เต็งกวน และกิตติชัย สุธาสิโนบล (2564) กล่าวว่า สมาชิกในสังคมต้องให้ความเคารพซึ่งสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของตนเองที่พึงจะมีและพึงจะได้รับ ทำให้ทุกคนต่างเห็นอกเห็นใจ ในสถานศึกษาและหน่วยงานในสังคมที่ต้องช่วยกันยอมรับ ซึ่งความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา เพศ และสภาพร่างกายช่วยให้ทุกคนในสังคมเข้าใจ และมีทัศนคติที่ดี

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชารัตน์ ลูกเมือง (2564) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ผลการวิจัยพบว่า จำแนกตามเพศ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2) จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูในสถานศึกษามีการปฏิบัติงานโดยไม่คำนึงถึงระดับการศึกษา ครูทุกคนมีบทบาทการปฏิบัติหน้าที่ในการอบรมถ่ายทอดวิชาการแก่ผู้เรียน มีการสร้างเป้าหมายความสำเร็จร่วมกัน ส่งผลให้ครูในสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ กรณ์ฐ ระงับทุกข์ (2563) กล่าวว่า บุคคลจะแตกต่างกันอย่างไร จะจบการศึกษาระดับใด ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน พลเมืองในสังคมจึงต้องเคารพสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคและจะต้องเห็นคนเท่าเทียมกัน เห็นตนเองเท่าเทียมกับคนอื่น ถึงแม้จะมีการพึ่งพาอาศัยแต่จะเป็นไปอย่างเท่าเทียมกัน

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตากร มุลมณี (2565) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3) จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารกำหนดให้ครูมีการดำเนินการสร้างความร่วมมือในการจัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการเพื่อพัฒนาวิชาชีพ โดยครูที่มีประสบการณ์แตกต่างกันอาจพบปัญหาลักษณะเดียวกัน ส่งผลให้ครูในสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สมชาย อุสุวรรณ, กฤษฎา ผ่องพิทยา และสมชาย แสงเทพ (2566) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นกระบวนการรวมกลุ่มกันของครูและบุคลากร

ทางการศึกษาในลักษณะชุมชนเชิงวิชาการที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนและมุ่งประโยชน์ต่อนักเรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพสู่ความเป็นมืออาชีพ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปนัดดา สระคำ (2565) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4) จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาซึ่งการบริหารงานในสถานศึกษาขนาดเล็กมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรในการบริหารจัดการ แตกต่างจากการบริหารงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ที่มีทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรอย่างเพียงพอ อาจส่งผลให้ความสำเร็จในการขับเคลื่อนเป้าหมายทางด้านวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดใหญ่จึงส่งผลให้ครูในสถานศึกษาที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สำนักทดสอบทางการศึกษา (2561ก) ระบุว่า ในสถานการณ์ปัจจุบันสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังมีความเหลื่อมล้ำแตกต่างกันทั้งในด้านงบประมาณ คุณภาพบุคลากร รวมทั้งปัจจัยเอื้ออื่น ๆ เช่น ความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษา การสนับสนุนจากชุมชน และการติดตามช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษา อีกทั้งปัจจุบันสถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเองตามบริบทและความต้องการของตนเอง คุณภาพในการบริหารจัดการจึงมีความแตกต่างกัน

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชิน ประสานพันธ์ (2564) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ เสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารจัดการสภาพแวดล้อมรวมถึงสร้างวัฒนธรรมองค์การแห่งการเรียนรู้ร่วมกับครู และผู้เรียนในทางวิชาการ และพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา

ด้านการบริหารหลักสูตร เสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนออกแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด

ด้านการนิเทศการศึกษา เสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาจัดโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ด้านการพัฒนาครู เสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรในการส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครูให้เพียงพอต่อความต้องการ

ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา สร้างความเข้าใจในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ดำเนินงานและสร้างความชัดเจน ในการปฏิบัติงานให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ควรศึกษาแนวทางภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
- 3) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรณ์รัฐ ระบุทับทิม. (2563, มกราคม-เมษายน). ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยของไทย. *วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*, 2(1), 1 - 11.
- กุลจิรา รักชนคร. (2563, พฤษภาคม-มิถุนายน). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *Journal of Modern Learning Development*, 5(3), 328 - 334.
- ขวัญจิรา จำปา และสุวดี อุปปินใจ. (2566, มีนาคม-เมษายน). การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพ ของชุมชน. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 15(51), 205-216.
- ชุดาภร มุลมณี. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ธิดารัตน์ ถาบุตร. (2567, มกราคม-มิถุนายน). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา. *วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 15(1), 11-22.
- เนติศักดิ์ มานะพิมพ์. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- พุดินันท์ แสงศิริวัฒน์. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- รอมือละ ทิพย์รุ่ง. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- รัตนา กาญจนพันธ์. (2563, มกราคม-มิถุนายน). การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ของผู้เรียน. *วารสารรามคำแหง ฉบับคณะศึกษาศาสตร์ (มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์)*, 2(1), 16 - 23.

- วสันต์ เต็งกวน และกิตติชัย สุธาสีโนบล. (2564, กรกฎาคม-ธันวาคม). มุมมองการศึกษาไทย: ทำอย่างไรให้ไปสู่ความสำเร็จ. *ศึกษา วารสารศึกษาศาสตร์*, 8(2), 1 - 13.
- สถาพร สมอุทัย. (2565, พฤษภาคม-มิถุนายน). “การนิเทศการศึกษา” หนึ่งตัวช่วยในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 5(3), 275–288.
- สุชาร์ตน์ ลูกเมือง. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี*. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สุชิน ประสานพันธ์. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- สมชาย อู่สุวรรณ, กฤษฎา ผ่องพิทยา และสมชาย แสงเทพ. (2566 กันยายน-ธันวาคม). การพัฒนาการบริหารจัดการการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC). *วารสารร่วมพฤษภา มหาววิทยาลัยเกริก*, 41(3), 149-168.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1. (2565). *รายงานรายงานสรุปผลการสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self- Assessment Report:SAR) ประจำปีการศึกษา 2565*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง 2562)*. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561ก). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ*. นนทบุรี: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561ข). *แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ. รัตนะเทรตติ้ง.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper & Collins Publishers.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970, September). *Determining sample size for Research Activities*. *Educational and Psychological Measurement*, 30 (3), 607-610.

การจัดการกลุ่มผู้สูงอายุโดยแรงยึดเหนี่ยวทางสังคม
ตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

The Elderly Management Base on Social Cohesion of
Nam Jo Subdistrict, Mae Tha District, Lampang Province

ณัฏฐ์ดนัย ประเทืองบริบูรณ์^{1*}, ไพฑูรย์ อินตะขัน², ธนวรกฤต โอฬารธนพร³, วิศัท เศรษฐกร⁴,
พัชรสฤษฎ์ กนิษฐเสน⁵, วรญา จตุพัฒน์รังสี⁶, เทวฤทธิ์ วิญญา⁷, พฤกษา เครือแสง⁸
และธีระวัฒน์ แก้วลังกา⁹

(Nathdanai Pratuangboriboon^{1*}, Phaithun Intakhan², Tanaworakit Oranatanaporn³,
Wit Sattakorn⁴, Patcharasalid Kanittasen⁵, Worraya Jatupatrangsee⁶, Tawarit Winya⁷,
Phrueksa Krueasaeng⁸ and Theerawat kaewlangka⁹)

^{1*}คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, ²คณะวิทยาการจัดการ, ³คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม,

^{4, 5, 6, 7, 8}คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง,

⁹เทศบาลตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

^{1*}Faculty of Humanities and Social Sciences, ²Faculty of Management Science, ³Faculty of
Industrial Technology, ^{4, 5, 6, 7, 8}Faculty of Humanities and Social SciencesLampang Rajabhat
University, ⁹Nam Jo Subdistrict Municipality Mae Tha District Lampang Province

อีเมลผู้แต่งหลัก: nathdanaipg@gmail.com เบอร์โทร: 08 5354 5446

วันที่รับบทความ 1 ตุลาคม 2567

Received: Oct. 1, 2024

วันที่รับแก้ไขบทความ 25 พฤษภาคม 2568

Revised: May. 25, 2025

วันที่ตอบรับบทความ 28 พฤษภาคม 2568

Accepted: May. 23, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สืบเคราะห์กระบวนการจัดการผู้สูงอายุในตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง จากข้อมูลด้านบริบทพื้นที่ สถานการณ์ในอดีตและปัจจุบัน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการจัดการในปัจจุบัน 2) พัฒนารูปแบบการจัดการผู้สูงอายุบนฐานการสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมในด้านสังคมและเทคโนโลยี และ 3) กำหนดปทัสถานของตำบลเพื่อการจัดการผู้สูงอายุบนฐานการสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ด้วยวิธีวิจัยแบบผสมด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการตรวจสอบแบบสามเส้ากับการวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยการเก็บแบบสำรวจจากผู้สูงอายุและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลน้ำโจ้ จำนวน 400 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปี พ.ศ. 2565 เป็นต้นมา หลังจากมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารท้องถิ่น เทศบาลตำบลน้ำโจ้จึงได้กำหนดแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุ ด้านส่งเสริมการพัฒนาผู้สูงอายุ ด้านการพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ และส่งเสริมการเล่นกีฬา การออกกำลังกาย 2) ความสำคัญของคนทุกวัยใช้ชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างมีคุณภาพ ได้แก่ การสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมโดยการส่งเสริมความผูกพันทางสังคมสำหรับการสร้างสังคมที่เหนียวแน่นและปรองดอง การจัดการช่องว่างระหว่างวัยที่เป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมความสามัคคี ความเข้าใจ และความร่วมมือระหว่างบุคคลในกลุ่ม

อายุต่าง ๆ และนวัตกรรมทางสังคมที่เกิดจากการวิจัยด้วยการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีที่เป็นนวัตกรรม และความแตกต่างระหว่างวัยที่เข้มแข็งสามารถนำไปสู่การดำรงอยู่ร่วมกันได้ 3) การกำหนดปทัสถาน (ข้อตกลง) เป็นกระบวนการที่ได้ทำอย่างต่อเนื่องและได้รับความร่วมมือจากสมาชิกทุกคน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้กลุ่มสามารถพัฒนาไปอย่างมั่นคงและยั่งยืน

คำสำคัญ: การจัดการกลุ่มผู้สูงอายุ; แรงยึดเหนี่ยวทางสังคม; ช่องว่างระหว่างวัย

Abstract

This research aimed to 1) synthesize the process of elderly management in Nam Cho Sub-district, Mae Tha District, Lampang Province from information on the context of the area, past and present situations, stakeholders, and current management; 2) develop a model of elderly management based on building social cohesion in terms of society and technology; and 3) determine the norms (agreements) of the sub-district for elderly management based on building social cohesion in Nam Cho Sub-district, Mae Tha District, Lampang Province using mixed research methods, combining qualitative research, using participant observation, interviews, and focus group discussions. Data were analyzed using triangulation and quantitative research by collecting 400 surveys from the elderly and people in Nam Cho Sub-District Municipality. Data were analyzed using ready-made statistical programs, including frequency, mean, standard deviation, correlation analysis, and multiple regression analysis.

The research results found that 1) Since 2022, after the change of local administrators, Nam Cho Subdistrict Municipality has set development guidelines related to the elderly, including preparing the population for the elderly, promoting the development of the elderly, developing and disseminating knowledge on the elderly, and promoting sports and exercise. 2) The importance of people of all ages living together in a quality society, including building social cohesion by promoting social ties for building a strong and harmonious society, managing the generation gap, which is important in promoting unity, understanding, and cooperation among people in different age groups, and social innovation resulting from research by combining innovative technology and strong generational differences can lead to coexistence. 3) Setting the norm (agreement) is a continuous process that receives cooperation from all members. The goal is for the group to develop steadily and sustainably.

Keywords: Elderly Management; Social Cohesion; Generation Gap

บทนำ

มุมมองทั่วโลกเกี่ยวกับผลกระทบของการสูงวัยของประชากรต่อระบบการดูแลสุขภาพและบริการทางสังคมกำลังเป็นประเด็นที่มีความสำคัญมากขึ้น โดยที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกต้องต่อสู้กับความท้าทายที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากร ดังที่กรมกิจการผู้สูงอายุของประเทศไทยได้เน้นย้ำไว้ว่า ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์ โดยมีการคาดการณ์ว่าภายในปี 2565 สัดส่วนผู้สูงอายุจะสูงถึง 20% ของประชากรทั้งหมด (ศูนย์วิจัยกิจการไทย, 2564; สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2566) การเปลี่ยนแปลงทางประชากรไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในประเทศไทย โดยเห็นได้จากข้อเท็จจริงที่ว่าในปี พ.ศ. 2573 ประเทศสมาชิกอาเซียน 7 ใน 10 ประเทศจะเข้าสู่ "สังคมสูงวัย" โดยมากกว่า 10% ของประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป (ศุภลักษณ์ ปรานาคี, 2566) ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงด้านประชากรศาสตร์นี้ขยายไปเกินกว่าระบบการดูแลสุขภาพ และครอบคลุมถึงบริการทางสังคม บังคับทางเศรษฐกิจ และคำรักษาพยาบาลสำหรับครัวเรือน มีการวิจัยที่เรียกร้องให้ทบทวนสถานการณ์ของผู้สูงอายุในประเทศไทยอย่างครอบคลุม โดยเน้นไปที่ความสำคัญของการขับเคลื่อนความคิดตั้งแต่เริ่มต้นที่เป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการเฉพาะของประชากรสูงอายุ (The Active, 2022) นอกจากนี้ การเข้าสู่สังคมสูงวัยทำให้เกิดคำถามว่าการเปลี่ยนแปลงนี้จะส่งผลกระทบต่อสังคมในด้านต่าง ๆ อย่างไร เช่น พลวัตทางสังคม เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การเข้าถึงการรักษาพยาบาล และภาระทางการเงินของครอบครัว (ณัฐนันท์ วิจิตรอักษร และคณะ, 2565) ในขณะที่การกำหนดนโยบายการดำเนินงานภายในแผนพัฒนาระดับชาติที่คำนึงถึงผลกระทบของประชากรสูงอายุต่อระบบการดูแลสุขภาพและบริการทางสังคมจึงกลายเป็นสิ่งจำเป็น (สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ, 2566)

เมื่อสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น ประเด็นสำคัญประการหนึ่งที่เกิดขึ้นคือช่องว่างระหว่างวัย ซึ่งหมายถึงความแตกต่างทางความคิด ความเชื่อ ทักษะคติ และระยะการเจริญเติบโตระหว่างบุคคลในช่วงวัยที่แตกต่างกัน (ปิยะพร ขุนทองเอก, 2566) ความคลาดเคลื่อนในความเข้าใจนี้ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะในสังคมขนาดใหญ่เท่านั้น แต่ยังปรากฏให้เห็นภายในครอบครัวด้วย ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ทั้งส่วนตัวและทางอาชีพ มุมมองที่แตกต่างกันในแต่ละรุ่นสามารถนำไปสู่ความขัดแย้งเนื่องจากแต่ละกลุ่มอาจมีความคาดหวังและรูปแบบการสื่อสารที่แตกต่างกัน (กนกพันธุ์ ธิกุลวงศ์, 2565) ทั้งนี้ ความท้าทายในการสื่อสารระหว่างรุ่นภายในพลวัตของครอบครัวเป็นปัญหาที่มีมายาวนานซึ่งต้องอาศัยความเอาใจใส่และความเข้าใจ โดยเน้นถึงความสำคัญของการสื่อสารที่เหมาะสมระหว่างคนรุ่นต่าง ๆ การทำความเข้าใจพฤติกรรม แนวความคิด และความรู้สึกของแต่ละกลุ่มอายุ (ศูนย์เรียนรู้สุขภาวะ, 2563) เพื่อลดช่องว่างระหว่างรุ่นอย่างมีประสิทธิภาพการสื่อสารที่ชัดเจน ถูกต้อง และตรงไปตรงมาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับทุกวัยเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและการทำงานร่วมกันที่ดีขึ้นระหว่างสมาชิกในครอบครัวและเพื่อนร่วมงาน นอกจากนี้ ความท้าทายในการสื่อสารในการดูแลผู้สูงอายุ ซึ่งรุนแรงขึ้นจากปัญหาทางกายภาพ เช่น ความบกพร่องทางการได้ยินและปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจ เน้นย้ำถึงความจำเป็นในการใช้ความอดทนและกลยุทธ์การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างรุ่น (ศูนย์วิชาการด้านการรู้เท่าทันสื่อของผู้สูงอายุ, 2565) ด้วยการยอมรับและจัดการกับอุปสรรคในการสื่อสารเหล่านี้ แต่ละบุคคลสามารถปลูกฝังความสัมพันธ์

ที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ทำงานและดำรงชีวิตร่วมกันอย่างกลมกลืนในกลุ่มอายุต่าง ๆ ภายในครอบครัว ที่มีชีวิตชีวา

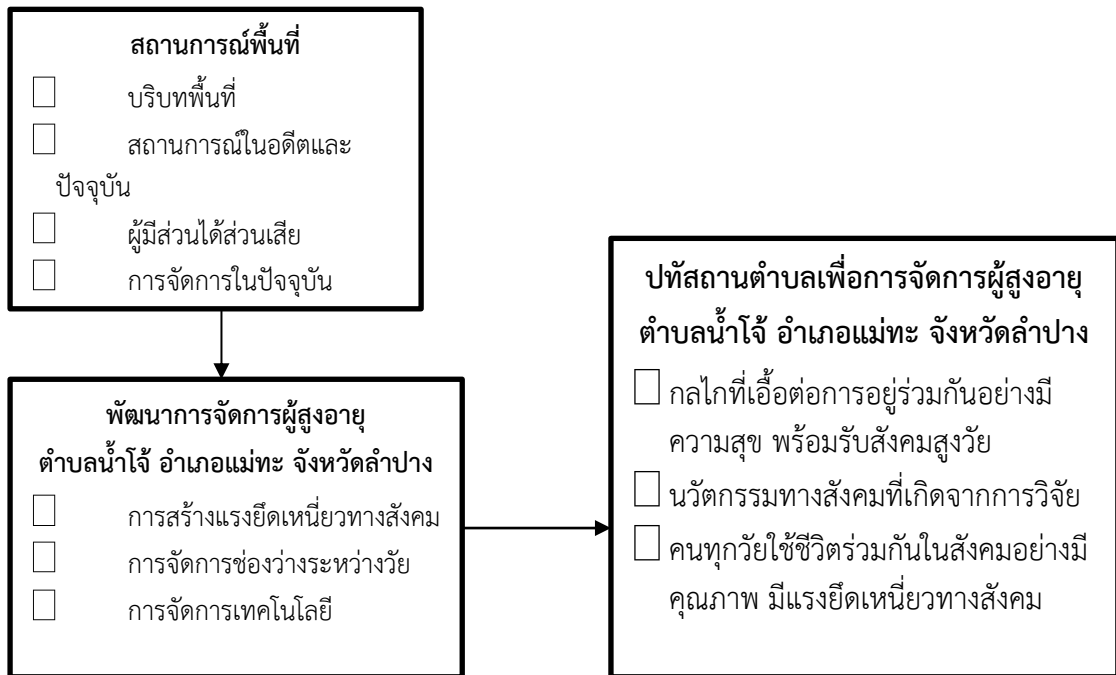
เทศบาลตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง มีความพยายามที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่ที่มีจำนวนมากถึง 2,340 คน จากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 9,609 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 24.35 หรือประมาณหนึ่งในสี่ของจำนวนประชากรทั้งหมด โดยยังไม่มีการจัดตั้งกลุ่มผู้สูงอายุอย่างเป็นทางการที่จะเป็นช่องทางสร้างกิจกรรมที่ก่อเกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว สังคม ชุมชน ท้องถิ่น การดำเนินการกับกลุ่มผู้สูงอายุยังขาดทิศทางในการดำเนินการในเรื่องสังคมผู้สูงอายุอย่างเป็นองค์รวม ประกอบกับการดำเนินการส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นกิจกรรมที่นำผู้สูงอายุมารวมกัน สถานการณ์ที่เกิดขึ้นคือผู้สูงอายุจำนวนไม่กี่รายที่เข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และส่วนใหญ่จะเข้าร่วมกิจกรรมเพียงบางครั้งเท่านั้น นอกจากนี้ ในช่วงปีงบประมาณ 2560 – 2563 ที่ผ่านมามีการจัดทำงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมผู้สูงอายุเพียงร้อยละ 0.3 จากงบประมาณทั้งหมดในแต่ละปี

จากการลงพื้นที่และวิเคราะห์สถานการณ์ของกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลน้ำโจ้ ในเบื้องต้นจะพบว่า คนในพื้นที่ที่มีความต้องการที่จะพัฒนากลุ่มผู้สูงอายุให้เกิดการรวมตัวกันอย่างเป็นรูปธรรมด้วยเหตุที่จำนวนของผู้สูงอายุในตำบลมีจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และยังมีความแข็งแรงพอที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ แต่ยังคงขาดความเชื่อมโยงประสานระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างกันในแต่ละช่วงอายุ ขาดการสื่อสารที่สร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน และยังคงขาดการรวมกลุ่มกันอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น จึงต้องการศึกษาถึงกระบวนการขับเคลื่อนจัดการผู้สูงอายุในตำบลน้ำโจ้ของคนในพื้นที่ ความร่วมมือและการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการ เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการกลุ่มผู้สูงอายุโดยแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสังเคราะห์กระบวนการจัดการผู้สูงอายุในตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง จากข้อมูลด้านบริบทพื้นที่ สถานการณ์ในอดีตและปัจจุบันผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการจัดการในปัจจุบัน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการผู้สูงอายุบนฐานการสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมในด้านสังคม เทคโนโลยี กลไกที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และนวัตกรรมทางสังคมที่เกิดจากการวิจัยตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง
3. เพื่อกำหนดปทัสถาน (ข้อตกลง) ของตำบลเพื่อการจัดการผู้สูงอายุบนฐานการสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

กรอบความคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบความคิดการวิจัย

จากภาพกรอบความคิด จากการทบทวนวรรณกรรมประกอบกับงานวิจัยนี้มีเป้าหมายที่จะศึกษาสถานการณ์ของพื้นที่ตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ในประเด็นบริบทพื้นที่ สถานการณ์ในอดีตและปัจจุบันผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการจัดการในปัจจุบัน เพื่อจะนำข้อมูลไปทำการศึกษาพัฒนาการจัดการผู้สูงอายุตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ในประเด็นการสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคม การจัดการช่องว่างระหว่างวัย และจัดการเทคโนโลยี ทั้งนี้ ทั้งการศึกษา สถานการณ์ของพื้นที่ และพัฒนาการจัดการผู้สูงอายุตำบลน้ำโจ้ จะนำไปสู่การกำหนดปทัสถาน (ข้อตกลง) ของตำบลตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ ใน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) กลไกที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข พร้อมรับสังคมสูงวัย 2) นวัตกรรมทางสังคมที่เกิดจากการวิจัย และ 3) คนทุกวัยใช้ชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างมีคุณภาพ มีแรงยึดเหนี่ยวทางสังคม ซึ่งผลจากการดำเนินการวิจัยตามกรอบแนวคิดเชื่อว่าจะเป็นการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมสูงวัย ทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตด้วยตนเองได้อย่างมีคุณค่า และเกิดการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเต็มภาคภูมิ มีรูปแบบกิจกรรมการขับเคลื่อนสุขภาวะสังคมสูงวัยที่เหมาะสมทุกช่วงวัยรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเอง และสามารถถ่ายทอดความรู้สู่คนในสังคมได้ ผู้สูงอายุสามารถปรับสภาพตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ตามปกติ อันจะไม่เป็นภาระต่อครอบครัว สังคม และชุมชน และเกิดความเข้มแข็งมั่นคง และมีความสุขมากของชุมชนขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยเป็นโครงการวิจัยและพัฒนา (R&D) เพื่อจะพัฒนารูปแบบ การสร้างกระบวนการจัดการผู้สูงอายุบนฐานการสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคม ได้จัดแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ประเภท คือการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยการเก็บแบบสำรวจจากผู้สูงอายุและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง เพื่อหาระดับการสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคม การจัดการช่องว่างระหว่างวัยและการจัดการเทคโนโลยี รวมถึงวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกลไกที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ความพร้อมในการรับสังคมสูงวัยและนวัตกรรมทางสังคม ได้กำหนดการเก็บข้อมูลทั้งหมด จำนวน 400 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มเดียวกับการวิจัยเชิงคุณภาพ คณะผู้วิจัยได้เลือกสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประเมินค่าตามแบบของ ลิเคิร์ท สเกล โดยกำหนดให้มีการแบ่งมาตราส่วนประเมินค่าของการตีความหมายออกเป็น 5 ระดับ (Likert, 1961) ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ได้ค่า $IOC=0.93$ พร้อมทั้งหาค่าความเชื่อมั่น จำนวน 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการนำแบบสอบถามมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS ประกอบด้วย ค่าร้อยละเพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพัฒนาการจัดการผู้สูงอายุ และปทัสถานตำบลเพื่อการจัดการผู้สูงอายุตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกลไกที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข พร้อมรับสังคมสูงวัย นวัตกรรมทางสังคม และแรงยึดเหนี่ยวทางสังคม

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ งานวิจัยนี้ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิและจากบุคคล ด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม โดย 2.1) การสัมภาษณ์เชิงลึกรวม 52 คน คัดเลือกจากผู้สูงอายุ ผู้นำชุมชนในตำบลน้ำโจ้ นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลน้ำโจ้ ตัวแทนจาก รพ.สต. ประชาชนทั่วไปที่ไม่ใช่ผู้สูงวัย และเยาวชนอายุไม่เกิน 25 ปี 2.2) ประชุมกลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้นำชุมชนและประชาชนในตำบลน้ำโจ้ จำนวน 2 ครั้ง ๆ ละ 10 หมู่บ้าน และตัวแทนจากเทศบาลตำบลน้ำโจ้ ตัวแทนจาก รพ.สต. และภาคีเครือข่าย รวมครั้งละ 100 คน 2.3) ประชุมระดมความคิดเห็น เพื่อยืนยันและรับรองรูปแบบและปทัสถานตำบล เพื่อการจัดการผู้สูงอายุบนฐานการสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมตำบลน้ำโจ้ ประกอบด้วย ตัวแทนผู้สูงอายุ ตัวแทนผู้นำชุมชน และประชาชนในตำบลน้ำโจ้ ตัวแทนจากเทศบาลตำบลน้ำโจ้ ตัวแทนจาก รพ.สต. และตัวแทนภาคีเครือข่าย รวม 22 คน ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูลด้วยการตรวจสอบแบบสามเส้า (Denzin, 1970) ประกอบด้วย 1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล 2) ด้านผู้ให้ข้อมูล และ 3) ด้านวิธีรวบรวมข้อมูล และนำผลการเก็บรวบรวมข้อมูลมาตรวจสอบซึ่งกันและกัน เพื่อให้เชื่อมั่นได้ว่าการรายงานผลของงานวิจัยมีข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่มีความครอบคลุม เพียงพอในการพรรณนาวิเคราะห์ และอธิบายลงข้อสรุปผลการศึกษา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การดำเนินการกับกลุ่มผู้สูงอายุยังขาดทิศทางการดำเนินการเรื่องสังคมผู้สูงอายุอย่างเป็นองค์รวม ประกอบกับเทศบาลตำบลน้ำโจ้ได้มีการปรับบทบาทด้วยการหันมาให้ความสนใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนกลุ่มผู้สูงอายุภายใต้แนวโน้มการเข้าสู่สังคมสูงวัย มีการกำหนดประเด็นสังคมสูงวัยให้เป็นส่วนเดียวกับการสร้างสังคมเข้มแข็ง และดำเนินการด้วยหลักการบูรณาการร่วมกัน ขณะที่การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรอิสระด้านกิจกรรมที่มีอิทธิพลต่อคนทุกวัยใช้ชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างมีคุณภาพ มีแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมตำบลน้ำโจ้ พบว่า

ตารางที่ 1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระและระหว่างตัวแปรอิสระ

ตัวแปรพยากรณ์	B	Std. Error	Beta	T	Sig.	Tolerance	VIF
Constant	1.111	.319		3.481	.001**		
X1. การสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคม	.434	.043	.445	9.976	.000**	.944	1.059
X2. การจัดการช่องว่างระหว่างวัย	.202	.064	.139	3.162	.002**	.971	1.030
X5. นวัตกรรมทางสังคมที่เกิดจากการวิจัย	.103	.051	.091	2.018	.044*	.923	1.083

$$R = 0.750, R^2 = 0.562, F = 45.758, Sig = 0.000$$

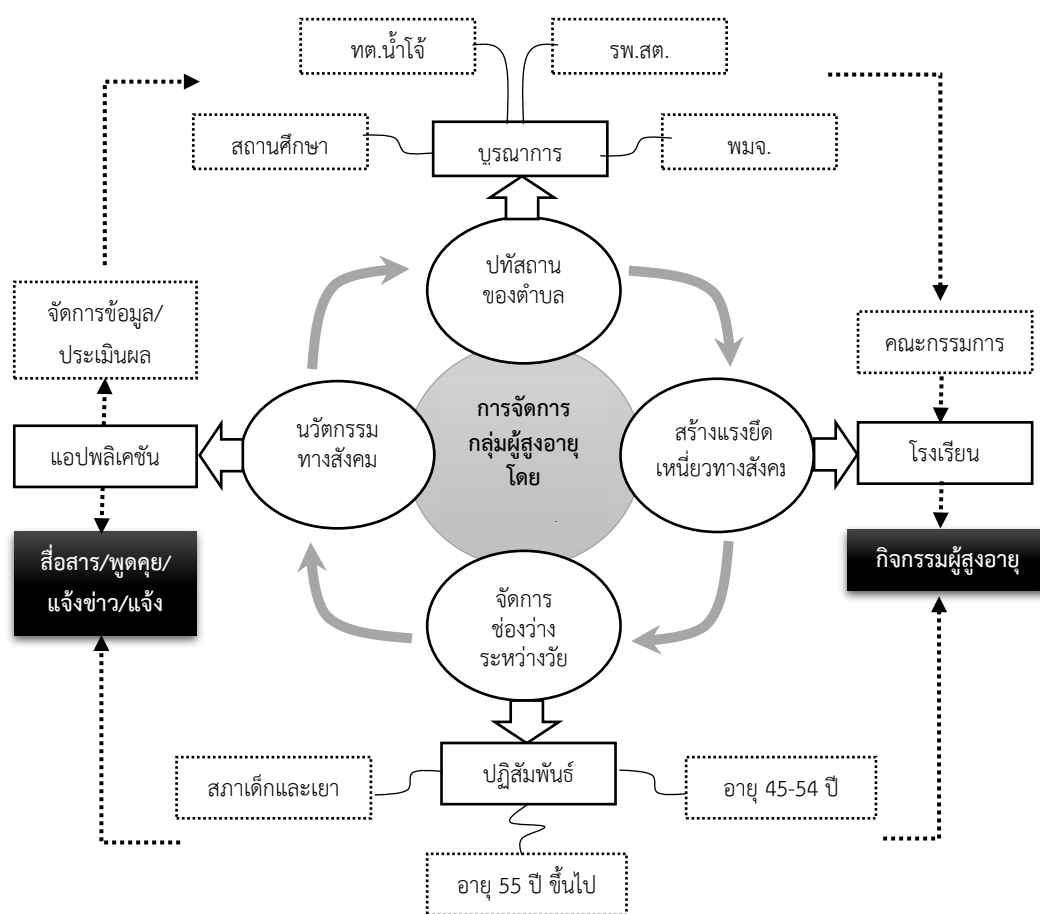
** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ความสำคัญของคนทุกวัยใช้ชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างมีคุณภาพ มีแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ได้แก่ การสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคม (X1) และ การจัดการช่องว่างระหว่างวัย (X2) ส่งผลทางบวกต่อคนทุกวัยใช้ชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างมีคุณภาพ มีแรงยึดเหนี่ยวทางสังคม โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ .445 และ .139 ในรูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ .434 และ .202 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ ขณะที่ นวัตกรรมทางสังคมที่เกิดจากการวิจัย (X5) มีค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ .091 ในรูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ .103 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการจัดการผู้สูงอายุบนฐานการสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมในด้านสังคม และเทคโนโลยีตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ด้วยการศึกษาพัฒนาการจัดการผู้สูงอายุตำบลน้ำโจ้ ด้าน 1) การสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคม 2) การจัดการช่องว่างระหว่างวัย และ 3) นวัตกรรมทางสังคมที่เกิดจากการวิจัย ที่ได้จากการศึกษาเชิงปริมาณตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการผู้สูงอายุบนฐานการสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมในด้านสังคม เทคโนโลยี กลไกที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และนวัตกรรมทางสังคมที่เกิดจากการวิจัยตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง เกิดการอยู่ร่วมกันของคนทุกวัยในสังคมตำบลน้ำโจ้ แสดงให้เห็นว่าพลวัตทางสังคมมีบทบาทสำคัญต่อการเชื่อมโยงผู้คนในชุมชน การสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และสามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่คนรุ่นใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการช่องว่างระหว่างวัยยังช่วยลดอุปสรรคในการสื่อสาร และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกลุ่มอายุที่แตกต่างกัน นอกจากนี้

นวัตกรรมทางสังคม เช่น กิจกรรมเชื่อมโยงคนต่างวัย การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการดูแลสุขภาพ และการสร้างเครือข่ายสนับสนุนในชุมชน ช่วยเสริมสร้างความเป็นอยู่ที่ดีของผู้สูงอายุ การบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการดูแลสุขภาพ ถือเป็นอีกองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การวิจัยยังส่งผลให้เกิดการจัดตั้ง "โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลน้ำโจ้" ซึ่งเป็นพื้นที่สำหรับการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนระหว่างคนต่างวัย โดยมีสมาชิกจาก 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ (55 ปีขึ้นไป) กลุ่มวัยเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุ (50 - 54 ปี) และกลุ่มเยาวชนจากสภาเด็กและเยาวชนตำบลน้ำโจ้ โรงเรียนนี้ได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลตำบลน้ำโจ้เพื่อดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การจัดการผู้สูงอายุที่มีประสิทธิภาพต้องใช้แนวทางที่ครอบคลุมทั้งด้านสังคม เทคโนโลยี และมาตรฐานการดูแล ซึ่งการสร้างความรู้ความผูกพันทางสังคมและการบูรณาการเทคโนโลยีจะช่วยให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ขณะที่การกำหนดมาตรฐานในระดับชุมชนจะช่วยให้เกิดความยั่งยืนในการดูแลประชากรสูงวัยในอนาคต

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า การกำหนดบทบาทสถาน (ข้อตกลง) ของตำบลเพื่อการจัดการผู้สูงอายุบนฐานการสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคม ทำให้ได้รูปแบบการจัดการกลุ่มผู้สูงอายุโดยแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมตำบลน้ำโจ้ อำเภอมะเข่ จังหวัดลำปาง แสดงได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2 รูปแบบการจัดการกลุ่มผู้สูงอายุโดยแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมตำบลน้ำโจ้ อำเภอมะเข่ จังหวัดลำปาง

จากภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่า การกำหนดปทัสถาน (ข้อตกลง) เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติหรือบรรทัดฐานร่วมกันที่สมาชิกของกลุ่มยึดถือและปฏิบัติตาม เพื่อให้กลุ่มสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความร่วมมือกัน อาศัยความยืดหยุ่นและการเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อให้ทุกคนรู้สึกเป็นเจ้าของและปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ ซึ่งได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการโรงเรียนผู้สูงอายุ และดำเนินการสนับสนุนแผนการจัดกิจกรรมและงบประมาณ โดยเทศบาลตำบลน้ำโจ้ โดยแนวการกำหนดปทัสถาน (ข้อตกลง) ของตำบล เพื่อเป็นทางการจัดการกลุ่มผู้สูงอายุโดยแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ใน 3 ประเด็น คือ 1) การสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาสังคมที่เข้มแข็งและยั่งยืน ความไว้วางใจ การมีส่วนร่วม และการยอมรับความแตกต่างเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกัน การดำเนินนโยบายและกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามัคคีและลดความเหลื่อมล้ำจะช่วยให้สังคมสามารถก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคงและสงบสุข 2) การจัดการช่องว่างระหว่างวัย โดยมีข้อตกลงที่สำคัญคือไม่เพียงแต่ให้มีสมาชิกที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปเท่านั้น แต่ได้ตัดสินใจร่วมกันว่า โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลน้ำโจ้กำหนดให้มีสมาชิกจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป เนื่องจากเป็นช่วงวัยเกษียณอายุการทำงานจากภาคเอกชน 2) ช่วงวัยเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุ ได้ผู้มีอายุตั้งแต่ 50 - 54 ปี และ 3) ช่วงวัยรุ่นที่อยู่ในกลุ่มสภาเด็กและเยาวชนตำบลน้ำโจ้ และ 3) การจัดการเทคโนโลยี เป็นสื่อกลางระหว่างวัยถือเป็นส่วนสำคัญในยุคดิจิทัล ด้วยการเข้าใจถึงการเชื่อมโยงความแตกต่างระหว่างวัย ที่สามารถใช้ประโยชน์จากหลากหลาย เพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมและการเติบโตได้ การเปิดรับโอกาสที่มาพร้อมกับการจัดการเทคโนโลยีในกลุ่มอายุต่าง ๆ ถือเป็นกุญแจสำคัญในการเจริญรุ่งเรืองในภูมิสังคมทางเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่พบว่า การสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาสังคมที่เข้มแข็งและยั่งยืน ความไว้วางใจ การมีส่วนร่วม และการยอมรับความแตกต่างเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกัน การดำเนินนโยบายและกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามัคคีและลดความเหลื่อมล้ำ จะช่วยให้สังคมสามารถก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคงและสงบสุข สอดคล้องกับทิพยาภา ดาหาร และเจทสรียา ดาวราช (2561) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุโดยชุมชนมีส่วนร่วม ตำบลหนองเหล็ก อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุโดยชุมชนมีส่วนร่วม ประกอบด้วย (1) สร้างเครือข่ายการดำเนินงาน (2) พัฒนาศักยภาพเครือข่ายการดำเนินงาน (3) จัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ (4) อบรมให้ความรู้ผู้ดูแลผู้สูงอายุ (5) ผู้ดูแลผู้สูงอายุเป็นแกนร่วมในการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุกลุ่มติดบ้านและติดเตียง (6) ทีมพี่เลี้ยงออกนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงาน (7) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถอดบทเรียนและคืนข้อมูล 2) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ คือ 1) มีคณะกรรมการระดับตำบลที่มีความเข้มแข็ง 2) มีการประสานความร่วมมือระหว่างทีมสหสาขาวิชาชีพและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี และ 3) ผู้ดูแลผู้สูงอายุมีความตั้งใจและมุ่งมั่นในการดูแลผู้สูงอายุ นอกจากนี้ในกลุ่มผู้สูงอายุที่มีศักยภาพต้องจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุอยู่เสมอ เพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นทำนอง

เดียวกับ สังวาล จางโพธิ์ (2564) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุโดยชุมชนมีส่วนร่วม ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอมะนัง จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุโดยชุมชนมีส่วนร่วม 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การศึกษาปัญหา 2) การจัดเวทีแลกเปลี่ยนอย่างมีส่วนร่วม 3) การวางแผนอย่างมีส่วนร่วม 4) การคืนข้อมูลให้ชุมชน 5) การประชาคม 6) การดำเนินการตามแผน และ 7) การประเมินผล ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ได้แก่ อาชีพ รายได้สุทธิต่อเดือน ความเพียงพอของรายได้ สุขภาพของผู้สูงอายุ การเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพของชุมชน และการปฏิบัติตัวในการดูแลสุขภาพ ดังนั้นควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ การปฏิบัติตัวด้านการออกกำลังกาย และด้านการจัดการความเครียด ให้กับผู้สูงอายุ เพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีการจัดการช่องว่างระหว่างวัย ในชุมชนถือเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมความสามัคคี ความเข้าใจ และความร่วมมือระหว่างบุคคลในกลุ่มอายุต่าง ๆ ด้วยการทำความเข้าใจสาเหตุและผลกระทบของช่องว่างระหว่างรุ่น

ขณะที่จากผลการวิจัยที่เกิดข้อค้นพบว่าการสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคม การจัดการช่องว่างระหว่างวัย และการใช้เทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้คนทุกวัยสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีคุณภาพ การดำเนินมาตรการสนับสนุนที่เหมาะสม รวมถึงการพัฒนา นโยบายและโครงการที่ช่วยลดช่องว่างระหว่างวัย จะส่งผลให้สังคมสามารถก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน สอดคล้องกับ Jensantikul (2023) ที่ระบุว่า การนำนโยบายและระบบสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพมาใช้ถือเป็นสิ่งสำคัญในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ การจัดสวัสดิการสังคมจะต้องตอบสนองความต้องการและสิทธิพื้นฐานของมนุษย์ของผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม โดยต้องแน่ใจว่าผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงทรัพยากรและบริการที่จำเป็นได้ และยังสอดคล้องกับ Jensen (2010) ที่เสนอว่าการแก้ไขความแตกต่างและความแตกแยกภายในสังคมยังมีความสำคัญต่อการส่งเสริมความสัมพันธ์ ความมุ่งมั่นในการส่งเสริมโอกาสที่เท่าเทียมกัน และลดการกีดกันทางสังคมช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ทุกคนรู้สึกว่ามีคุณค่าและรวมเป็นหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

เทศบาลตำบลน้ำโจ้ต้องมุ่งเน้นการสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมผ่านการกำหนดปทัสถาน (ข้อตกลง) ของตำบล ภายใต้ปัจจัยสำคัญ ได้แก่ 1) การสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคม ด้วยการส่งเสริมความผูกพันทางสังคมสำหรับการสร้างสังคมที่เหนียวแน่นและปรองดอง โดยอาศัยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะเจ้าของพื้นที่เป็นศูนย์กลาง 2) การจัดการช่องว่างระหว่างวัย ด้วยการส่งเสริมความสามัคคี ความเข้าใจ และความร่วมมือระหว่างบุคคลในกลุ่มอายุต่าง ๆ ด้วยการทำความเข้าใจสาเหตุและผลกระทบของช่องว่างระหว่างรุ่น และ 3) นวัตกรรมทางสังคมที่เกิดจากการวิจัย ด้วยการสร้างแอปพลิเคชัน ใช้ในโทรศัพท์มือถือและคอมพิวเตอร์ รวมถึงอุปกรณ์อื่นที่สามารถดาวน์โหลดและใช้งานแอปพลิเคชันนี้ได้ เพื่อสร้างกิจกรรมให้เกิดขึ้นในสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันที่เป็นการค้าพาณิชย์และองค์กรต่าง ๆ อย่างแท้จริง เพื่อที่จะนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมสูงวัย ทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตด้วยตนเองได้อย่างมีคุณค่า และเกิดกลไกที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

เอกสารอ้างอิง

- กนกพันธุ์ ธิกุลตรวศ์. (2565). การจัดการช่องว่างระหว่างวัยเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
ในองค์กร. *วารสารปัญญาทัศน์*, 3(2): 132-143.
- โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. (2552). *เจนวายคืออะไร*. มติชนรายวัน ฉบับวันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2552
ปีที่ 32 ฉบับที่ 11421.
- ณัฐนันท์ วิจิตรอักษร และคณะ. (2565). *การจัดทำนโยบายและมาตรการ และวิเคราะห์ภาระทางการ
คลังต่อชุดสวัสดิการ เพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมสูงอายุของแรงงานนอกระบบ*. กรุงเทพฯ:
สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ).
- ทิพยาภา ดาหาร และเจทสรียา ดาวราช. (2561). การพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุโดย
ชุมชนมีส่วนร่วม ตำบลหนองเหล็ก อำเภอโกสัมพีนัย จังหวัดมหาสารคาม. *วารสารวิชาการ
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม*, 2(3): 42-54.
- เทพพร โลมาภิรักษ์. (2565). *นวัตกรรมการเสริมสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมด้วยกลไกการพัฒนา
ระบบเครือข่ายการสนับสนุนทางสังคมผู้สูงวัยเพื่อสร้างสังคมคุณภาพทุกช่วงวัยรองรับสังคม
สูงวัยในจังหวัดบุรีรัมย์*. (Online) [http://blog.bru.ac.th/2022/08/25/นวัตกรรมการ
เสริมสร้าง-2/](http://blog.bru.ac.th/2022/08/25/นวัตกรรมการเสริมสร้าง-2/) Retrieved 28, Mar.2023.
- นิภา วิริยะพิพัฒน์. (2559). บทบาทของการบริหารทรัพยากรมนุษย์: ปรับกลยุทธ์รับมือ AEC.
วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 36(2).
- ปิยะพร ขุนทองเอก. (2566). *Generation Gap หนึ่งในความท้าทายในที่ทำงาน*. (Online)
<https://pwg.co.th/articles/generation-gap-หนึ่งในความท้าทายในที่ทำงาน/>
Retrieved 28, Mar.2023.
- วีรพล เจริญธรรม. (2560). “สูงวัยไม่ใช่แค่ผู้สูงอายุ” เน้นรับมือสังคมสูงวัยต้องเตรียมพร้อมตั้งแต่
หนุ่มสาว. (ออนไลน์) <https://siamrath.co.th/n/10296/> Retrieved 28, Mar.2023.
- สังวาล จ่างโพธิ์. (2564). การพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุโดยชุมชนมีส่วนร่วม ตำบลบ้าน
โพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารวิจัยและพัฒนาด้านสุขภาพ*, 7(2), 165–183.
- ศุภลักษณ์ ปรางนาดี. (2566). *การสานพลังเชิงระบบรับมือสังคมสูงวัย*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
เลขาธิการวุฒิสภา.
- ศุภณีย์เรียนรู้สุขภาพ. (2563). *คุยกันให้ครอบครัวอบอุ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).
- ศุภณีย์วิจัยกสิกรไทย. (2564). *สังคม สูงอายุ...แบบสมบูรณ์ คนไทยพร้อมแล้วหรือยัง?*. (Online)
[https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/Aging-
society-FB-30-04-21.aspx/](https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/Aging-society-FB-30-04-21.aspx/) Retrieved 28, Mar.2023.
- ศุภณีย์วิชาการด้านการรู้เท่าทันสื่อของผู้สูงอายุ. (2565). *การสื่อสารกับผู้สูงวัย: ความเข้าใจและไม่
ตัดสิน*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2566). *เกิดอะไรขึ้น? เมื่อประเทศไทย
เข้าสู่ “สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์”*. นครปฐม: คณะทำงานจัดทำรายงานสุขภาพคนไทย.

สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ. (2566). *สังคมผู้สูงอายุในประเทศไทยและการรับมือกับปัญหา*.

กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

Beadle-Brown, J., Hutchinson, A. and Whelton, B. (2008), "A better life: the implementation and effect of person-centred active support in the Avenues Trust". *Tizard Learning Disability Review*, 13(4): 15-24.

Denzin, N. K. (1970). *The research act: A theoretical introduction to sociological methods*. Chicago: Aldine Publishing Co.

Jensantikul, N. (2023). Social Welfare for Thailand's Elderly: Policy Perspectives and Proposals for Co-production. *Asia Social Issues*, 16(3), e253814.

Jenson, J. (2010). *Defining and Measuring Social Cohesion*. Pall Mall: London, UK.

The Active. (2022). *ความจริงของเด็กเกิดใหม่ สะท้อน “สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์” : เปิดข้อเสนอ ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนงานผู้สูงอายุไทย*. (Online) <https://theactive.net/data/aged-society/> Retrieved 28, Mar.2023.

United Nations. (2009). *World Population Prospects: The 2008 Revision*. Sales No. 09.XII.6. New York.

การสื่อสารออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออกกำลังกาย
เพื่อสุขภาพของเยาวชน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
Online Communication Affecting the Decision to Exercise
for Health of Youth in Mueang District, Udon Thani Province

นเรศ บัวลอย^{1*} และอักรพล ลีกำเนิดไทย²

(Naret Bualuay^{1*} and Akkarapon Leekamnerdthai²)

^{1,2}คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอุดรธานี

^{1,2}Faculty of Liberal Arts, Thailand National Sport University, Udon Thani Campus

อีเมลผู้แต่งหลัก: akumonmilk@gmail.com เบอร์โทร: 08 6713 8597

วันที่รับบทความ 16 มกราคม 2568

Received: Jan. 16, 2025

วันที่รับแก้ไขบทความ 10 มีนาคม 2568

Revised: Mar. 10, 2025

วันที่ตอบรับบทความ 12 มีนาคม 2568

Accepted: Mar. 12, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติต่อพฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ และเพื่อศึกษาการสื่อสารออนไลน์ที่ส่งผลต่อการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของเยาวชน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบความแตกต่าง

ผลการศึกษาพบว่า 1) ด้านทัศนคติต่อพฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการออกกำลังกายเพื่อเพิ่มสมรรถภาพด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญามากที่สุด ($\bar{x}=4.02$) รองลงมาทัศนคติต่อการออกกำลังกายเพื่อช่วยลดปัญหา ด้านสุขภาพ ($\bar{x}=4.01$) และทัศนคติต่อการออกกำลังกายสามารถทำให้ได้พบเพื่อนใหม่ ($\bar{x}=3.98$) ตามลำดับ 2) การสื่อสารออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ พบว่าการสื่อสาร ออนไลน์ด้านการออกกำลังกาย สามารถตอบโจทย์ความต้องการส่วนบุคคลมากที่สุด ($\bar{x}=3.79$) รองลงมาการสื่อสารออนไลน์ด้านการออกกำลังกายสามารถเข้าถึงได้ง่าย ($\bar{x}=3.58$) และการสื่อสาร ออนไลน์ด้านการออกกำลังกายมีความเหมาะสมสำหรับทุกช่วงวัย ($\bar{x}=3.47$) ตามลำดับ ทั้งนี้เมื่อ พิจารณาเปรียบเทียบหลายด้าน พบว่าอายุที่ต่างกันส่งผลต่อทัศนคติต่อพฤติกรรมการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และรายได้ที่ต่างกันส่งผลต่อทัศนคติ พฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ และการสื่อสารออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การสื่อสารออนไลน์; การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ; ทัศนคติต่อพฤติกรรมการออกกำลังกาย

Abstract

This research aims to study attitudes towards exercise behavior for health and to examine online communication that influences the health-related exercise of youth in Mueang District, Udon Thani Province. The sample group consists of 400 youths

aged between 15 and 24 years, selected using stratified random sampling. Data were collected using a questionnaire and analyzed by calculating percentages, means, standard deviations, and testing for differences.

The study results revealed that: 1) Regarding attitudes toward exercise behavior for health, the average score was at a high level. Most participants had the strongest attitude toward exercising to improve physical, mental, and intellectual fitness ($\bar{x}=4.02$), followed by exercising to help reduce health problems ($\bar{x}=4.01$), and exercising as a way to meet new people ($\bar{x}=3.98$), in that order. 2) Online communication that influences decisions to exercise for health showed that online communication about exercise most effectively met individual needs ($\bar{x}=3.79$), followed by online exercise communication being easily accessible ($\bar{x}=3.58$), and online exercise communication being suitable for all age groups ($\bar{x}=3.47$), in that order. Furthermore, when comparing different groups, the results indicated that age differences significantly affected attitudes toward exercise behavior for health at the 0.05 statistical level. Income differences also had a significant effect on both attitudes toward exercise behavior for health and online communication that influenced decisions to exercise for health at the 0.05 statistical level.

Keywords: Online communication; Health exercise; Attitude to exercise behavior

บทนำ

การพัฒนาประเทศให้เจริญได้ประชากรในประเทศต้องมีความสมบูรณ์ทั้งด้านจิตใจและด้านร่างกายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ หรือการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับความสำคัญของการออกกำลังกายและการเล่นกีฬาเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้ประชากรมีค่านิยมการออกกำลังกายและมีความสนใจเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรงเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติได้ต่อไป สุขภาพที่ดีจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า การพัฒนาประชากรในประเทศให้เป็นผู้มีคุณภาพประชากรจะต้องมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพเป็นกลวิธีหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีสุขภาพที่ดี โดยที่พฤติกรรมการออกกำลังกายจะช่วยส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคซึ่งการออกกำลังกายแต่ละชนิดจะมีรูปแบบ กระบวนการ และหลักเกณฑ์แตกต่างกันออกไป (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2566)

การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพเป็นพฤติกรรมสุขภาพที่เป็นประโยชน์ เพราะการออกกำลังกายทำให้ระบบอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายได้รับการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานที่ดีขึ้น เช่น ระบบโครงสร้างและกล้ามเนื้อ ระบบไหลเวียนโลหิต ระบบประสาทอัตโนมัติ ระบบย่อยอาหาร ระบบขับถ่าย อีกทั้งยังช่วยให้ความดันโลหิตและไขมันในเลือดลดลง อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายทำงานได้ดีขึ้น นอกจากนี้การออกกำลังกายและการเล่นกีฬายังเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน ทำท่ายความสามารถและสร้างสุขภาพที่ดีกับทุกเพศทุกวัย ซึ่งล้วนต้องการการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ เพราะการออกกำลังกายนอกจากจะทำให้มีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรงแล้ว ยังทำให้มีรูปร่างที่สง่างาม

จิตใจแจ่มใส อารมณ์ที่ดีและมีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่นตลอดจนช่วยคลายเครียดได้เป็นอย่างดี (วุฒิพงษ์ ปรมัตถากร, 2537) จังหวัดอุดรธานีเป็นหนึ่งในจังหวัดที่ได้มีการวางนโยบายสู่การพัฒนาเป็นเมืองกีฬา (Sports City) ที่ส่งเสริมและผลักดันกีฬาในระดับนานาชาติเพื่อก้าวสู่เมืองอุตสาหกรรมกีฬา (Sport Industry City) กล่าวคือเมืองที่ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนร่วมกันบริหารจัดการสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมธุรกิจและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจภายในจังหวัด

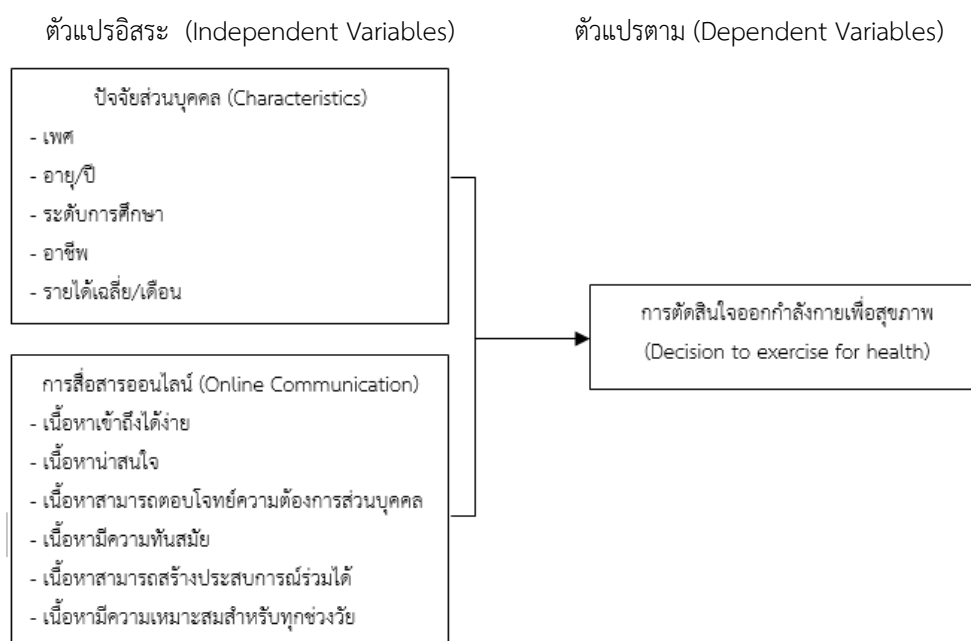
ปัจจุบันเทคโนโลยีและสื่อมีส่วนสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของบุคคลจากผลการสำรวจของสำนักพัฒนาธุรกิจทางอิเล็กทรอนิกส์ ระบุว่ากิจกรรมประจำวันของบุคคลส่วนใหญ่ คือ การใช้เทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์ในการติดตามข่าวสารและสาระความบันเทิง โดยจากการศึกษาพบว่าพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทั่วไปหลายช่องทาง โดยส่วนใหญ่ใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร คิดเป็นร้อยละ 53.91 รองลงมาคือไลน์ (Line) คิดเป็นร้อยละ 31.30 และส่วนใหญ่มีประสบการณ์การใช้สื่อสังคมออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 80.44 และมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเข้าถึงสารสนเทศ (โสภณ พินิจกิจเจริญกุล และปณิธาร บัวเผื่อน, 2560) ซึ่งในประเทศไทยเริ่มนำกระบวนการสื่อสารเข้ามาเป็นช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ การนำเสนอวิธีการดูแลสุขภาพ และการออกกำลังกายด้วยตนเองที่ถูกต้อง พบว่าปัจจัยที่เอื้อต่อการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ประกอบด้วย 1) ด้านการรับรู้ประโยชน์จากการออกกำลังกาย 2) ด้านการรับรู้อุปสรรคของการออกกำลังกาย 3) ด้านการได้รับการสนับสนุนที่เอื้อต่อการออกกำลังกายและ 4) ด้านการได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้ออกกำลังกาย (นาฏอนงค์ แผงพงษ์ และคณะ, 2560)

ทั้งนี้ สื่อยังถือเป็นตัวกลางในการกระตุ้นประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพ ซึ่งผู้รับสารปัจจุบันมีการใช้สื่อเพื่อแสวงหาข้อมูลข่าวสารในการส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพด้วยตนเอง และปัจจุบันการสื่อสารออนไลน์เข้ามามีบทบาทสำคัญในเรื่องการให้ข้อมูลข่าวสาร ในการส่งเสริมการดูแลสุขภาพและการออกกำลังกาย ซึ่งเห็นได้จากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่ได้มีการเผยแพร่ข้อมูลด้านการดูแลสุขภาพและการออกกำลังกายผ่านการสื่อสารออนไลน์ในช่องทางต่าง ๆ มากขึ้น เช่น การส่งภาพหรือวิดีโอความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและการออกกำลังกายผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) อินสตาแกรม (Instagram) ยูทูบ (YouTube) และช่องทางอื่น ๆ ในการสร้างเนื้อหาที่ผลิตขึ้นในการส่งเสริมดูแลสุขภาพและการออกกำลังกายผ่านช่องทางการสื่อสารออนไลน์ อีกทั้งจากผลการวิจัยที่พบว่าการใช้การสื่อสารออนไลน์มีผลดีต่อคุณภาพชีวิตของคนทุกช่วงวัยในด้านการดูแลตนเองให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีขึ้น (Nimrod, 2010) ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่าการใช้การสื่อสารออนไลน์เป็นสื่อ และช่องทางที่สำคัญต่อการส่งเสริมสุขภาพและการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของบุคคลในทุกช่วงวัยรวมถึงกลุ่มเยาวชน จากที่มาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น จึงทำให้คณะผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการสื่อสารออนไลน์ที่ส่งผลต่อตัดสินใจออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของเยาวชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติต่อพฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของเยาวชน อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาการสื่อสารออนไลน์ที่ส่งผลต่อการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของเยาวชน อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี

กรอบความคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบความคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ดังนี้

1. **ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง** กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี ที่อาศัยอยู่ในอำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี คำนวณโดยใช้สูตรประชากรที่ไม่ทราบจำนวนที่แน่นอนตามเกณฑ์ของ Cochran (1977) ซึ่งได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผ่านการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item-objective Congruence Index หรือ IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้ค่าที่ระดับ 0.98 และนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยเนื้อหา 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1) ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตอนที่ 2) แบบสอบถามทัศนคติต่อพฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพประกอบด้วย ทัศนคติต่อการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ พฤติกรรม

การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ตอนที่ 3) แบบสอบถามด้านการสื่อสารออนไลน์ต่อการตัดสินใจออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 400 คน เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี ที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี และนำผลข้อมูลที่เก็บได้มารวบรวมและคำนวณค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปหลังจากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติการวิจัย ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้ 1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ จำนวนร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) 2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) ได้แก่ Paired sample t-test และสถิติ One-way ANOVA เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษา

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (N=400)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	193	48.30
หญิง	207	51.80
อายุ (ปี)		
อายุระหว่าง 15 - 17 ปี	58	14.50
อายุระหว่าง 18 - 20 ปี	167	41.75
อายุระหว่าง 21 - 24 ปี	175	43.75
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษา	15	3.75
ปวช./ปวส.	86	21.50
ปริญญาตรี	112	28.00
สูงกว่าปริญญาตรี	16	4.00
อื่น ๆ	171	42.75
อาชีพ		
นักเรียน/นักศึกษา	165	41.25
รับจ้างทั่วไป	42	10.50
รับราชการ	48	12.00
อาชีพอิสระ	75	18.75
อื่น ๆ	70	17.50

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (N=400)	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ย (เดือน)		
0 – 5,000 บาท	89	22.25
5,001 – 15,000 บาท	163	40.75
15,001 – 30,000 บาท	196	49.00
30,001 บาทขึ้นไป	48	12.00

จากตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 207 คน (ร้อยละ 51.80) และเพศชาย จำนวน 193 คน (ร้อยละ 48.30) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21 - 24 ปี จำนวน 175 คน (ร้อยละ 43.75) ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับอื่น ๆ จำนวน 171 คน (ร้อยละ 42.75) รองลงมาระดับปริญญาตรีจำนวน 112 คน (ร้อยละ 28.00) อาชีพส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 165 คน (ร้อยละ 41.25) รองลงมาอาชีพอิสระจำนวน 75 คน (ร้อยละ 18.75) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่ 15,001 - 30,000 บาท จำนวน 196 (ร้อยละ 49.00) รองลงมา 5,001 - 15,000 บาท จำนวน 163 คน (ร้อยละ 40.75) ตามลำดับ

2. ด้านทัศนคติต่อพฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

ตารางที่ 2 แสดงทัศนคติต่อการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของเยาวชนอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ลำดับ	ทัศนคติต่อการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การออกกำลังกายทำให้ได้พบเพื่อนใหม่	3.98	.858	มาก
2	การออกกำลังกายทำให้ได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	3.94	.829	มาก
3	การออกกำลังกายทำให้มีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง	3.84	.990	มาก
4	การออกกำลังกายช่วยให้ช่วยชะลอความเสื่อมของร่างกาย	3.97	.778	มาก
5	การออกกำลังกายช่วยลดปัญหาด้านสุขภาพ	4.01	.786	มาก
6	การออกกำลังกายเพิ่มสมรรถภาพด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา	4.02	.822	มาก
7	การออกกำลังกายช่วยลดความเครียด	3.97	.840	มาก
8	การออกกำลังกายทำให้รูปร่างกระชับได้สัดส่วน	3.94	.829	มาก
9	การออกกำลังกายทำให้มีสัดส่วนหรือกล้ามเนื้อที่สวยงาม	3.63	1.023	มาก
10	อื่น ๆ	3.96	.795	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงทัศนคติต่อการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของเยาวชนอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่าส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการออกกำลังกายเพิ่มสมรรถภาพด้านร่างกาย จิตใจและ สติปัญญามากที่สุด ($\bar{x}=4.02$) รองลงมาการออกกำลังกายช่วยลดปัญหาด้านสุขภาพ ($\bar{x}=4.01$) การออกกำลังกายทำให้ได้พบเพื่อนใหม่ ($\bar{x}=3.98$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงพฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของเยาวชนอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

พฤติกรรมการออกกำลังกาย	จำนวน (N=400)	ร้อยละ
ประเภท		
วิ่ง/เดิน	152	38.00
ฟุตบอล/ฟุตซอล	23	5.75
แอโรบิก	20	5.00
ปั่นจักรยาน	70	17.50
ตระกร้อ	8	2.00
ว่ายน้ำ	7	1.75
วอลเลย์บอล	6	1.50
ปิงปอง	5	1.25
แบดมินตัน	4	1.00
เทควันโด	3	0.75
เปตอง	14	3.50
อื่น ๆ (ฟิตเนส, โยคะ, มวย ฯลฯ)	88	22.00
จำนวนครั้งที่ออกกำลังกาย (ครั้ง/สัปดาห์)		
จำนวน 0 – 1 ครั้ง/สัปดาห์	4	1.00
จำนวน 2 – 3 ครั้ง/สัปดาห์	59	14.80
จำนวน 4 – 5 ครั้ง/สัปดาห์	213	53.30
มากกว่า 5 ครั้ง/สัปดาห์	49	12.30
จำนวนเวลาที่ใช้ในการออกกำลังกาย (ครั้ง)		
จำนวน 0 – 30 นาที/ครั้ง	136	34.00
จำนวน 31 นาที – 1 ชั่วโมง/ครั้ง	137	34.30
จำนวน 1 – 1.30 ชั่วโมง/ครั้ง	85	21.30
จำนวน 1.31 – 2 ชั่วโมง/ครั้ง	20	5.00
มากกว่า 2 ชั่วโมงขึ้นไป	22	5.50

จากตารางที่ 3 แสดงพฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของเยาวชน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่าส่วนใหญ่พฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ คือ การวิ่งหรือเดิน จำนวน 153 คน (ร้อยละ 38.00) รองลงมากีฬาประเภทอื่น ๆ (ฟิตเนส, โยคะ, มวย ฯลฯ) จำนวน 88 คน (ร้อยละ 22) และการปั่นจักรยาน จำนวน 70 คน (ร้อยละ 17.50) ทั้งนี้ส่วนใหญ่ออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ 4 - 5 ครั้ง/สัปดาห์ จำนวน 213 คน (ร้อยละ 53.30) รองลงมาออกกำลังกาย 2 - 3 ครั้ง/สัปดาห์ จำนวน 59 คน (ร้อยละ 14.80) และส่วนใหญ่ใช้เวลาในการออกกำลังกาย จำนวน 31 นาที – 1 ชั่วโมง/ครั้ง จำนวน 137 คน (ร้อยละ 34.30) รองลงมาใช้เวลาในการออกกำลังกาย 0 - 30 นาที จำนวน 136 คน (ร้อยละ 34.00) ตามลำดับ

3. การสื่อสารออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

ตารางที่ 4 แสดงการสื่อสารออนไลน์และเนื้อหาด้านการออกกำลังกายที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การสื่อสารออนไลน์และเนื้อหาด้านการออกกำลังกายสามารถเข้าถึงได้ง่าย	3.58	1.034	มาก
การสื่อสารออนไลน์และเนื้อหาด้านการออกกำลังกายน่าสนใจ	3.32	1.191	มาก
การสื่อสารออนไลน์และเนื้อหาด้านการออกกำลังกายสามารถตอบโจทย์ความต้องการส่วนบุคคล	3.79	.944	มาก
การสื่อสารออนไลน์และเนื้อหาด้านการออกกำลังกายมีความทันสมัย	3.29	1.205	มาก
การสื่อสารออนไลน์และเนื้อหาด้านการออกกำลังกายสามารถสร้างประสบการณ์ร่วมได้	3.39	1.219	มาก
การสื่อสารออนไลน์และเนื้อหาด้านการออกกำลังกายมีความเหมาะสมสำหรับทุกช่วงวัย	3.47	.952	มาก

จากตารางที่ 4 แสดงการสื่อสารออนไลน์และเนื้อหาด้านการออกกำลังกายที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของเยาวชนอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่าการสื่อสารออนไลน์และเนื้อหาด้านการออกกำลังกาย สามารถตอบโจทย์ความต้องการส่วนบุคคลมากที่สุด ($\bar{x}=3.79$) รองลงมาการสื่อสารออนไลน์และเนื้อหาด้านการออกกำลังกายสามารถเข้าถึงได้ง่าย ($\bar{x}=3.58$) และการสื่อสารออนไลน์และเนื้อหาด้านการออกกำลังกายมีความเหมาะสมสำหรับทุกช่วงวัย ($\bar{x}=3.47$) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบรายด้านเกี่ยวกับทัศนคติต่อพฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ และการสื่อสารออนไลน์ต่อการตัดสินใจออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของเยาวชนอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

รายด้าน	ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Squares	F	Sig.
อายุ	1. ทัศนคติต่อพฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ	ระหว่างกลุ่ม	3.591	4	.898	3.710	.000*
		ภายในกลุ่ม	93.416	386	.242		
		รวม	97.007	390			
	2. การสื่อสารออนไลน์ต่อการเข้าถึงการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ	ระหว่างกลุ่ม	1.651	4	.413	1.296	.271
		ภายในกลุ่ม	125.878	395	.319		
		รวม	127.529	399			
การศึกษา	1. ทัศนคติต่อพฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ	ระหว่างกลุ่ม	.188	2	.094	.377	.686
		ภายในกลุ่ม	96.819	388	.250		
		รวม	97.007	390			
	2. การสื่อสารออนไลน์ต่อการเข้าถึงการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ	ระหว่างกลุ่ม	1.245	2	.622	1.957	.143
		ภายในกลุ่ม	126.285	397	.318		
		รวม	127.529	399			

ตารางที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบรายด้านเกี่ยวกับทัศนคติต่อพฤติกรรมการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพ และการสื่อสารออนไลน์ต่อการตัดสินใจออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ของเยาวชนอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี (ต่อ)

รายด้าน	ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Squares	F	Sig.
อาชีพ	1. ทัศนคติต่อพฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ	ระหว่างกลุ่ม	1.443	6	.241	.967	.448
		ภายในกลุ่ม	95.564	384	.249		
		รวม	97.007	390			
	2. การสื่อสารออนไลน์ต่อการเข้าถึงการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2.291	6	.382	1.198	.306
		ภายในกลุ่ม	125.238	393	.319		
		รวม	127.529	399			
รายได้	1. ทัศนคติต่อพฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ	ระหว่างกลุ่ม	10.457	3	3.486	15.585	.000*
		ภายในกลุ่ม	86.551	387	.224		
		รวม	97.007	390			
	2. การสื่อสารออนไลน์ต่อการเข้าถึงการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ	ระหว่างกลุ่ม	6.223	3	2.074	6.771	.000*
		ภายในกลุ่ม	121.307	396	.306		
		รวม	127.529	399			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบรายด้านเกี่ยวกับทัศนคติและพฤติกรรมการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพ และการสื่อสารออนไลน์ต่อการเข้าถึงการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของเยาวชน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุและรายได้ต่างกันมีทัศนคติต่อพฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกันมีการสื่อสารออนไลน์ ต่อการเข้าถึงการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้จากตารางข้างต้นสามารถสรุปได้ ดังนี้

1) กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันส่งผลต่อทัศนคติพฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันไม่ส่งผลต่อการสื่อสารออนไลน์ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออกกำลังกายเพื่อสุขภาพที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาต่างกันไม่ส่งผลต่อทัศนคติพฤติกรรมการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพ ทั้งนี้ การศึกษาต่างกันไม่ส่งผลต่อการสื่อสารออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออกกำลังกายเพื่อสุขภาพที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3) กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกันไม่ส่งผลต่อทัศนคติพฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ทั้งนี้อาชีพต่างกันไม่ส่งผลต่อการสื่อสารออนไลน์ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออกกำลังกายเพื่อสุขภาพที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4) กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกันส่งผลต่อทัศนคติพฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ต่างกัน และรายได้ที่ต่างกันการสื่อสารออนไลน์ส่งผลต่อการตัดสินใจออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการการศึกษาสามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาทัศนคติต่อพฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของเยาวชน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

จากการศึกษาพบว่าภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติต่อพฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของเยาวชน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับมากซึ่งส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการออกกำลังกายสามารถเพิ่มสมรรถภาพด้านร่างกาย จิตใจและสติปัญญา รองลงมาการออกกำลังกายช่วยลดปัญหาด้านสุขภาพและการออกกำลังกาย ทำให้ได้พบเพื่อนใหม่ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพงศา โพชัย (2567) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายของบุคลากรสถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง ที่ว่าทัศนคติเกี่ยวกับการออกกำลังกายส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี โดยกลุ่มตัวอย่างมีจุดประสงค์ของการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ อีกทั้งสอดคล้องกับการศึกษาของอนุสรณ์ ส่องแสง และคณะ (2565) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการออกกำลังกายของประชาชนในเขตสุขภาพที่ 10 ที่ว่าจุดประสงค์ในการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีซึ่งปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจ และความรู้สึคนึกคิดมีความสำคัญในการจูงใจมากที่สุดต่อพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพ และนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของตนเอง

2. เพื่อศึกษาการสื่อสารออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของเยาวชน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

จากการศึกษาการสื่อสารออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของเยาวชน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่าปัจจัยการสื่อสารออนไลน์และเนื้อหาด้านการออกกำลังกายสามารถตอบโจทย์ความต้องการส่วนบุคคลมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาการสื่อสารออนไลน์และเนื้อหาด้านการออกกำลังกาย สามารถเข้าถึงได้ง่ายและการสื่อสารออนไลน์และเนื้อหาด้านการออกกำลังกายมีความเหมาะสมสำหรับทุกช่วงวัยตามลำดับ ซึ่งจากการศึกษาสามารถอธิบายได้ว่าการสื่อสารออนไลน์มีความสัมพันธ์ในการสร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Julia Durau และคณะ (2022) ที่ได้ศึกษาแรงจูงใจในการออกกำลังกายจากผลกระทบของสื่อออนไลน์ในการมีส่วนร่วมในการออกกำลังกาย ซึ่งผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการรับชมสื่อสังคมออนไลน์มีผลต่อการออกกำลังกาย โดยผู้ที่มีความเชื่อถือหรือเป็นผู้เชี่ยวชาญและมีเสน่ห์สามารถส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการออกกำลังกาย และกระตุ้นแรงจูงใจได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้การค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคใหม่ ๆ ในการออกกำลังกายและการค้นหาแรงบันดาลใจจากการออกกำลังกาย ตลอดจนการค้นหาข่าวสารการออกกำลังกายที่กำลังนิยมเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมของผู้บริโภคข่าวสาร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Lou and Yuan (2019) ที่ได้ศึกษาคุณค่าข่าวสารและความน่าเชื่อถือต่อความน่าเชื่อถือของผู้บริโภคในการสื่อสารออนไลน์ การศึกษาแสดงให้เห็นว่าข้อมูลต่าง ๆ บนสื่อสังคมออนไลน์ที่มาจากกลุ่มผู้มีอิทธิพลมีผลต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภคหรือผู้รับข้อมูลข่าวสารของผู้บริโภค ซึ่งการสื่อสาร

ออนไลน์มีผลต่อการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ และสามารถพัฒนากิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพ และการออกกำลังกายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้จากการศึกษาความสัมพันธ์รายด้าน สามารถอธิบายได้ว่าอายุต่างกันส่งผลต่อทัศนคติต่อพฤติกรรมออกกำลังกายเพื่อสุขภาพแตกต่างกัน และรายได้ต่างกันส่งผลต่อทัศนคติต่อพฤติกรรมออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ และการสื่อสารออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออกกำลังกายเพื่อสุขภาพแตกต่างกัน ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวแสดงว่าปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อการตัดสินใจออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเอกสิทธิ์ เด่นดวง (2566) ที่ได้ทำการศึกษากิจกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการออกกำลังกายของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้อธิบายว่าผู้มีรายได้เฉลี่ยน้อยย่อมมีข้อจำกัดในการเข้าถึงสถานที่หรืออุปกรณ์สำหรับการออกกำลังกายที่มีความเหมาะสมและทันสมัย รวมถึงเนื้อหาสื่อสังคมออนไลน์บางอย่างที่มีความเหมาะสมสำหรับการออกกำลังกาย นอกจากนี้ผู้ที่มีการจำกัดอาจไม่มีเวลาในการทำกิจกรรมบนสื่อสังคมออนไลน์ เนื่องจากจำเป็นต้องทำงานจึงทำให้การเข้าถึงในกลุ่มนี้ไม่สามารถเข้าถึงการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพได้ ทั้งนี้การสื่อสารออนไลน์เป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมในการส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ เช่น วิดีโอการให้ความรู้ด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพมีอิทธิพลทำให้เกิดแรงจูงใจในการออกกำลังกาย ทั้งนี้ปัจจัยส่วนบุคคลรายด้านส่งผลต่อการตัดสินใจออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของเยาวชน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 จากผลการวิจัยทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลและไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของเยาวชน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ดังนั้นจึงสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในด้านการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

1.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยในมิติอื่น ๆ ที่สัมพันธ์และส่งผลต่อการตัดสินใจออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

1.3 ควรมีการศึกษาการสื่อสารในสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออกกำลังกายเพื่อสุขภาพในกลุ่มผู้รับสารกลุ่มอื่น ๆ

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 ผลการวิจัยสามารถนำไปวางแผนและบริหารจัดการด้านข้อมูลการสื่อสารของหน่วยงานองค์กรและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการสื่อสารเพื่อการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2566). *แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2566-2570)*. กรุงเทพฯ.

นาฏอนงค์ แผงพงษ์, นิตยากร ลุนพรม, วารุณี เตชะคุณารักษ์, ปาริชาติ สุภิมารส และสุรางคณา มัณยานนท์. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการออกกำลังกาย*

ของประชาชน ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. การวิจัย 4.0 เพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 2. (น. 1023-1033). ราชธานีวิชาการ. มหาวิทยาลัยราชธานี.

พงศา โพชัย. (2567). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายของบุคลากรสถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง [รายงานการวิจัย]. สถาบันสุขภาวะเขตเมือง: กรุงเทพฯ.

วุฒิพงษ์ ปรมัตถากร. (2537). การออกกำลังกาย. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

โสภณ พินิจกิจเจริญกุล และปณิธ บัวเผื่อน. (2560). พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของบุคลากรในการเข้าถึงสารสนเทศของ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. [วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

เอกสิทธิ์ เต่นดวง. (2566). กิจกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการออกกำลังกายของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

อนุสรณ์ ส่องแสง, วราภรณ์ จันทร์พราว, ดิศพล บุปผาชาติ และเด่นดวงดี ศรีสุระ. (2565). พฤติกรรมการออกกำลังกายของประชาชนในเขตสุขภาพที่ 10. วารสารวิชาการศูนย์อนามัยที่ 10 อุบลราชธานี, 10(1), 62-83.

Cochran, W.G. (1977). *Sampling Techniques*. 3rd Edition, John Wiley & Sons, New York.

Durau J., Diehl S., Telutter R. (2022). Motivate me to exercise with you: The effects of social media fitness influencers on users' intentions to engage in physical activity and the role of user gender. *Digital Health*, 8(1), 1-17.

Nimrod, G. and Hutchinson, S. (2010). *Innovation among older adults with chronic*.

Lou, C., & Yuan, S. (2019). How Message Value and Credibility Affect Consumer Trust of Branded Content on Social Media. *Journal of Interactive Advertising*, 19(1), 58-73.

ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ในรายวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัต

Learning Outcome of the Active Learning on Analytical Thinking
and Academic Achievement of Second Year Students of Thai Citizens
in a Dynamic Society Course

วันวิสา แยมกระจาง¹ และเบญจพร บุญสยาม^{2*}

Wanwisa Yamkrachang¹ and Benjaporn Boonsayomphu^{2*}

¹สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

^{2*}สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

อีเมลผู้แต่งหลัก: wanwisa.y@lawasri.tru.ac.th, benjaporn.b@lawasri.tru.ac.th

วันที่รับบทความ 3 มีนาคม 2567

Received: Mar. 3, 2024

วันที่รับแก้ไขบทความ 10 มีนาคม 2568

Revised: Mar. 10, 2025

วันที่ตอบรับบทความ 12 มีนาคม 2568

Accepted: Mar. 12, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์ วิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัต ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 หลังได้รับการเรียนรู้เชิงรุก 2) เพื่อเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัตของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 หลังได้รับการเรียนรู้ เชิงรุก และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนรู้เชิงรุกของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ในรายวิชาพลเมือง ไทยในสังคมพลวัต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการจัดการ, สาขาวิชาการบัญชี และสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา ศท 0022701 พลเมืองไทยในสังคมพลวัต ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 97 คน ซึ่งได้มาโดยการ เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 2) แบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 4) แบบสอบถาม ความพึงพอใจของนักศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.88/83.09 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 2) ผลการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษา พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่เรียนวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัตโดยการเรียนรู้เชิงรุก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 3) ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่เรียนวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัต โดยการเรียนรู้เชิงรุก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และ 4) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก ในรายวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัตภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ 0.276

คำสำคัญ: การเรียนรู้เชิงรุก; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; พลเมืองไทยในสังคมพลวัต; การคิดวิเคราะห์; นักศึกษาชั้นปีที่ 2

Abstract

The objectives of this study were 1) to compare the analytical thinking ability of the sophomore enrolling in the Thai Citizens in Dynamic Society course after receiving active learning, 2) to compare the learning achievements of the sophomore enrolling in the Thai Citizens in Dynamic Society course after receiving active learning, and 3) to study satisfaction with active learning the sophomore enrolling Thai Citizens in Dynamic Society course. The sample group consisted of 97 sophomores majoring in management, accounting, and computer science who enrolled in the GE0022701, Thai Citizens in Dynamic Society course in the first semester of the academic year 2022 by using purposive sampling. The research tools were 1) an active learning lesson plan, 2) an analytical thinking test, 3) a learning achievement test, and 4) a student satisfaction questionnaire. The statistics used were percentage, mean, and standard deviation. The findings revealed that: 1) The efficiency of active learning management among the sophomore was 82.88/83.09, which was higher than the 80/80 criteria set. 2) The analytical thinking result of the sophomore enrolling Thai Citizens in Dynamic Society course by active learning showed that the posttest was significantly higher than the pretest. 3) The learning achievement of the sophomore enrolling Thai Citizens in Dynamic Society course by active learning showed that the posttest was significantly higher than the pretest. 4) The overall students' satisfactory with the active learning management in the Thai Citizens in Dynamic Society course was at a high level (Mean = 4.37, S.D. = 0.276).

Keywords: Active learning; Learning achievement; Thai Citizens in a Dynamic Society; Analytical Thinking; Second Year Students

บทนำ

เมื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 การศึกษาถูกปรับเปลี่ยนจากเน้นครูเป็นสำคัญเป็นเน้นผู้เรียน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 4 ดังนี้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2542) มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ยังมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ โดยกำหนดให้ผู้เรียนมีสมรรถนะ สำคัญ 5 ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ส่งผลให้สถานศึกษาต้องจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ดังกล่าว

การคิดวิเคราะห์เป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากต่อเด็กไทย เพราะการคิดวิเคราะห์จะเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้และการดำรงชีวิต บุคคลที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์จะมีความสามารถในด้านอื่น ๆ เหนือกว่าบุคคลอื่น ๆ ทั้งทางด้านสติปัญญาและการดำเนินชีวิต (ทิตินา แชมมณี, 2561)

การปรับเปลี่ยนโดยเฉพาะวิธีคิด ตลอดจนเครื่องมือและสื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ แก้ปัญหา ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ทันกับสถานการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสำคัญในเรื่องการจัดกิจกรรม โดยให้ผู้เรียนฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านผู้เรียนกำหนดไว้ชัดเจนว่าให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข, 2561) ดังนั้น ผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ โดยใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และสามารถตัดสินใจแก้ปัญหา รวมทั้งการใช้วิธีการสอนที่หลากหลายให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการคิดและพัฒนาการคิดวิเคราะห์ในระดับที่สูงขึ้น

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจากกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อสร้างความรู้ที่มีความหมายด้วยตนเอง โดยมีหลักการ คือ กิจกรรมการเรียนการสอนต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือกระทำ การค้นหาคำตอบด้วยความอยากรู้ อยากรอง และความสงสัย ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ การเรียนรู้เชิงรุกจึงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวิชาวาลเมืองไทยในสังคมพลวัต ที่ให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้จากประสบการณ์ การคิดและการลงมือทำด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้และเกิดทักษะที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (พิชญ์ ทองคำพานิช, 2564)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญมากที่จะส่งผลให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ และเนื่องจากเนื้อหาในรายวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัต ประกอบด้วยเนื้อหา ได้แก่ กฎหมายในชีวิตประจำวัน หลักธรรมาภิบาล สิทธิมนุษยชน ทักษะในสังคมพลวัต และความเป็นพลเมืองที่ดี จำเป็นต้องปลูกฝังและสร้างความเข้าใจให้กับเด็กรุ่นใหม่อย่างถ่องแท้และลึกซึ้ง หากขาดความเข้าใจในประเด็นนี้ แล้วจะส่งผลให้เกิดปัญหาการคิดวิเคราะห์และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ผู้วิจัยจึงใช้การเรียนรู้เชิงรุก ในการจัดการเรียนการสอนที่จะช่วยให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อีกทั้งต้องการเน้นให้นักศึกษามีบทบาทมากขึ้นในการเรียนวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัต โดยให้นักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจากกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้นักศึกษาเกิดการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา ตลอดจนนำไปพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานในอนาคตได้ อีกทั้งนำผลที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาดังกล่าว เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้เกี่ยวกับวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัตของนักศึกษาระดับปริญญาตรีต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์ หลังได้รับการเรียนรู้เชิงรุก ในการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการเรียนรู้เชิงรุก ในวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัต ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัตของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 หลังได้รับการเรียนรู้เชิงรุก

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนรู้เชิงรุก ในรายวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัต ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัต ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 หลังได้รับการเรียนรู้เชิงรุกสูงกว่าก่อนเรียน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัตของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 หลังได้รับการเรียนรู้เชิงรุกสูงกว่าก่อนเรียน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ตัวแปรตาม คือ 1) การคิดวิเคราะห์ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามเนื้อหาวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัต ภายใต้รูปแบบการเรียนการสอนที่มีการออกแบบเพื่อใช้ในกระบวนการเรียนการสอนเชิงรุก และการประเมินผลกระบวนการเรียนการสอนดังกล่าว ทั้งก่อนใช้กระบวนการและหลังใช้กระบวนการ มีขั้นตอนดำเนินงานวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการจัดการ, สาขาวิชาการบัญชี และสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา ศท 0022701 พลเมืองไทยในสังคมพลวัต ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 97 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) วิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัต จำนวน 7 แผน ดังนี้ 1) เรื่องสังคมพลวัต 2) เรื่องความเป็นพลเมือง 3) เรื่องสิทธิมนุษยชน 4) เรื่องทักษะในสังคมพลวัต 5) เรื่องธรรมาภิบาลและการต่อต้านการทุจริต 6) เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน และ 7) เรื่องรูปแบบการปกครอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเอง และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 5 ท่าน ทำการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม พบว่า มีความถูกต้องและความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. แบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ วิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัต จำนวน 2 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นข้อมูลของนักศึกษา และตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยวัดจากการเรียนรู้การคิดวิเคราะห์ความสำคัญ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ และวิเคราะห์หลักการ เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบหาคุณภาพของแบบทดสอบด้วย IOC และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำแบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปใช้กับนักศึกษากลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลังจากการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 2 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นข้อมูลของนักศึกษา และตอนที่ 2 ชนิดเลือกตอบแบบ 4 ตัวเลือก ที่ผู้ศึกษาค้นคว้า

สร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบหาคุณภาพของแบบทดสอบด้วย IOC และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลการคิดวิเคราะห์หาคุณภาพแบบทดสอบได้ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) (ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งฉบับโดยใช้สูตร (KR-20) ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552) เท่ากับ 0.80 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปใช้กับนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง โดยใช้หลังจากการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

4. แบบประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนเชิงรุก ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก และสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกในรายวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัต จำนวน 15 ข้อ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

- 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก
- 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย
- 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

- 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด
- 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก
- 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง
- 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย
- 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาษา ข้อความ และเนื้อหาที่วัด แล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อรวบรวมข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไข มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอน (α = coefficient) (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2549) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.852 และนำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปใช้กับนักศึกษากลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลังจากการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) วิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัต จำนวน 7 แผน ใช้เวลาสอน 14 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. นักศึกษาทำแบบสอบถามสำรวจก่อนเรียนและทำการประเมินผลก่อนเรียน (pretest) ด้วยแบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทดลอง 1 สัปดาห์ และบันทึกผลคะแนนก่อนเรียน

2. ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ในรายวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัตของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 2

3. นักศึกษาทำการประเมินผลหลังเรียน (posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน (pretest) โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การทดสอบค่าที (t-test dependent)

4. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ 80/80

5. ทำการประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกในรายวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัต สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 วิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัต แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามเกณฑ์ 80/80

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก นักศึกษาชั้นปีที่ 2 (E_1/E_2) กำหนดเกณฑ์ 80/80

ประสิทธิภาพ ด้าน	คะแนน เต็ม	จำนวน นักศึกษา	แผนการจัดการเรียนรู้		
			$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
กระบวนการ (E_1)	80	97	21.67	2.90	82.88
ผลสัมฤทธิ์ (E_2)	30	97	24.93	2.10	83.09
ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ E_1/E_2			เท่ากับ 82.88/83.09		

จากตารางที่ 1 พบว่าประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) วิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัต ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 82.88/83.09 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน วิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัต โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนวิชา พลเมืองไทยในสังคมพลวัต โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ผลสัมฤทธิ์	จำนวนนักศึกษา	คะแนนเต็ม (30)	$\bar{X}$	S.D.
ก่อนเรียน	97	30	8.42	1.69
หลังเรียน	97	30	16.65	2.04

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.42 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.69 และหลังเรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 16.66 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.04 ซึ่งพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่เรียนวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัต โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัต โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัต โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ผลสัมฤทธิ์	n	$\bar{X}$	S.D.
ก่อนเรียน	97	20.89	3.49
หลังเรียน	97	28.64	2.70

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.89 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.49 และหลังเรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 28.64 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.70 ซึ่งพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่เรียนวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัต โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกในรายวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัต

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกในรายวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัต

ข้อที่	รายการ	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความพึงพอใจ
1	การใช้ภาษาเข้าใจง่าย	4.29	0.579	มาก
2	รูปแบบกิจกรรมแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	4.26	0.666	มาก
3	ยอมรับในกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม	4.56	0.705	มากที่สุด
4	ความยากง่ายของเนื้อหา มีความเหมาะสมกับนักศึกษา	4.41	0.500	มาก
5	ระยะเวลาเหมาะสมกับเนื้อหา	4.32	0.535	มาก
6	ใช้แก้ปัญหาการเรียนการสอนได้ดี	4.15	0.702	มาก
7	มีความหลากหลายของเนื้อหาแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	4.35	0.597	มาก
8	มีความรู้สึกรักกับการเรียนการสอนเชิงรุก	4.38	0.551	มาก
9	นักศึกษามีความสนใจกับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก	4.47	0.507	มาก
10	นักศึกษามีความพึงพอใจในผลการเรียนที่สูงขึ้น	4.50	0.508	มาก
11	แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์	4.44	0.613	มาก
12	แบบทดสอบวัดผลได้ครอบคลุมเนื้อหา	4.09	0.753	มาก
13	การจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีเนื้อหาสอดคล้องและต่อเนื่อง	4.62	0.493	มากที่สุด
14	การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ช่วยพัฒนาความสามารถด้านการเรียน	4.15	0.702	มาก
15	การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.53	0.507	มากที่สุด
รวม		4.37	0.276	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกในรายวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.276 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าคะแนนเฉลี่ยที่มีค่าสูงที่สุดมีอยู่ 3 ข้อ คือ 1) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีเนื้อหาสอดคล้องและต่อเนื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $\bar{X} = 4.62$ 2) ยอมรับในกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $\bar{X} = 4.56$ และ 3) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $\bar{X} = 4.53$ อยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.88/83.09 หมายความว่า นักศึกษาได้คะแนนเฉลี่ยจากการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก ในรายวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัต คิดเป็นร้อยละ 82.88 และคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 83.09 แสดงว่าการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ซึ่งสอดคล้องกับสุภัตริรา คงนาวัง และนฤมล ภูสิงห์ (2565) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ วัสดุและสาร และการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่าผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 83.42/81.97 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกานต์วี อาริยธนไพศาล

(2562) ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการเขียนเพื่อการสื่อสาร โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ผลการวิจัย พบว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.64/83.57 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

การเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ในรายวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัต สามารถสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การคิดวิเคราะห์ของนักศึกษา พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่เรียนวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัตโดยการเรียนรู้เชิงรุก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พลวัชร สำเรียนรัมย์ (2564) ได้ศึกษาเรื่องการสังเคราะห์และพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรีสำหรับนักเรียนอายุ 13 - 15 ปี ผลการทดสอบสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธ ศรีบุญมี (2560) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อการเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้กับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่าความสามารถในการคิดวิเคราะห์เรื่องแรงและชนิดของแรงที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และความสามารถในการคิดวิเคราะห์เรื่องแรงและชนิดของแรงที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะดา ศรีบุญยงค์ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และสมาธิของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาธุรกิจการโรงแรมพบว่า หลังการเรียน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาอังกฤษมีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน จากจุดนี้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า นักศึกษามีพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น หลังการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย และจากจุดนี้ยังสะท้อนให้เห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกสามารถช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดพัฒนาการด้านทักษะความคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ ของตนเองได้จริง

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่เรียนวิชาพลเมืองไทยในสังคมพลวัตโดยการเรียนรู้เชิงรุก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอันฉริ ศีลางัด (2565) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์รายวิชาวิทยาศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องกระบวนการเปลี่ยนแปลงลมฟ้าอากาศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 27 คน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิชญา ทองคำพานิช (2564) ได้ศึกษาเรื่องผลการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนหลังได้รับการเรียนรู้เชิงรุกสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฝนพรม พุทธนา (2562) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning ของนักเรียน พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้

ตามแนวคิด Active Learning สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของดรณตริย์ เหลากลม (2561) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องโมเมนตัมและการชนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องโมเมนตัมและการชน โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกในรายวิชาพลเมืองไทย ในสังคมพลวัตภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $\bar{x} = 4.37$, S.D. = 0.276 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์หา แซ่ลั่ว (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) ผลวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก รูปแบบที่นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุด คือ รูปแบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) ในระดับมากที่สุด และการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active learning ที่นักศึกษามีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ รูปแบบการเรียนรู้โดยการสืบค้น (Inquiry-Based Learning) ในระดับมาก และประเด็นที่นักศึกษาแสดงข้อคิดเห็นมากที่สุด คือ นักศึกษาได้จัดทำโครงการบริการวิชาการในสถานศึกษาและชุมชน การจัดประสบการณ์ในสถานศึกษาเป็นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดี เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ส่งเสริมความกล้าแสดงออกและ ได้แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างแท้จริงมีค่าความถี่ 49 คน การเรียนรู้นอกห้องเรียนในสถานศึกษา และชุมชนเป็นการสร้างประสบการณ์ที่มีคุณค่าต่อการเรียนรู้และการนำไปใช้ในวิชาชีพครูได้จริง มีค่าความถี่ 48 คน และการจัดทำโครงการบริการวิชาการในสถานศึกษาและชุมชน เป็นกิจกรรมที่ดี ฝึกกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ เป็นขั้นตอน มีการวางแผนการทำงานเป็นทีมที่เข้มแข็งและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า มีค่าความถี่ 42 คน และสอดคล้องกับงานวิจัยของณรัช เจริญศิลป์ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้เบญจกิจโมเดลที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชา ความสามารถทางดิจิทัล และความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษา สาขาพลศึกษา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งในภาพรวมและในรายด้าน โดยในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{x} = 4.68$, S.D.=0.40 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน นักศึกษามีความพึงพอใจในการเรียนในด้านกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด $\bar{x} = 4.71$, S.D.=0.41 และด้านที่น้อยที่สุดคือด้านบรรยากาศ $\bar{x} = 4.63$, S.D.=0.43 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาได้เรียนรู้ภายใต้บรรยากาศที่กระตุ้นการเรียนรู้ กระตือรือร้น ส่งเสริมการคิดและการปฏิบัติ มีความสนุกสนาน ผ่อนคลาย ทำให้มีความสุขกับการเรียนจึงเกิดความพึงพอใจในการเรียน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญดาว แจ่มแจ้ง (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนรายวิชาเคมีอินทรีย์และปฏิบัติการ 2 ผลการวิจัย พบว่าผลการประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนโดยผู้สอนประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคล ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จากสาเหตุดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญมากที่จะส่งผลให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสามารถพัฒนา นักศึกษาให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น เพราะการเรียนรู้เชิงรุกนั้นมีความเหมาะสมสำหรับชั้นเรียนที่มีผู้เรียน และทำให้นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น ช่วยให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้

ในอนาคต ผู้วิจัยจะนำผลการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้เชิงรุก ไปประยุกต์ใช้กับรายวิชาอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นของนักศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กานต์รวี อาริยธนไพศาล. (2562). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย ท 22101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องการเขียนเพื่อการสื่อสารโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning*. กรุงเทพฯ: ดอนเมืองทหารอากาศบำรุง.
- ขวัญดาว แจ่มแจ้ง. (2558). *การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนรายวิชาเคมี อินทรีย์และปฏิบัติการ 2. วิทยานิพนธ์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*.
- จันทรา แซ่ลิ้ว. (2560). *การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ในรายวิชาการพัฒนาทักษะการคิดสำหรับเด็กปฐมวัย*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ณรัช เจริญศิลป์. (2565). *ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้เบญจกิจโมเดลที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชาความสามารถทางดิจิทัล และความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาสาขาพลศึกษา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอ่างทอง*. วารสารนิสิตวัง. ปีที่ 24 ฉบับที่ 2, กรกฎาคม – ธันวาคม 2565.
- ดรณตรีย์ เหลากลม. (2561). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โมเมนตัมและการชนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต)*. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ทิตนา แคมมณี. (2561). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 22)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยะดา ศรีบุญยดี. (2565). *ผลของการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และสมาธิของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาธุรกิจการโรงแรม*. วารสารเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน. ปีที่ 4 ฉบับที่ 1, มกราคม – มิถุนายน 2565.
- ฝนพรหม พุทธนา. (2562). *การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. หลักสูตรและการนิเทศ แผน ก แบบ ก 2 (ปริญญามหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พลวัชร สำเรียนรัมย์. (2564). *การสังเคราะห์และพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ต้นตริตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรีสำหรับนักเรียนอายุ 13 - 15 ปี. หลักสูตรดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาสังคีตวิจัยและพัฒนา แผน ก แบบ ก 2 (ปริญญามหาบัณฑิตบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิชญา ทองคำพานิช. (2564). *ผลการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข. (2561). *การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ยุทธ ศรีบุญมี. (2560). การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อการเรียน
วิทยาศาสตร์ เรื่องแรงและชนิดของแรง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การ
จัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้กับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. ลพบุรี:
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สุภัทธีรา คงนาวัง และนฤมล ภูสิงห์. (2565). ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่มีต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ วัสดุและสาร และการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์),
16(3), กันยายน – ธันวาคม 2565.
- อัมฉรี ศิลาจัต. (2565). การพัฒนาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์รายวิชาวิทยาศาสตร์โดยใช้การ
จัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า กลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนา
ตำบลนาบ่อคำ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

Grass Broom Products Development by Don Pattana Basketry
Enterprise Group, Naborkam Subdistrict, Amphur Muang,
Kamphaeng Phet Province

อนันติตรา ดอนบรรเทา^{1*}, เพ็ญศรี ยวงแก้ว², พัตราภรณ์ อารีเอื้อ³, คุณัญญา เบญจวรรณ⁴
และมัทรี ขาวจู้⁵

Anantitra Donbantao^{1*}, Pensri Youngkaew², Phattraphon Ariuea³, Kunanya Benjawan⁴
and Masse Kawjui⁵

^{1*,2,3,4,5} คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

^{1*,2,3,4,5} Management Science Faculty, Kamphaeng Phet Rajabhat University

อีเมลผู้แต่งหลัก : pizzy.spygirl@gmail.com เบอร์โทร : 08 6925 0409

วันที่รับบทความ 24 ตุลาคม 2567

Received: Oct. 24, 2024

วันที่รับแก้ไขบทความ 25 พฤษภาคม 2568

Revised: May. 25, 2025

วันที่ตอบรับบทความ 28 พฤษภาคม 2568

Accepted: May. 28, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) พัฒนาผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า 2) พัฒนาคำอธิบายผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า 3) พัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า และ 4) พัฒนาการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า ของกลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากร ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนา 120 คน แหล่งข้อมูลเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนาที่ผลิตไม้กวาดดอกหญ้า และผู้ที่เกี่ยวข้อง 15 คน ใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การสนทนากลุ่ม และการประชุมเชิงปฏิบัติการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้ามีการเพิ่มการใช้ประโยชน์ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น ไม้กวาดธรรมดาพัฒนาเป็นไม้กวาดที่สามารถยืดได้ และไม้กวาดแฟนตาซี 2) ทางกลุ่มได้มีการพัฒนาคำอธิบายที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง 3) การพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายได้เพิ่มช่องทางในรูปแบบออนไลน์ โดยจัดทำ Live สดผ่านเพจเฟซบุ๊ก หลังการวิจัยพบว่า กลุ่มมีรายได้จากหน้าร้านเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 และทางออนไลน์เพิ่มขึ้นร้อยละ 50 และ 4) การพัฒนาการจัดทำบัญชี ได้มีการฝึกปฏิบัติการบันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่ายที่ถูกต้อง ทำให้ทราบถึงกำไรและขาดทุนได้

คำสำคัญ: การพัฒนาผลิตภัณฑ์; ไม้กวาดดอกหญ้า; การพัฒนาคำอธิบาย; ช่องทางการจัดจำหน่าย; การพัฒนาจัดทำบัญชี

Abstract

This research had the aims as 1) to develop the grass broom products; 2) to develop the grass broom brand; 3) to develop the grass broom channel of distribution; and 4) to develop the records of income and expenses accounting of Don Pattana Basketry Enterprise Group, Amphur Muang, Kamphaeng Phet Province. This qualitative research included a population of 120 members of Don Pattana Basketry Enterprise Group. The data sources were 15 Don Pattana Basketry Enterprise members who produced the grass broom products and related stakeholders. Purposive sampling was used to select the sample group. The tools included structural interviewing, focus group discussions, and workshops. Data were analyzed by using content analysis.

The results found that 1) the development of grass broom products expanded more advantages using, eg. transforming ordinary brooms into extendable brooms and fantasy brooms; 2) they developed the unique own brand; 3) distribution channels were improved by incorporating online platforms, eg. hosting live sessions on their Facebook page. After the research, it was found that the group's revenue increased by 5% from their local stores and by 50% from online channels; and 4) the development of accounting practices involved training sessions on income and expense recording, enabling them to understand their profits and losses.

Keywords: Product development; Grass broom; Brand development; Channel of distribution development; Accounting preparation development

บทนำ

กลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนา เป็นการรวมกลุ่มของสมาชิกในชุมชน จำนวน 120 คน โดยก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2558 ณ หมู่ที่ 20 บ้านดอนพัฒนา ตำบลนาบ่อคำ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จากการที่ชุมชนมีวัตถุดิบในชุมชนคือ ไม้ไผ่ ไบลาน ดอกหญ้าทำให้สามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของชุมชน โดยมี 3 กลุ่ม จำแนกตามผลิตภัณฑ์ ได้แก่ 1. กลุ่มเครื่องจักสานจากไม้ไผ่ 2. กลุ่มผลิตภัณฑ์ข้าวเหนียวจากไบลาน 3. กลุ่มผลิตไม้กวาดดอกหญ้า โดยทั้ง 3 กลุ่มทำการผลิตสินค้าแต่ละอย่างแยกสมาชิกกันโดยในชุมชนมีปราชญ์ชาวบ้านที่มีฝีมือในการผลิตทั้งนี้ไม้กวาดดอกหญ้าเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทางกลุ่มสามารถหาวัตถุดิบได้ในชุมชน และชุมชนใกล้เคียงมีการใช้ไม้ไผ่ที่ปลูกในชุมชนมาทำเป็นด้ามไม้กวาด ด้านปัญหาของกลุ่มในการทำไม้กวาดดอกหญ้าคือ มีลักษณะเหมือนกับท้องตลาดโดยทั่วไปที่มีอยู่ ทำให้ตลาดสินค้าไม้กวาดไม่สามารถขยายได้มากเท่าที่ควร ยังไม่มีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายตามหลักการทางบัญชีทำให้ไม่ทราบรายได้และต้นทุนที่แน่นอน ทางกลุ่มจึงมีความต้องการที่จะทำให้ตลาดไม้กวาดขยายตัวมากขึ้น โดยทำให้ไม้กวาดมีรูปแบบที่สามารถใช้งานได้หลายลักษณะ ทางกลุ่มจึงเล็งเห็นความสำคัญของการจัดทำไม้กวาดของกลุ่มในรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถใช้ประโยชน์ และเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่ม และทางกลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนาที่ทำการผลิตไม้กวาดดอกหญ้ายังต้องการยกระดับในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ดังนี้ 1. ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า ต้องการเพิ่มการใช้ประโยชน์ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น 2. ด้านการพัฒนาตราสินค้าผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า ต้องการมีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ 3. ด้านการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า ต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการจำหน่ายสินค้า และช่องทางอื่น ๆ ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้มากขึ้น และ 4. ด้านการพัฒนาการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า ทางกลุ่มต้องการมีจัดทำบันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่ายให้เป็นระบบที่ถูกต้อง และใช้ประโยชน์ได้

ดังนั้นทางกลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนา เลขที่ 19 หมู่ 20 บ้านดอนพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จึงมีความต้องการให้นักวิจัยเข้าไปพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนในการแก้ปัญหาในการผลิตไม้กวาดดอกหญ้างดกล่าว อีกทั้งยังต้องการส่งเสริมและสนับสนุนให้กับกลุ่มมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นและประสบผลสำเร็จให้กับสมาชิกในชุมชนต่อไป

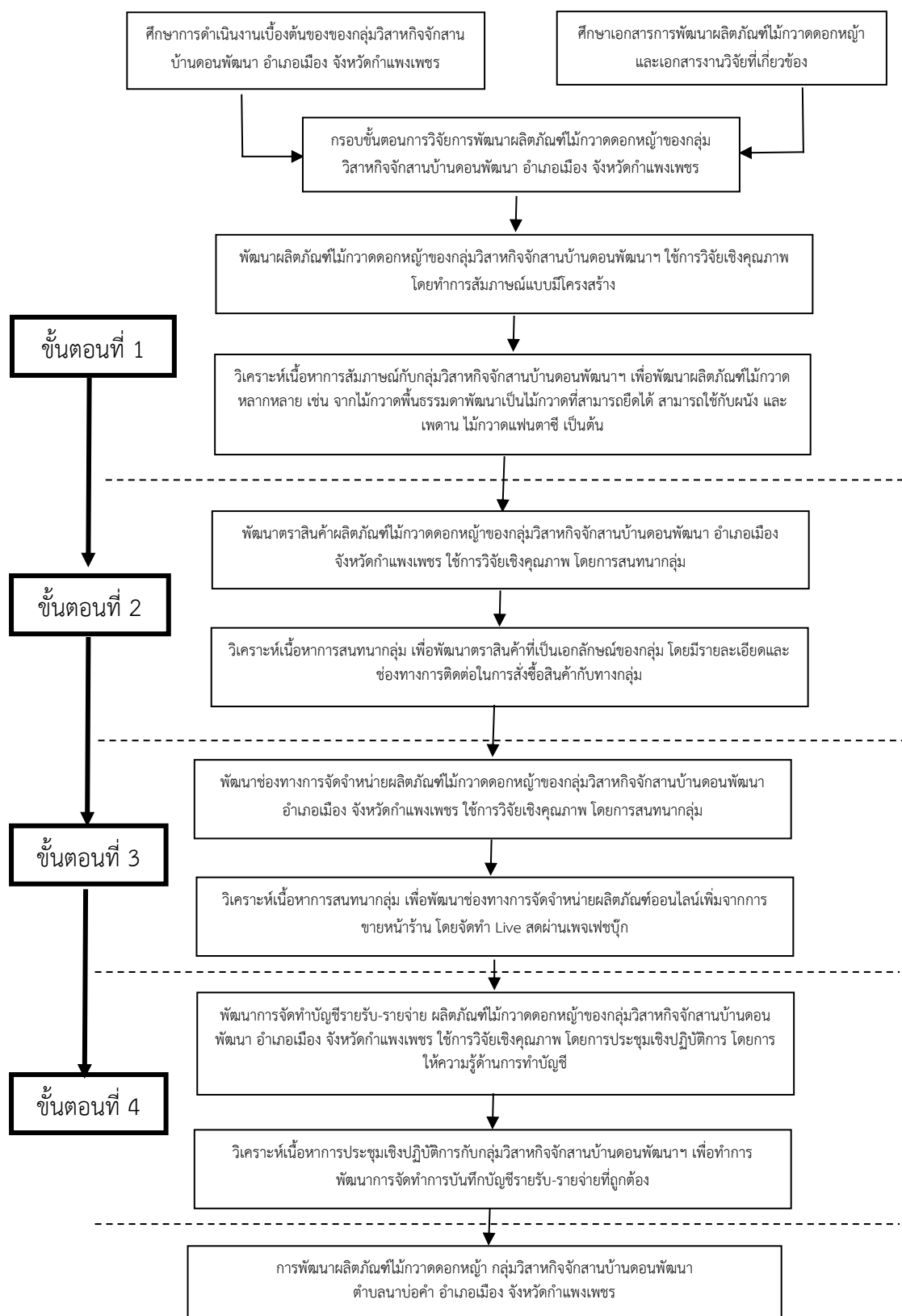
วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้าของกลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อพัฒนาตราสินค้าผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้าของกลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้าของกลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
4. เพื่อพัฒนาการจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่าย ผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้าของกลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ขอบเขต

ขอบเขตประชากร ได้แก่ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนา จำนวน 120 คน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ประธาน รองประธาน เหนรัญญิก และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนาที่ทำการผลิตไม้กวาดดอกหญ้า จำนวน 10 คน กลุ่มตัวอย่างภายนอก ได้แก่ ตัวแทนภาครัฐ ตัวแทนภาคเอกชน นักวิชาการ ผู้นำชุมชน และประชาชน จำนวน 5 คน รวมจำนวน 15 คน และพื้นที่ในการเก็บข้อมูล ณ บ้านดอนพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ใช้เวลาในการศึกษา 1 ปี ตั้งแต่ เดือนตุลาคม 2566 – เดือนตุลาคม 2567

กรอบความคิด

ภาพที่ 1 กรอบความคิด

วิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยตามกรอบความคิด โดยทั้ง 4 ขั้นตอนศึกษาจากประชากรที่เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจจacksานบ้านดอนพัฒนา จำนวน 120 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มที่ทำการผลิตไม้กวาดดอกหญ้าทั้งหมด จำนวน 10 คน และกลุ่มตัวอย่างภายนอก ได้แก่ ตัวแทนภาครัฐ ตัวแทนภาคเอกชน นักวิชาการ ผู้นำชุมชน และประชาชน จำนวน 5 คน รวมจำนวน 15 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้าของกลุ่มวิสาหกิจจacksานบ้านดอนพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสัมภาษณ์

วิธีการเก็บข้อมูล ทำการสร้างข้อสรุปจากข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากแหล่งข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาตราสินค้าผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้าของกลุ่มวิสาหกิจจacksานบ้านดอนพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสนทนากลุ่ม

วิธีการเก็บข้อมูล ทำการสร้างข้อสรุปจากข้อมูลจากการสนทนากลุ่มจากแหล่งข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้าของกลุ่มวิสาหกิจจacksานบ้านดอนพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสนทนากลุ่ม

วิธีการเก็บข้อมูล ทำการสร้างข้อสรุปจากข้อมูลจากการสนทนากลุ่มจากแหล่งข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนาการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้าของกลุ่มวิสาหกิจจacksานบ้านดอนพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยการให้ความรู้ด้านการทำบัญชี

วิธีการเก็บข้อมูล ทำการสร้างข้อสรุปจากข้อมูลจากการการประชุมเชิงปฏิบัติการจากแหล่งข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า กลุ่มวิสาหกิจจacksานบ้านดอนพัฒนา ตำบลนาบ่อคำ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ได้มีกระบวนการทำงานในการเสริมสร้างและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งโดยเริ่มจากการที่นักวิจัยลงพื้นที่ทำการสำรวจปัญหา และความต้องการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน แล้วนำมาวิเคราะห์ปัญหาที่ชุมชนมีความต้องการ เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา โดยปัญหาของชุมชนประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

1. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้าของกลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนา อำเภอมะนัง จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัย พบว่า มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในการเพิ่มการใช้ประโยชน์ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น จากไม้กวาดพื้นธรรมดาพัฒนาเป็นไม้กวาดที่สามารถยืดได้ สามารถใช้กับผนัง และเพดาน ไม้กวาดแฟนตาซี เป็นต้น จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนาที่ทำการผลิตไม้กวาดดอกหญ้า และกลุ่มตัวอย่างภายนอก พบว่า มีต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมกันให้ “แตกต่าง สวยงาม หลากหลาย และใช้งานได้จริง” โดยเมื่อทำการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้าของกลุ่มแล้วมีรูปแบบดังภาพที่ 2 - 3

ภาพที่ 2 ไม้กวาดรูปแบบเดิม

ภาพที่ 3 ไม้กวาดรูปแบบใหม่

2. การพัฒนาตราสินค้าผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้าของกลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนา อำเภอมะนัง จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัย พบว่า จากเดิมทางกลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนา ไม่มีตราสินค้าผลิตภัณฑ์ไม้กวาดเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ทำให้ลูกค้าไม่มีรายละเอียดและช่องทาง

การติดต่อในการสั่งซื้อสินค้ากับทางกลุ่ม จากการสนทนากลุ่มกับประธาน รองประธาน เற்றுญิก และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนาที่ทำการผลิตไม้กวาดดอกหญ้า พบว่า ต้องการพัฒนาตราสินค้าให้ “มีเอกลักษณ์ของกลุ่ม” ซึ่งตัวแทนภาครัฐ ตัวแทนภาคเอกชน นักวิชาการ ผู้นำชุมชน มีความเห็นพ้องกัน ผู้วิจัยร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนาที่ทำการผลิตไม้กวาด และผู้ที่เกี่ยวข้องจึงได้ทำการพัฒนาตราสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มขึ้นมา ดังภาพที่ 4

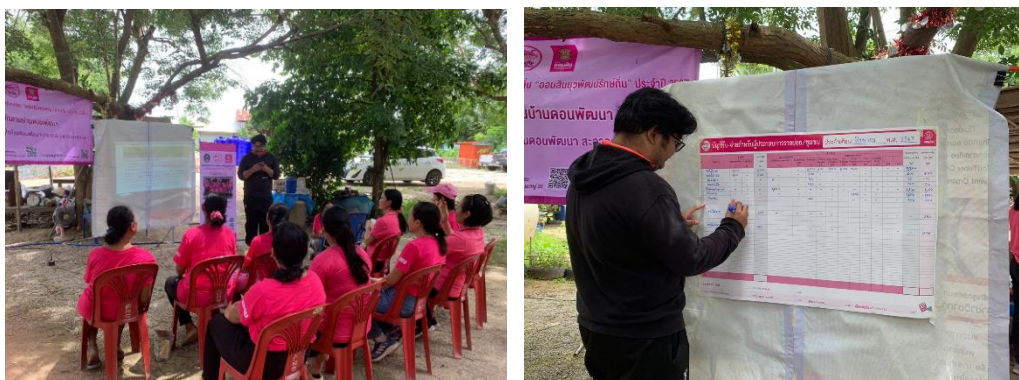
ภาพที่ 4 ตราสัญลักษณ์

3. การพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้าของกลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัย พบว่า จากเดิมทางกลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนาทำการขายสินค้าที่หน้าร้านขายสินค้าของกลุ่มเท่านั้น ปัญหาของทางกลุ่มคือ ยังไม่มีช่องทางการจัดจำหน่ายที่ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย และช่องทางอื่น ๆ ที่สามารถจะเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้ ให้เป็นที่รู้จัก และสามารถสั่งซื้อกับเจ้าของผู้ผลิตโดยตรง จากการสนทนากลุ่มกับประธาน รองประธาน เற்றுญิก และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนาที่ทำการผลิตไม้กวาดดอกหญ้า พบว่า ต้องการช่องทางการจัดจำหน่ายให้ “มีทั้งขายหน้าร้านและทางออนไลน์” ซึ่งตัวแทนภาครัฐ ตัวแทนภาคเอกชน นักวิชาการ ผู้นำชุมชนมีความเห็นพ้องกัน และจะช่วยส่งเสริมในการขายสินค้าให้กับทางกลุ่ม ทางผู้วิจัยจึงได้ทำการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายออนไลน์เพิ่มอีกช่องทางหนึ่ง โดยจัดทำ Live สดผ่านเพจเฟซบุ๊ก ก่อนการวิจัยมีรายได้ผ่านช่องทางการจัดจำหน่ายเฉพาะทางหน้าร้านเท่านั้น หลังการวิจัยได้แยกช่องทางการจัดจำหน่ายเป็น 2 ช่องทางคือ ทางหน้าร้านและออนไลน์ พบว่ายอดขายผ่านหน้าร้านเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 และยอดขายออนไลน์เพิ่มขึ้นร้อยละ 50 โดยใช้เวลาในการศึกษา 1 ปี ตั้งแต่ เดือนตุลาคม 2566 – เดือนตุลาคม 2567 ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 Live สดผ่านเพจเฟซบุ๊ก

4. การพัฒนาการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ของผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้าของกลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัย พบว่า ทางกลุ่มยังไม่มี การบันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่ายที่ถูกต้อง และไม่สามารถคำนวณต้นทุนเพื่อให้ทราบถึงกำไร และขาดทุนได้ จากการประชุมเชิงปฏิบัติการกับกลุ่มกับประธาน รองประธาน เสร็จบุญ และสมาชิก กลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนาที่ทำการผลิตไม้กวาดดอกหญ้า พบว่า ต้องการพัฒนาการจัดทำ บัญชีรายรับ-รายจ่าย ให้ “ถูกต้อง” และต้องการให้อบรม “การคำนวณต้นทุน” ซึ่งตัวแทนภาครัฐ ตัวแทนภาคเอกชน นักวิชาการ ผู้นำชุมชนมีความเห็นพ้องกัน ทางผู้วิจัยจึงได้ทำการพัฒนาการจัดทำ การบันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่ายที่ถูกต้อง และอบรมการคำนวณต้นทุนให้กับทางกลุ่ม ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 การพัฒนาการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า กลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนา ตำบลนาบ่อคำ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้าของกลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในการเพิ่มการใช้ประโยชน์ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น จากไม้กวาดพื้นธรรมดา พัฒนาเป็นไม้กวาดที่สามารถยืดได้ สามารถใช้กับผนัง และเพดาน ไม้กวาดแฟนตาซี เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ ปรารภนา ศิริสานต์, วิฑิตมา ขุนอินทร์ และประภษุณี นวลเป่า (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบไม้กวาดดอกหญ้า บ้านร่องส้มม่วง ตำบลชัยนาม อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ได้ใช้แนวคิดในการออกแบบคือ รูปแบบใหม่มีขนาดเล็ก โดยมีการย้อมสีดอกหญ้าจากสีธรรมชาติ ออกแบบให้มีความทันสมัยยิ่งขึ้น โดยคำนึงถึงกระบวนการผลิตที่สามารถผลิตได้ และใช้เวลาไม่มากนัก และสอดคล้องกับ สุภาพร วิชัยดิษฐ์, ศกวรรณ คงมานนท์ และพุทธิรัตน์ บัวตะมะ (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเพิ่มมูลค่าภูมิปัญญา ผ้าทอท้องถิ่นสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พบว่า สร้างมูลค่าเพิ่มเป็นการเพิ่มหรือเสริมสิ่งใหม่ ๆ สู่ตัวผลิตภัณฑ์ควรมีความเกี่ยวข้องและเป็นสิ่งที่ลูกค้าต้องการ การสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันโดยผ่านการสร้างคุณค่าสำหรับลูกค้าที่ดีขึ้นโดยมีขั้นตอนการผลิตหรือบริการที่ดีกว่าเพื่อการเป็นผู้นำในการผลิตนั้น

2. การพัฒนาตราสินค้าผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้าของกลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า จากเดิมทางกลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนา ไม่มีตราสินค้าผลิตภัณฑ์ไม้กวาดเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ทำให้ลูกค้าไม่มีรายละเอียดและช่องทางการติดต่อในการสั่งซื้อสินค้ากับทางกลุ่ม ผู้วิจัยร่วมกับวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนาและผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงได้ทำการพัฒนาตราสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มขึ้นมา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สาวิตรี จูเจีย และภาสกร รอดแผลง (2567) ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ เพื่อการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าทางการเกษตร ศูนย์ส่งเสริมการจัดการศึกษาตามพระบรมราชโบาย บางระจัน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี พบว่า การสร้างตราสินค้าผักไฮโดรโปนิกส์และข้าวสาร มีการระบุชื่อผลิตภัณฑ์ โลโก้ และเบอร์โทรศัพท์ติดต่อ และบรรจุภัณฑ์ผักไฮโดรโปนิกส์ และข้าวสาร สามารถป้องกันตัวสินค้า สวยงาม สื่อความหมาย และมีรายละเอียดของผลิตภัณฑ์บนบรรจุภัณฑ์ และสอดคล้องกับ ทัศนอมศิลป์ จันคนากิตกุล, ทรัพย์ อมรภิญโญ, ณัฐ อมรภิญโญ, รักชนก แสงภักดีจิต และนิยุทธิ์ สืบสาย (2567) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาตราและบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ข้าวของกลุ่มสหกรณ์ชุมชนอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ตราและบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์มีลักษณะเป็นอัตลักษณ์เฉพาะ มีสัญลักษณ์ ผลิตภัณฑ์อินทรีย์ มีเครื่องหมายรับรองสินค้าเกษตรและอาหารได้มาตรฐาน และมีรูปภาพที่บอกถึงความสะอาดปลอดภัยมีคุณค่าทางโภชนาการ

3. การพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้าของกลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า จากเดิมทางกลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนาทำการขายสินค้าที่หน้าร้านขายสินค้าของกลุ่มเท่านั้น ปัญหาของทางกลุ่มคือ ยังไม่มีช่องทางการจัดจำหน่ายที่ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย และช่องทางอื่น ๆ ที่สามารถจะเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้

ให้เป็นที่ยอมรับ และสามารถสั่งซื้อกับเจ้าของผู้ผลิตโดยตรง ทางผู้วิจัยจึงได้ทำการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายออนไลน์เพิ่มอีกช่องทางหนึ่ง โดยจัดทำ Live สดผ่านเพจเฟซบุ๊ก ก่อนการวิจัยมีรายได้ผ่านช่องทางการจัดจำหน่ายเฉพาะทางหน้าร้านเท่านั้น หลังการวิจัยได้แยกช่องทางการจัดจำหน่ายเป็น 2 ช่องทางคือ ทางหน้าร้าน และออนไลน์ พบว่ายอดขายผ่านหน้าร้านเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 และยอดขายออนไลน์เพิ่มขึ้นร้อยละ 50 ซึ่งสอดคล้องกับ ภควรรษ วันวิโร, ปาริชาติ เรืองฤทธิ์, ประทุมวรรณ คัญไร, สวัสดิ์ พูลพิพัฒน์ และปฏิพล ราชพิลา (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจหอยเชอร์รี่สีทองชุมชนบ้านหนองไฮ ตำบลหนองไฮ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี พบว่าแนวทางการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายหอยเชอร์รี่สีทอง ชุมชนบ้านหนองไฮได้วางแผนกำหนดช่องทางการจัดจำหน่ายหอยเชอร์รี่สีทองออกเป็น 2 ช่องทาง คือ สื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ เฟซบุ๊ก ยูทูบ และบัญชี LINE สำหรับธุรกิจในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับหอยเชอร์รี่สีทอง และช่องทางออฟไลน์ โดยการจัดจำหน่ายหน้าร้าน และสอดคล้องกับ ชลิตา ศรีสุนทร, ดารณี ดวงพรหม และอรณพ ต.ศรีวงศ์ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากเกลือสินเธาว์ ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี พบว่า ในการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก โดยผู้ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นโดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งมีค่าเท่ากับ 3.87 และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการจากการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊กพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ให้ระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านเฟซบุ๊กมีการค้นคว้า และเปรียบเทียบข้อมูลก่อนเสมอ มีระดับ 4.1

4. การพัฒนาการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ของผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้าของกลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านดอนพัฒนา อำเภอมะนัง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ทางกลุ่มยังไม่มีระบบบันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่ายที่ถูกต้อง และไม่สามารถคำนวณต้นทุนเพื่อให้ทราบถึงกำไรและขาดทุนได้ ทางผู้วิจัยจึงได้ทำการพัฒนาการจัดทำระบบบันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่ายที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับ รัตนา ดีเลิศ และผกาพรรณ อันตระกูล (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน ไม้กวาดบ้านเนินสะเดา หมู่ที่ 10 ตำบลหนองตาว อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า วิสาหกิจชุมชนไม้กวาดบ้านเนินสะเดามีการจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่าย งบดุล งบกำไรขาดทุน อย่างมีระบบ มีหลักฐานรายรับ-รายจ่ายทางด้านการเงินและการบัญชี มีคณะกรรมการทำงาน มีการกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน และมีการจัดการประชุมสมาชิกเพื่อสรุปผลรายงานการดำเนินงาน และงบการเงินให้แก่สมาชิกได้รับทราบ และสอดคล้องกับ บุษณีย์ เทวะ และรัตนชนก พรหมณศิริ (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นในการจัดทำบัญชีต้นทุนของเกษตรกรเลี้ยงสุกรในอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดความรู้ในการจดบันทึกรายรับ-รายจ่าย และมีรายได้น้อยเมื่อจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรมีความรับผิดชอบมากส่งผลให้ไม่สามารถจดบันทึกบัญชีต้นทุนได้ และคิดว่าการบันทึกบัญชีต้นทุนการเลี้ยงสุกรมีความยุ่งยากและเสียเวลา แนวทางการแก้ปัญหาควรให้การสนับสนุนส่งเสริมพัฒนาความรู้และให้ความสำคัญกับเกษตรกรมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพเลี้ยงสุกร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้าควรนำผลการวิจัยที่ได้ไปพัฒนาผลิตภัณฑ์อีก 2 กลุ่มคือ กลุ่มเครื่องจักสานจากไม้ไผ่ และกลุ่มผลิตภัณฑ์ข้าวเหนียวจากโบราณ ให้เป็นที่ต้องการของลูกค้า

2. ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้าควรนำผลการวิจัยที่ได้ไปพัฒนาช่องทางการตลาดออนไลน์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสร้างยอดขายให้เพิ่มขึ้นต่อไป เช่น การทำแพลตฟอร์มออนไลน์แบบ Line OA, Tik Tok เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การตลาดที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า เพื่อเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขัน

เอกสารอ้างอิง

ชลิตา ศรีสุนทร, ดารณี ดวงพรหม และอรรรณพ ต.ศรีวิชัย. (2564). แนวทางการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากเกลือสินเธาว์ ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์*. 5(2), 363-375.

ถนอมศิลป์ จันคนากิติกุล, ทรรศน์ อมรภิญโญ, ณัฐ อมรภิญโญ, รักชนก แสงภักดีจิต และนิยุทธิ์ สืบสาย. (2567). การพัฒนาตราและบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ข้าวของกลุ่มสหกรณ์ชุมชนอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น. *PaññaPanithan Journal*. 9(1), 211-224.

บุษณีย์ เทวะ และรัตนชนก พรหมณศิริ. (2565). การศึกษาความคิดเห็นในการจัดทำบัญชีต้นทุนของเกษตรกรเลี้ยงสุกร ในอำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก. *Journal of MCU Buddhapanya Review*. 8(1), 83-93.

ปรารณา ศิริสานต์, จิตติมา ขุนอินทร์ และประภัสร์ นวลเป้า. (2566). การพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบไม้กวาดดอกหญ้า บ้านร่องส้มม่วง ตำบลชัยนาม อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก. *PSRU Journal of Industrial Technology and Engineering*. 5(2), 178-191.

ภควรรษ วันวิโก, ปาริชาติ เรืองฤทธิ์, ประทุมวรรณ คัญไร, สวัสดิ์ พูลพิพัฒน์ และปฏิพล ราชพิลา. (2566). การพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจหอยเชอรี่สีทองชุมชนบ้านหนองไฮ ตำบลหนองไฮ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม. *Journal for Strategy and Enterprise Competitiveness*. 2(5), 14-28.

รัตนา ดีเลิศ และผกาพรรณ อันตระกูล. (2564). ปัจจัยความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนไม้กวาดบ้านเนินสะเดา หมู่ที่ 10 ตำบลหนองตาว อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์. *วารสาร มจร การพัฒนาสังคม*. 6(1), 69-79.

สาวิตรี จูเจีย และภาสกร รอดแผลง. (2567). การพัฒนาตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์เพื่อการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าทางการเกษตร ศูนย์ส่งเสริมการจัดการศึกษาตามพระบรมราโชบายบางระจัน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. *วารสารวิจัยไร่ไพพรรณี*. 18(2), 25-37.

สุภาพร วิชัยดิษฐ์, ศกลวรรณ คงมานนท์ และพัชรรัตน์ บัวตะมะ. (2565). การเพิ่มมูลค่าภูมิปัญญาผ้าทอท้องถิ่นสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์. *Journal of Modern Learning Development*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 7(3), 347-364.

แนวทางการบริหารจัดการข้อมูลเพื่อการขับเคลื่อนงานบริหารทรัพยากรบุคคล
ในรูปแบบดิจิทัลของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

Guidelines for Data Management to Drive Digital Human Resource
Administration in the Office of Agricultural Land Reform (ALRO),
Ministry of Agriculture and Cooperatives

ชเนตตี พุ่มพฤษย์^{1*} ณิชฎาญจน์ สุวรรณธารา² และสาธิรัตน์ รัตนวงศ์पाल³
(Chanattee Poompruk^{1*}, Nattakan Suwanthara² and Sathirat Rattanawongpan³)

^{1*}คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

และผู้บริหารการตลาดและการขาย บริษัท มียาคาวา คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) จำกัด

²คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

³กลุ่มพัฒนาระบบงานโครงสร้างและอัตรากำลัง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

^{1*}Faculty of Business Administration, Bangkok Suvarnabhumi University,
and Marketing and Sales Executive at Miyakawa Corporation (Thailand) Co., Ltd.

²Faculty of Business Administration, Bangkok Suvarnabhumi University

³Structural and Workforce System Development Group, Office of Agricultural Land Reform

อีเมลผู้แต่งหลัก : research@bsu.ac.th/chanattee.m@gmail.com เบอร์โทร : 06 3697 9697

วันที่รับบทความ 21 กันยายน 2567

Received: Sep. 21, 2024

วันที่รับแก้ไขบทความ 13 พฤษภาคม 2568

Revised: May. 13, 2025

วันที่ตอบรับบทความ 15 พฤษภาคม 2568

Accepted: May. 15, 2025

บทคัดย่อ

ปัจจุบันการบริหารจัดการข้อมูลเพื่อขับเคลื่อนงานทรัพยากรบุคคลในยุคดิจิทัลกลายเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับองค์กรภาครัฐ โดยเฉพาะสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เพื่อตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาลไทยในการขับเคลื่อนประเทศภายใต้โมเดลเศรษฐกิจดิจิทัลและไทยแลนด์ 4.0 บทความนี้มุ่งเน้นการพัฒนาระบบการจัดการข้อมูลทรัพยากรบุคคลในรูปแบบดิจิทัลด้วยการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล รวมถึงการสร้างกระบวนการเรียนรู้ภายในองค์กรและการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ระบบนี้ไม่เพียงช่วยเพิ่มความโปร่งใสและประสิทธิผลของการบริหารจัดการ แต่ยังมีเป้าหมายเพื่อเปลี่ยนแปลง ส.ป.ก. ให้กลายเป็นองค์กรดิจิทัลที่สามารถให้บริการเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ บทความวิชาการยังแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะบุคลากร และการประเมินผลลัพธ์อย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนในองค์กร

คำสำคัญ: การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล; ปัญญาประดิษฐ์; ดิจิทัล; ไทยแลนด์ 4.0

Abstract

Data management for driving human resource operations in the digital era has become crucial for government agencies, particularly the Office of Agricultural Land Reform (ALRO), in alignment with Thailand's digital economy policies and the Thailand 4.0 model. This research focuses on developing a digital human resource management system utilizing Artificial Intelligence (AI) technology to enhance efficiency in personnel management and create internal organizational learning processes with continuous evaluation. The system not only aims to improve transparency and effectiveness but also seeks to transform ALRO into a digital organization capable of providing efficient services to farmers. The Academic also emphasizes the importance of workforce skill development and systematic outcome assessments to ensure sustainable organizational change.

Keywords: Human Resource Management; Artificial Intelligence; Digital; Thailand 4.0

บทนำ

ประเทศไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็วในยุคดิจิทัล เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ รัฐบาลได้วางเป้าหมายพัฒนาประเทศภายใต้วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” โดยการนำโมเดลการพัฒนาเศรษฐกิจ “ประเทศไทย 4.0” มาเป็นกลยุทธ์หลักในการขับเคลื่อนประเทศ รูปแบบการพัฒนานี้มุ่งเน้นการสร้าง ความมั่งคั่ง ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งไม่เพียงแต่การปรับปรุงภาคธุรกิจเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึง การปรับปรุงระบบราชการ เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรของภาครัฐมีความโปร่งใส คล่องตัว และมีประสิทธิภาพสูงสุด

ทั้งนี้ระบบราชการถือเป็นฟันเฟืองสำคัญในการบริหารและขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล การปฏิรูประบบราชการจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาและปรับตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะ ในด้านการจัดการทรัพยากรบุคคล ซึ่งถือเป็นหัวใจหลักของการพัฒนาองค์กรสู่ความสำเร็จ ในยุคที่ เทคโนโลยีและข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญ การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลที่ดีจำเป็นต้องอาศัยระบบ สารสนเทศที่ทันสมัยและมีความสามารถในการประมวลผลข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่มีบทบาทสำคัญ ในการจัดสรรที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและส่งเสริมการพัฒนาเกษตรกรไทย ต้องเผชิญกับความท้าทาย ในการปรับตัวให้เข้ากับการบริหารจัดการในยุคดิจิทัล

แม้ว่า ส.ป.ก. จะมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร แต่ปัจจุบันการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลของ ส.ป.ก. ยังขาดการใช้ระบบดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ การจัดเก็บข้อมูลยังคงอยู่ในรูปแบบเอกสารที่ซ้ำซ้อนและไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้การบริหารจัดการ ข้อมูลและการตัดสินใจเชิงนโยบายไม่สามารถทำได้อย่างรวดเร็วและทันท่วงที การพัฒนาและนำ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) และระบบสารสนเทศเชิงดิจิทัลมาใช้ในการ บริหารจัดการทรัพยากรบุคคลจะเป็นก้าวสำคัญในการปรับปรุงระบบราชการให้มีความทันสมัย และสามารถรองรับความท้าทายใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานทรัพยากรบุคคลไม่เพียงช่วยให้การดำเนินงานมีความแม่นยำและคล่องตัวมากขึ้นเท่านั้น แต่ยังช่วยสร้างความโปร่งใสและส่งเสริมธรรมาภิบาลในการบริหารราชการ นอกจากนี้ การบริหารจัดการข้อมูลแบบเรียลไทม์ (Real-Time Monitoring Report) จะทำให้ผู้บริหารสามารถเข้าถึงข้อมูลสำคัญได้ทันทีและใช้ข้อมูลเหล่านั้นในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ การสร้างความเข้าใจและเสริมสร้างความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่บุคลากรในองค์กรยังเป็นสิ่งสำคัญที่ ส.ป.ก. จำเป็นต้องดำเนินการควบคู่ไปด้วย

ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาระบบการจัดการทรัพยากรบุคคลในรูปแบบดิจิทัลโดยอาศัยปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงเป็นแนวทางที่สำคัญที่จะช่วยยกระดับประสิทธิภาพการทำงานของ ส.ป.ก. ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืนและการให้บริการที่มีคุณภาพแก่เกษตรกรและประชาชนอย่างทั่วถึง การเปลี่ยนแปลงนี้ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กร แต่ยังเป็นการปรับปรุงระบบราชการให้มีความยืดหยุ่นและทันสมัยพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. นำเสนอแนวทางการบริหารจัดการข้อมูลทรัพยากรบุคคลในรูปแบบดิจิทัลเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)
2. ถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้และการติดตามผลในองค์กร โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์และยกระดับการจัดการทรัพยากรบุคคล
3. สร้างความเข้าใจและเสริมทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลแก่บุคลากรของ ส.ป.ก. เพื่อสนับสนุนการปรับตัวและการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง
4. เสนอแนวทางในการพัฒนา ส.ป.ก. ให้ก้าวสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลที่สามารถให้บริการเกษตรกรได้อย่างยั่งยืนและมีคุณภาพสูงสุด

แนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่

แนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management: NPM) เป็นการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ มีมาตรฐานที่วัดได้ ใช้กลไกทางการตลาดและเปิดโอกาสในการแข่งขันทั้งภาคเอกชนและภาคประชาชน เพื่อให้ระบบราชการของประเทศไทยมีความสอดคล้องกับแนวคิดการปฏิรูประบบราชการแนวใหม่ จึงควรมีลักษณะ คือ รัฐจะมีบทบาทหน้าที่เฉพาะในส่วนที่จำเป็นจะต้องทำเท่านั้น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนมีบทบาทมากขึ้น มีการบริหารจัดการภายในภาคราชการที่มีความรวดเร็วคุณภาพสูงและมีประสิทธิภาพ มีการจัดองค์กรที่มีความกะทัดรัดคล่องตัวและปรับเปลี่ยนได้อย่างรวดเร็ว เน้นการทำงานที่ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือซึ่งเป็นไปตามลักษณะของการทำงานที่ทันสมัย โดยการเลือกใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสมต่อการทำงาน มีการพัฒนาสมรรถนะข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีคุณภาพสูง โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานซึ่งมีประชาชนเป็นเป้าหมายหลัก มีกลไกการบริหารงานบุคคลที่หลากหลาย มีระบบค่าตอบแทนที่เป็นธรรม

เพื่อเปิดโอกาสและจูงใจให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้ามารับราชการอย่างเต็มใจและปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ มีวัฒนธรรมองค์กรที่ดี ตลอดจนมีการเสริมสร้างบรรยากาศในการทำงานแบบมีส่วนร่วม โปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยลักษณะที่สำคัญของการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ แม้จะมีนักวิชาการแสดงทัศนะไว้อย่างหลากหลาย แต่นักวิชาการรุ่นแรก ๆ ที่นำเสนอแนวคิดนี้ได้อย่างครอบคลุมที่สุด คือ โจนาธาน บอสตัน (Jonathan Boston) และคณะ (ฉัตรชัย นาถำพลอย, 2020) ซึ่งสรุปลักษณะสำคัญของการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ไว้ 10 ประการ ดังต่อไปนี้

- 1) มีความเชื่อว่าการบริหารงานมีลักษณะความเป็นสากลสภาพ หรือไม่มีความแตกต่างอย่างเป็นนัยสำคัญระหว่างการบริหารงานของภาครัฐกิจเอกชน และการบริหารงานภาครัฐ
 - 2) ปรับเปลี่ยนการให้น้ำหนักความสำคัญจากเดิมที่มุ่งเน้นการควบคุมทรัพยากร และกฎระเบียบเป็นเรื่องของ การควบคุมผลผลิตและผลลัพธ์ หรือปรับเปลี่ยนจากการให้ความสำคัญในการรับผิดชอบต่อกระบวนการงาน (Process Accountability) ไปสู่การรับผิดชอบต่อผลสัมฤทธิ์ (Accountability for result)
 - 3) ให้ความสำคัญต่อเรื่องทักษะการบริหารจัดการมากกว่าการกำหนดนโยบาย
 - 4) โอนถ่ายอำนาจการควบคุมของหน่วยงานส่วนกลาง (Devolution of Centralized Power) เพื่อให้อิสระและความคล่องตัวแก่ผู้บริหารของแต่ละหน่วยงาน
 - 5) ปรับเปลี่ยนโครงสร้างหน่วยงานราชการใหม่ เพื่อให้องค์กรมีขนาดเล็กลงในรูปแบบของหน่วยงานอิสระในกำกับ ดูแล
 - 6) เน้นการบริหารกิจการของรัฐเป็นรูปแบบเอกชนและให้มีการจ้างเหมาบุคคลภายนอก (Outsourcing) รวมทั้งบูรณาการวิธีการจัดจ้างและการประมูลงาน (Competitive Tendering) เพื่อปรับปรุงคุณภาพการให้บริการและลดต้นทุน
 - 7) ปรับการทำสัญญาจ้างบุคลากรของภาครัฐให้เป็นระยะสั้น โดยกำหนดเงื่อนไขข้อตกลงให้มีความชัดเจนและสามารถตรวจสอบได้
 - 8) นำรูปแบบการบริหารจัดการของภาครัฐกิจเอกชนที่ประสบความสำเร็จมาประยุกต์ใช้ เช่น การบริหารเชิงกลยุทธ์ การบริหารคุณภาพเชิงรวม การจ่ายรางวัลค่าตอบแทนตามผลงาน การจัดจ้างบุคคลภายนอกให้เข้ามาปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวเฉพาะกิจ การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงาน
 - 9) มีการสร้างแรงจูงใจในองค์กร เช่น การจ่ายตอบแทนในรูปของตัวเงินมากขึ้นเพื่อเป็นรางวัล (Monetary Incentives)
 - 10) พยายามลดต้นทุนค่าใช้จ่ายและเพิ่มผลผลิต เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายงบประมาณที่คุ้มค่า
- กล่าวโดยสรุป การนำแนวคิดเรื่องการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่มาใช้ในการปฏิรูประบบราชการ ส่งผลให้หน่วยงานราชการจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาสมรรถนะขององค์กรให้สามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ภายในให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการตอบสนอง และให้บริการต่อประชาชน ส.ป.ก. ถือเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบงานให้บริการแก่ประชาชนและเกษตรกรในด้านต่าง ๆ (ฐานเศรษฐกิจ, 2566) ดังนี้

1. **การจัดสรรที่ดินเพื่อการเกษตร:** ส.ป.ก. ดำเนินการจัดหาที่ดินและจัดสรรให้แก่เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีไม่เพียงพอ เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร
 2. **การออกเอกสารสิทธิ์ที่ดิน:** ส.ป.ก. ออกเอกสารสิทธิ์ที่ดิน เช่น ส.ป.ก. 4-01 ให้แก่เกษตรกรที่ได้รับการจัดสรรที่ดิน เพื่อยืนยันสิทธิ์ในการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตร
 3. **การเปลี่ยนเอกสารสิทธิ์เป็นโฉนดที่ดินเพื่อการเกษตร:** ส.ป.ก. เปิดให้เกษตรกรที่ถือครอง ส.ป.ก. 4-01 มาไม่น้อยกว่า 5 ปี สามารถยื่นคำขอเปลี่ยนเป็นโฉนดที่ดินเพื่อการเกษตรได้ เพื่อเพิ่มความมั่นคงในสิทธิ์การถือครองที่ดิน
 4. **บริการข้อมูลและคำปรึกษาออนไลน์:** ส.ป.ก. มีศูนย์บริการประชาชนออนไลน์ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน การค้นหาข้อมูลเกษตรกร และแปลงที่ดิน รวมถึงการยื่นคำร้องต่าง ๆ ผ่านระบบออนไลน์ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน
 5. **การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเกษตรกร:** ส.ป.ก. จัดอบรมและให้ความรู้แก่เกษตรกรในด้านการเกษตรสมัยใหม่ การใช้เทคโนโลยีในการเกษตร และการบริหารจัดการที่ดิน เพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้
 6. **การสนับสนุนด้านสินเชื่อและการเงิน:** ส.ป.ก. ประสานงานกับสถาบันการเงิน เพื่อให้เกษตรกรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน สำหรับการพัฒนาการเกษตรและปรับปรุงที่ดิน
- จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการนำแนวคิดดังกล่าว โดยเฉพาะในเรื่องของการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เหมาะสมเข้ามาพัฒนาประสิทธิภาพสมรรถนะขององค์กร ให้มีขีดความสามารถในการบริหารราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดการบริหารทรัพยากรมนุษย์

ปัจจุบันการบริหารทรัพยากรมนุษย์ปรับเปลี่ยนบทบาทไปในทิศทางที่เป็นเชิงกลยุทธ์มากขึ้น เพื่อสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขันขององค์กร โดยการใช้ประโยชน์จากมนุษย์ ซึ่งเป็นทรัพยากรหลักเพื่อบรรลุเป้าหมายการขับเคลื่อนนวัตกรรม องค์กรได้อย่างยั่งยืน (ปติมา น้อยกุล, 2563) การบริหารทรัพยากรมนุษย์เป็นกระบวนการที่ช่วยให้องค์กรได้บุคลากรที่มีความรู้ และความสามารถเข้ามาปฏิบัติงาน อีกทั้งเพื่อสร้างความเจริญเติบโตก้าวหน้าให้แก่องค์กรให้พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกธุรกิจยุคไทยแลนด์ 4.0 โดยมีขอบข่ายของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่กว้างครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กร และเกี่ยวข้องกับทุกขั้นตอนของการบริหารงาน นับตั้งแต่การวางแผนเพื่อสรรหาบุคลากรเข้ามาปฏิบัติงาน และการดูแลรักษาจนกระทั่งบุคลากรพ้นไปจากการปฏิบัติงาน ซึ่งงานในแต่ละหน้าที่นั้น มีความเกี่ยวข้องกับบุคลากรหรือสมาชิกในองค์กร 3 ช่วงระยะเวลา ได้แก่

- 1) ก่อนปฏิบัติงาน ฝ่ายบริหารทรัพยากรมนุษย์จะต้องวางแผน สรรหา และจงใจบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เข้ามาร่วมปฏิบัติงาน โดยหน่วยงานด้านนี้จำเป็นต้องรู้และเข้าใจถึงกลุ่มเป้าหมายที่องค์กรต้องการ เพื่อให้เข้ามาร่วมงานด้วยความเหมาะสม
- 2) ขณะปฏิบัติงาน หลังจากสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถเข้ามาร่วมงานกับองค์กรแล้ว ฝ่ายบริหารทรัพยากรมนุษย์จำเป็นต้องธำรงรักษาให้บุคลากรขององค์กรมีคุณภาพ

มีชีวิตการปฏิบัติงานที่ดี มีความศรัทธา และจงรักภักดีต่อองค์กร โดยคำนึงถึงผลตอบแทนที่เหมาะสม และเป็นธรรม จึงจะสามารถดึงดูดความสนใจบุคลากรที่ดีเข้ามาร่วมปฏิบัติงานได้

3) หลังการปฏิบัติงาน การบริหารทรัพยากรมนุษย์ไม่ได้มุ่งหวังผลเพียงได้บุคลากรเข้ามา และปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมายเท่านั้น แต่ฝ่ายบริหารทรัพยากรมนุษย์ต้องให้ความสนใจในการดูแลบุคลากรหลังเกษียณอายุ หรือบุคลากรที่มีความจำเป็นต้องลาออกจากงานก่อนเวลา ด้วยความจำเป็นบางประการ

คนจึงเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดขององค์กร การให้ความสำคัญในเรื่องคนจะทำให้องค์กรเกิดความเจริญก้าวหน้า และพัฒนาเหนือองค์กรอื่น ๆ ได้มีส่วนร่วมส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาระงานต่าง ๆ ขององค์กรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สร้างความสำเร็จความเจริญเติบโตก้าวหน้าให้แก่องค์กร จึงทำให้การบริหารทรัพยากรมนุษย์เป็นที่ยอมรับและมีความสำคัญยิ่งต่อองค์กร (ฐนิชา คงประดิษฐ์ และปรีชา คำมาตี, 2563) โดยการจัดการทรัพยากรมนุษย์ หรือการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยให้องค์กรได้บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ เข้ามาปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความเจริญเติบโต ก้าวหน้าให้แก่องค์กร และพร้อมจะรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากขอบข่ายของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่กว้างครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กร ซึ่งเกี่ยวข้องกับทุกขั้นตอนของการบริหารงาน นับตั้งแต่การวางแผนเพื่อสรรหามอบบุคลากรเข้ามาปฏิบัติงาน การดูแลรักษา จนกระทั่งบุคลากรพ้นไปจากการปฏิบัติงาน (เกียรติ บุญโยพ, 2562)

สรุปได้ว่า การบริหารทรัพยากรมนุษย์ภายใต้การเปลี่ยนแปลง ต้องปรับกระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์เป็นการบริหารเชิงรุก ให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ทางธุรกิจขององค์กร เพื่อดำเนินงานอย่างยั่งยืนขององค์กรบนพื้นฐานของการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนของสังคมโดยรวม ดังนั้น การบริหารงานทรัพยากรมนุษย์ของ ส.ป.ก. จึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำบทสรุปดังกล่าวมาเป็นเครื่องมือในการกำหนดวิธีการหรือการแสวงหาเทคโนโลยีในการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลง และการเพิ่มขีดสมรรถนะขององค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

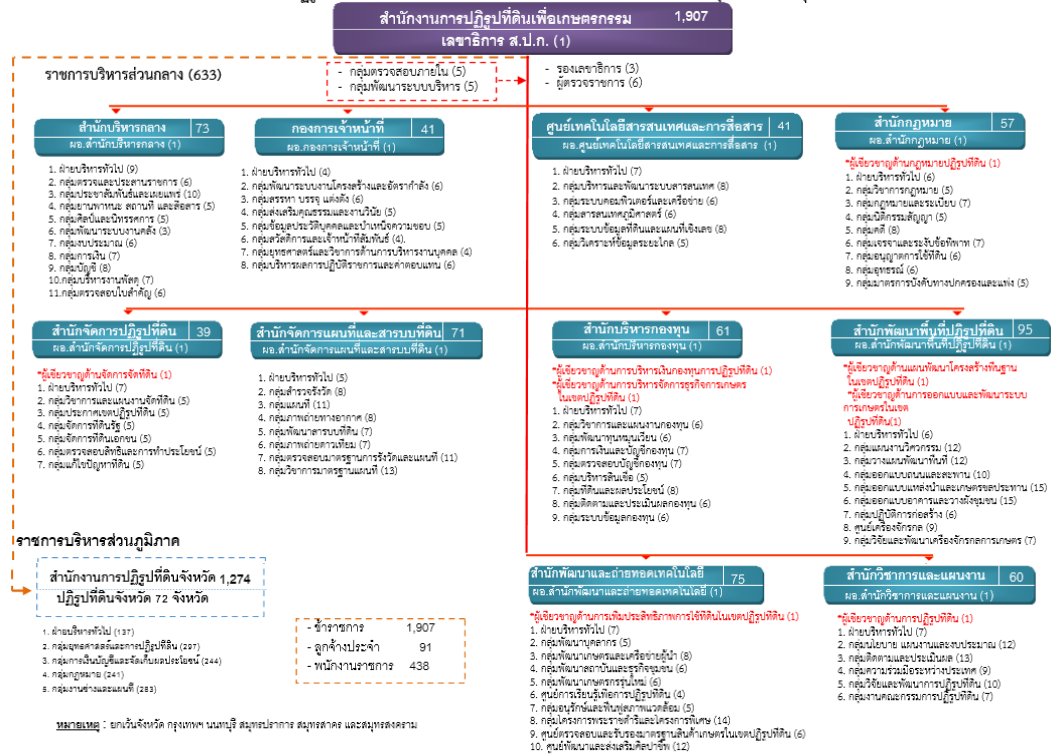
แนวคิดเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารทรัพยากรบุคคลของ ส.ป.ก.

ปัจจุบันรัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาประสิทธิภาพของงานบริการภาครัฐ โดยมีการกำหนดเป้าหมายของการปฏิรูประบบราชการไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล หมายถึงการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นกลยุทธ์และเครื่องมือในการบริหารราชการแผ่นดินและการจัดทำบริการ โดยปรับปรุงการบริหารจัดการและบูรณาการการทำงานและข้อมูลภาครัฐให้มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกในการให้บริการสำหรับประชาชน และมีการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐต่อสาธารณชน เพื่อเพิ่มความโปร่งใสและสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

ส.ป.ก. เป็นหน่วยงานภาครัฐภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งทำหน้าที่ให้บริการด้านการจัดที่ดินทำกินให้กับเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน และ ส.ป.ก. ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในภารกิจงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลของหน่วยงาน

ให้กับกองการเจ้าหน้าที่ (กกจ.) เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ภายในองค์กรของ ส.ป.ก. ทั้งในการบริหารราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาค ให้สามารถปฏิบัติราชการให้บรรลุตามเป้าหมาย

โครงสร้างการแบ่งงานภายในของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามที่ อ.ภ.ท.กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีมติอนุมัติในการประชุมครั้งที่ 1/2558 เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2558

ภาพที่ 1 โครงสร้างแบ่งงานภายในของ ส.ป.ก.

ที่มา : กองการเจ้าหน้าที่, 2566, สืบค้นจาก <https://alro.go.th/th/alro/organizations>, เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2566

ตลอดระยะเวลาการดำเนินงานที่ผ่านมา ส.ป.ก. ได้มีการศึกษาถึงแนวคิดของการพัฒนาระบบรัฐบาลดิจิทัลเพื่อนำมาเป็นกรอบในการพัฒนาระบบบริหารจัดการงานบริหารทรัพยากรบุคคลในรูปแบบดิจิทัลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยพิจารณาความสอดคล้องในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ของ ส.ป.ก. กับแผนปฏิบัติการดิจิทัลของ ส.ป.ก. ปี 2566 – 2570 (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2566) และแผนปฏิบัติการด้านอื่น ๆ โดยสามารถสรุปข้อมูลพัฒนาระบบราชการดิจิทัลเพื่อการบริหารทรัพยากรบุคคลของ ส.ป.ก. ได้ ดังนี้

1) การวิเคราะห์ขีดสมรรถนะด้านการพัฒนาระบบดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการขององค์กรตามแผนปฏิบัติการด้านดิจิทัลของ ส.ป.ก. ปี 2566 – 2570 พบว่า ปัจจุบัน ส.ป.ก. ยังไม่มีระบบในการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลในรูปแบบดิจิทัล โดยข้อมูลด้านการบริหารงานบุคคลส่วนใหญ่จะใช้บริการผ่านระบบโปรแกรมระบบสารสนเทศทรัพยากรบุคคลระดับกรม (DPIS) รุ่นที่ 5 ซึ่งเป็นโปรแกรมในการบริหารงานบุคคลของสำนักงาน ก.พ. ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางในการบริหารงานบุคคลภาครัฐ ประเภทข้าราชการพลเรือนของประเทศไทย

2) ส.ป.ก. มีการกำหนดโครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล ในแผนปฏิบัติการที่ 3 ของแผนปฏิบัติการดิจิทัลของ ส.ป.ก. ปี 2566 – 2570 โดยการนำนวัตกรรมและงานบริการดิจิทัล เพื่อยกระดับสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล โดยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาและส่งเสริมการนำนวัตกรรมด้านดิจิทัลมาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดจากการวิเคราะห์ข้อมูลในเบื้องต้น สามารถกำหนดแนวทางในการนำรูปแบบขั้นตอนในการดำเนินงานเพื่อปรับเปลี่ยนการบริหารทรัพยากรบุคคลไปสู่ระบบดิจิทัลอย่างเป็นรูปธรรม ได้ดังนี้

2.1) การสร้างความเข้าใจเรื่องการบริหารเปลี่ยนแปลงกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลไปสู่ระบบดิจิทัล และการเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจถึงเป้าหมายและพัฒนาทักษะของตนเองให้มีความเหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่การบริหารจัดการดิจิทัล

3) การกำหนดแผนปฏิบัติงานเชิงกลยุทธ์ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลที่เหมาะสมต่อการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการในรูปแบบดิจิทัล ทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ดังนี้

ระยะสั้น – การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการกระบวนการสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง เพื่อเข้าสู่ตำแหน่งซึ่งปัจจุบัน ส.ป.ก. ได้มีการพัฒนากระบวนการดังกล่าวแล้วอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การรับสมัครสอบแข่งขัน การสอบสัมภาษณ์บุคลากร การสัมภาษณ์บุคคลในกระบวนการคัดเลือกเพื่อประเมินข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น ผ่านระบบออนไลน์ เป็นต้น

ระยะกลาง – การพัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อแชร์ข้อมูลในการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงการปรับตัวไปสู่การทำงานแบบยืดหยุ่นด้วยการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลเข้ามาอำนวยความสะดวกแทนการทำงานรูปแบบเดิม เช่น การยื่นคำร้องขอทะเบียนประวัติออนไลน์ การขอทำบัตรประจำตัวออนไลน์ การขอแก้ไขรหัสผ่านระบบ DPIS 5 ออนไลน์ เป็นต้น

ระยะยาว – แผนการพัฒนานำระบบ Artificial Intelligence : AI มาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการข้อมูลทรัพยากรบุคคลเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการของ ส.ป.ก. เช่น การบริหารจัดการข้อมูลทรัพยากรบุคคลในรูปแบบการแสดงผลผ่านโปรแกรม Power BI ในรูปแบบของ Dashboard ในส่วนของการคัดกรองประวัติของบุคคลตามกระบวนการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การประเมินสมรรถนะของบุคคล เพื่อการพัฒนาบุคคล การประเมินผล การปฏิบัติราชการและเลื่อนขั้นเงินเดือน เป็นต้น

อย่างไรก็ดี การนำระบบดิจิทัล Artificial Intelligence : AI มาใช้ในการพยากรณ์และคาดการณ์สถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต โดยการนำข้อมูลที่มีอยู่มาวิเคราะห์เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการคาดการณ์ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ด้วยการนำข้อมูลของบุคลากรที่จัดเก็บไว้ทั้งในรูปแบบเอกสารและไฟล์ดิจิทัลมาประมวลผลผ่านระบบโปรแกรมเครื่องมือวิเคราะห์เพื่อประเมินสถานการณ์ล่วงหน้า และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ เช่น การประเมินสถานการณ์การลาออก การโอน ย้าย ของบุคลากร ส.ป.ก. การวางแผนการพัฒนาเพื่อยกระดับศักยภาพในการทำงานของบุคลากร ทั้งนี้ การวางแผนอัตรากำลังให้เหมาะสมกับความต้องการขององค์กรแนวทางในการดูแลสวัสดิการให้แก่บุคลากร ส.ป.ก. ทุกระดับ การสร้างสมดุลระหว่างการทำงาน

และความสุขของบุคลากรในองค์กร โดยแนวทางดังกล่าวจะสามารถวางแผนการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลของ ส.ป.ก. ได้ดียิ่งขึ้น

ซึ่งปัจจุบันมีเครื่องมือที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้แล้วในปัจจุบัน เช่น โปรแกรม Power BI โดยเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลธุรกิจ (Business Analytics Tool) และการสร้างรายงานที่แสดงผลในรูปแบบของ Dashboard ได้อย่างน่าสนใจ ทำให้ผู้ใช้งานสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประกอบการตัดสินใจแบบรวมศูนย์ โดยสามารถอัปเดตข้อมูลได้อย่างทันที อีกทั้งยังสามารถเลือกดูหรือใช้งานได้จากหลากหลายอุปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์, โทรศัพท์มือถือ และ Tablet เป็นต้น

4) การจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ และระบบบริหารจัดการที่เหมาะสมต่อการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล ซึ่งอาจจะไม่ต้องเป็นเครื่องมือที่ทันสมัยที่สุดหรืออัปเดตล่าสุด แต่ควรจะเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมต่อการใช้งานของเจ้าหน้าที่ภายในของ ส.ป.ก. เพื่อให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด

5) การสร้างแพลตฟอร์ม ดิจิทัล เพื่อใช้เป็นพื้นที่ในการจัดเก็บและแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลของ ส.ป.ก. โดยในกระบวนการนี้อาจจะใช้การเชื่อมต่อข้อมูลกับระบบบริหารจัดการสารสนเทศทรัพยากรบุคคลระดับกรม และระบบการบริหารจัดการงานอื่น ๆ ของ ส.ป.ก.

6) การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรไปสู่วัฒนธรรมขององค์กรดิจิทัล ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการพัฒนาระบบบริหารจัดการในยุคดิจิทัลให้มีความสำเร็จอย่างยั่งยืน โดยหลักของวัฒนธรรมองค์กรดิจิทัลสามารถสรุปได้ ดังนี้

6.1) การเข้าใจมุมมองของผู้รับบริการมากขึ้น คือ เป็นการกระตุ้นให้บุคลากรภายใน ส.ป.ก. มีความรู้เข้าใจเกี่ยวกับมุมมองของผู้รับบริการมากขึ้น เพื่อการพัฒนาการให้บริการผ่านระบบดิจิทัลของ ส.ป.ก. ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเป็นหนึ่งปัจจัยในการพัฒนาระบบบริหารจัดการในยุคดิจิทัล

6.2) การเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกระดับร่วมตัดสินใจ คือการเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบงานและพัฒนาระบบในการให้บริการอย่างต่อเนื่อง

6.3) การสร้างคุณค่าของการทำงานเป็นทีม เพื่อก่อให้เกิดความโปร่งใสและความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการข้อมูลและพัฒนาระบบงานร่วมกัน อันจะทำให้การพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลของ ส.ป.ก. สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

กล่าวคือ การนำแนวทางในการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานเพื่อปรับเปลี่ยนงานบริหารทรัพยากรบุคคลของ ส.ป.ก. ไปสู่ระบบดิจิทัลในข้างต้น จะทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และยังสามารถใช้แนวทางดังกล่าวเพื่อขยายผลและปรับปรุงกระบวนการให้บริการของ ส.ป.ก. ในด้านอื่น ๆ ไปสู่การให้บริการระบบดิจิทัลได้อย่างยั่งยืน

สรุปแนวทางการบริหารจัดการข้อมูลเพื่อการขับเคลื่อนงานบริหารทรัพยากรบุคคลในรูปแบบดิจิทัลของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

แนวทางการบริหารจัดการข้อมูลบริหารทรัพยากรบุคคลในรูปแบบดิจิทัลมาตามแนวทางต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นมาประยุกต์และพัฒนาปรับใช้กับหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวก่อให้เกิดประโยชน์ต่องานบริหารทรัพยากรมนุษย์

1) ผู้บริหารในระดับสูงของ ส.ป.ก. มีข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่มีความถูกต้อง แม่นยำ และรวดเร็ว ทำให้สามารถตัดสินใจในการบริหารองค์การภายใต้สถานการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลง และความยุ่งยากซับซ้อนได้อย่างถูกต้องและทันท่วงที

2) ส.ป.ก. มีขีดความสามารถในการวิเคราะห์งานหรือวิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปรับตัวทั้งในเรื่องของการปรับปรุงโครงสร้าง และการบริหารกรอบอัตรากำลังที่รองรับกับการเปลี่ยนแปลงได้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างรวดเร็วทันท่วงที

3) ส.ป.ก. มีศักยภาพและประสิทธิภาพการแข่งขันได้อย่างต่อเนื่อง โดยสามารถใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาสืบค้นข้อมูล จัดการประมวลผลข้อมูลทรัพยากรบุคคล เพื่อการบริหารงานได้อย่างสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

4) ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบุคลากรของ ส.ป.ก. ได้ถูกจัดเก็บและรวบรวมไว้ ณ ฐานข้อมูลเดียวกัน ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลสามารถประมวลผลได้ทันที และสามารถนำข้อมูลที่ประมวลผลได้ไปใช้ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์เกี่ยวกับการสรรหา การย้าย การเลื่อนตำแหน่งงาน การจ่ายค่าจ้าง - เงินเดือน การจัดสวัสดิการ รวมถึงข้อมูลการพัฒนาสมรรถนะรายบุคคลของบุคลากรได้อย่างทันท่วงทีและต่อเนื่อง

5) สามารถวิเคราะห์ข้อมูลบุคลากรผ่านการประมวลผลข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการจัดการกระบวนการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลต่าง ๆ ซึ่งส่งผลให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องมีเวลาเพียงพอในการคิดวิเคราะห์ ทบทวนงาน และสะดวกต่อการติดต่อสื่อสารและติดตามงานมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กองการเจ้าหน้าที่. (2566). *โครงสร้างแบ่งงานภายในของ ส.ป.ก.*

<https://alro.go.th/th/alro/organizations>.

เกียรติ บุญโย. (2562). การบริหารงานบุคคลในองค์กรยุคใหม่. *วารสารบริหารธุรกิจ*. 15(4), 92-110.

ฉัตรชัย นาถอำพล. (2563). การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่: การปรับปรุงระบบราชการ. *วารสารการปกครอง*. 8(1), 25-37.

ปติมา น้อยกุล. (2563). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในยุคดิจิทัล: แนวคิดและการปฏิบัติ. *วารสารวิจัยและพัฒนาองค์กร*. 12(3), 45-60.

ฐนิชา คงประดิษฐ์ และปรีชา คำมาตี. (2563). การวางแผนและพัฒนาการบริหารทรัพยากรมนุษย์. *วารสารการจัดการทรัพยากรมนุษย์*. 9(2), 71-89.

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2566). *แผนปฏิบัติการดิจิทัลของ ส.ป.ก. ปี 2566-2570*. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม.

เกียรติ บุญโย. (2562). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในยุคใหม่. *วารสารวิทยาการจัดการบริหาร*, 21(1), 165 - 170.

ฐนิชา คงประดิษฐ์ และปรีชา คำมาตี. (2563). การบริหารทรัพยากรมนุษย์เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจในยุคไทยแลนด์ 4.0. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์*. 7(3), 45 - 60.

- ฐานเศรษฐกิจ. (2566). ส.ป.ก.เปิดช่องเกษตรกรยื่นขอเปลี่ยน ส.ป.ก. 4-01 เป็นโฉนดที่ดินเพื่อเกษตรกรรม. <https://www.thansettakij.com/business/trade-agriculture/581849>.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2551). ทิศทางและแนวโน้มของรัฐประศาสนศาสตร์. ประมวลสาระชุดวิชาแนวคิด ทฤษฎีและหลักการรัฐประศาสนศาสตร์ หน่วยที่ 15, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุรฉัตร จันทร์แดง และยุภาพร ยุภาศ. (2560). การจัดการทรัพยากรมนุษย์ภายใต้กระบวนการทัศน์การจัดการภาครัฐแนวใหม่. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 4(1), 32.
- ปติมา น้อยกุด. (2563). บทบาทของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในฐานะตัวขับเคลื่อนนวัตกรรมองค์กร. วารสาร HR Intelligence. 15(1), 101 - 117.
- พงษ์พัฒน์ วัฒนพงศ์ศิริ และภาสกร ดอกจันทร์. (2565). การจัดการภาครัฐแนวใหม่กับการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยในยุคโควิด-19. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. 5(3), 110 - 121.
- มณีนรัตน์ ชัยยะ และเพ็ญศรี จิรินัง. (2023). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ภายใต้การเปลี่ยนแปลงสู่ยุคดิจิทัล (Digital HR). Administrative and Management Innovation. 11(1), 104 - 115.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2566). แผนปฏิบัติการด้านดิจิทัล 5 ปี (2566-2570) ของ ส.ป.ก. <http://eoffice.alro.go.th/e-book>.
- สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม. (2563). ภารกิจ อำนาจหน้าที่. <https://alro.go.th/th/alro/news-activity/article-category-1-310/>.
- สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม. (2563). วิสัยทัศน์ พันธกิจ. <https://alro.go.th/th/alro/news-activity/article-category-1-310/>.

ภาคผนวก

นโยบายและคุณลักษณะการตีพิมพ์บทความวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง เป็นวารสารวิชาการราย 6 เดือน (2 ฉบับต่อปี) ฉบับที่ 1 (ม.ค.-มิ.ย.) และ ฉบับที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค.) ซึ่งสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จัดทำขึ้นเพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงวิชาการในสาขาต่าง ๆ ทางด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ และเพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุน ให้คณาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และนักวิชาการทั่วไป จากทั้งภายในและภายนอกได้มีโอกาสเสนอผลงานทางวิชาการในสาขาที่เกี่ยวข้อง โดยเผยแพร่ในลักษณะของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-Journal)

1. การพิจารณาบทความ

1.1 การพิจารณาบทความ เลือกผู้ทรงคุณวุฒิจากกองบรรณาธิการตรงตามสาขาวิชา ในพิจารณา 2 คน ต่อ 1 บทความ

1.2 กรณีบทความมาจากบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง กองบรรณาธิการพิจารณาส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก 3 คน

1.3 กรณีบทความมาจากบุคลากรภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง กองบรรณาธิการพิจารณาส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิภายในและหรือภายนอก 3 คน

1.4 กรณีผู้ส่งบทความ แก้ไขไม่เป็นไปตามกำหนดเวลา ที่กองบรรณาธิการแจ้งกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์พิจารณา ยกเลิก กระบวนการเพื่อการตีพิมพ์

2. คำแนะนำสำหรับผู้ส่งบทความเพื่อตีพิมพ์

2.1 วิธีส่งบทความ เจ้าของบทความสามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม และส่งต้นฉบับบทความ ในรูปแบบไฟล์ word และรูปแบบไฟล์ PDF ได้ที่ระบบออนไลน์ของวารสารวิชาการ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/JLPRU>

3. รูปแบบบทความที่ส่งกองบรรณาธิการเพื่อตีพิมพ์

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)

ชื่อเรื่อง (English)

ชื่อ นามสกุล^{1*}, ชื่อ นามสกุล² และ ชื่อ นามสกุล³ (ภาษาไทย)

(ชื่อ นามสกุล^{1*}, ชื่อ นามสกุล² และ ชื่อ นามสกุล³) (English)

^{1*} ชื่อของหน่วยงาน เลขที่อยู่ เขต/ตำบล แขวง/อำเภอ จังหวัด และรหัสไปรษณีย์

โทรศัพท์ xxxxxx โทรสาร xxxxxx E-mail: YYYYYY

² ชื่อของหน่วยงาน เลขที่อยู่ เขต/ตำบล แขวง/อำเภอ จังหวัด และรหัสไปรษณีย์

³ ชื่อของหน่วยงาน เลขที่อยู่ เขต/ตำบล แขวง/อำเภอ จังหวัด และรหัสไปรษณีย์

วันที่รับบทความ xxxxxxxxxxxx

วันที่รับแก้ไขบทความ xxxxxxxxxxxx

วันที่ตอบรับบทความ xxxxxxxxxxxx

Received: xxxxxxxxxxxx

Revised: xxxxxxxxxxxx

Accepted: xxxxxxxxxxxx

บทคัดย่อ

บทความงานวิจัยต้องประกอบด้วยบทคัดย่อที่ระบุถึงความสำคัญของเรื่อง วัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา ผลการศึกษาและบทสรุป ในกรณีที่ต้นฉบับเป็นภาษาไทย ให้ผู้นิพนธ์เขียนบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ความยาวไม่เกิน 300 คำ ระบุคำสำคัญของเรื่อง (keywords) จำนวนไม่เกิน 5 คำ

คำสำคัญ: รูปแบบบทความ; ขนาดตัวอักษร; รูปแบบตัวอักษร

Abstract

An article of research to composes with abstract to specify importance of subject, object, method to study, result and summary. Both Thai and English abstracts are required. The length of each should not exceed 300 words. Also, the keywords should not be used more than 5 words.

Keywords: submission procedure; manuscript format; font size; font style; blank line

1. บทนำ

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นคู่มือในการเขียนบทความฉบับเต็มสำหรับผู้ที่มีความประสงค์ในการส่งบทความเข้าตีพิมพ์ในวารสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพปาก เพื่อเป็นการควบคุมคุณภาพและเพื่อให้การจัดทำเอกสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว ผู้ที่ส่งบทความควรพิมพ์บทความตามรูปแบบและแนวทางที่กำหนดอย่างเคร่งครัด

2. เนื้อหาบทความ

วารสารฉบับเต็มควรประกอบด้วย ชื่อบทความ ชื่อและที่อยู่ของผู้เขียนบทความ บทคัดย่อ คำสำคัญ วลีพิเศษ เนื้อหาโดยสมบูรณ์ของบทความ กิตติกรรมประกาศ และเอกสารอ้างอิง โดยในส่วนของเนื้อหาของบทความ สามารถแบ่งออกเป็นหัวข้อหลัก หัวข้อย่อย และอาจแบ่งถึงหัวข้อย่อยลงมา ทั้งนี้ตัวอักษรทั้งหมดที่ใช้ในการพิมพ์ทุกส่วนให้ใช้ตัวอักษรแบบ TH SarababunPSK ขนาด 16 ตัวหนาทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระยะระหว่างบรรทัดเป็นแบบบรรทัดเดี่ยว (Single Space) และแต่ละหน้าไม่ต้องมีการเติมหมายเลขหน้า

2.1 ขนาดและการตั้งค่าหน้ากระดาษ

ขนาดของกระดาษที่ใช้ในการพิมพ์กำหนดให้มีขนาดมาตรฐาน A4 ($8\frac{1}{4} \times 11\frac{3}{4}$ นิ้ว) โดยกำหนดการตั้งค่าหน้ากระดาษดังนี้

ริมขอบกระดาษด้านบน	1.5	นิ้ว
ริมขอบกระดาษด้านล่าง	1	นิ้ว
ริมขอบกระดาษด้านซ้าย	1.5	นิ้ว
ริมขอบกระดาษด้านขวา	1	นิ้ว

ความยาวโดยรวมของบทความไม่ควรเกิน 12 หน้ากระดาษ และบันทึกไฟล์ข้อมูลด้วย Microsoft Word 2010 ขึ้นไปเท่านั้น

2.2 ชื่อบทความและรายละเอียดของผู้เขียน

ในการพิมพ์ชื่อบทความให้พิมพ์ทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยใช้ตัวอักษรขนาด 18 พอยต์ พิมพ์เป็นตัวหนา โดยแต่ละคำในชื่อภาษาอังกฤษให้พิมพ์อักษรตัวแรกเป็นตัวพิมพ์ใหญ่ (ยกเว้นคำนำหน้านาม: articles, คำสันธาน: coordinate conjunctions และคำบุพบท: prepositions นอกจากคำเหล่านี้จะถูกใช้นำชื่อเรื่อง) สำหรับชื่อผู้เขียนบทความให้ใช้ตัวอักษรขนาด 16 พอยต์ ในขณะที่ส่วนของที่อยู่ให้ใช้ตัวอักษรขนาด 14 พอยต์ โดยที่อยู่ควรประกอบไปด้วย

สำหรับบุคลากรภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

สาขาวิชาที่สังกัด เบอร์โทรศัพท์เคลื่อนที่ และ E-mail ที่สามารถติดต่อได้ กรณีผู้เขียนมากกว่าหนึ่ง สามารถระบุที่อยู่ของผู้เขียนแต่ละคนโดยอาศัยตัวเลขที่พิมพ์แบบยกสูง (Superscript) ไว้หลังชื่อของผู้เขียนนั้น นอกจากนั้นควรมีการระบุชื่อผู้ติดต่อ (Corresponding author) โดยการพิมพ์เครื่องหมายดอกจัน (*) ไว้หลังชื่อ เฉพาะบรรทัดสุดท้าย ของรายละเอียดผู้ติดต่อให้ระบุ เบอร์โทรศัพท์ และ e-mail ของผู้ติดต่อ ทั้งชื่อบทความและรายละเอียดของผู้เขียนให้พิมพ์ไว้กลางหน้ากระดาษ

สำหรับบุคลากร ภายนอก มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ชื่อของหน่วยงาน เลขที่อยู่ เขต/ตำบล แขวง/อำเภอ จังหวัด และรหัสไปรษณีย์ ซึ่งสามารถระบุที่อยู่ของผู้เขียนแต่ละคนโดยอาศัยตัวเลขที่พิมพ์แบบยกสูง (Superscript) ไว้หลังชื่อของผู้เขียนนั้น นอกจากนั้นควรมีการระบุชื่อผู้ติดต่อ (Corresponding author) โดยการพิมพ์เครื่องหมายดอกจัน (*) ไว้หลังชื่อ เฉพาะบรรทัดสุดท้ายของรายละเอียดผู้ติดต่อให้ระบุ เบอร์โทรศัพท์ เบอร์โทรสารและ e-mail ของผู้ติดต่อ ทั้งชื่อบทความและรายละเอียดของผู้เขียนให้พิมพ์ไว้กลางหน้ากระดาษ

3. บทคัดย่อและคำสำคัญ

การพิมพ์บทคัดย่อและคำสำคัญให้พิมพ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยใช้ตัวอักษรขนาด 16 พอยต์ และจัดรูปแบบอยู่ตรงกึ่งกลางของหน้ากระดาษ โดยให้พิมพ์ชื่อหัวข้อ “บทคัดย่อ” และ “Abstract” เป็นแบบตัวหนา

4. เนื้อหาของบทความ

บทความวิจัยควรประกอบด้วย บทนำ (Introduction) บอกความสำคัญหรือที่มาของปัญหา นำไปสู่การศึกษา วัตถุประสงค์ วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการวิจัย (Materials and Method) กล่าวถึงรายละเอียด การวิเคราะห์และการทดลองที่กระชับและชัดเจน ผลการทดลอง (Results) บอกผลที่พบอย่างชัดเจน สมบูรณ์ และมีรายละเอียดครบถ้วน สรุปและอภิปรายผล (Discussion and Conclusion) อาจเขียนรวมกับผลการทดลองได้ เป็นการประเมิน การตีความ และการวิเคราะห์ ในแง่มุมต่าง ๆ ของผลที่ได้ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีความสอดคล้องหรือขัดแย้งกับผลงานผู้อื่นอย่างไร ต้องมีการอ้างหลักการหรือทฤษฎีมาสนับสนุนหรือการหักล้างอย่างเป็นเหตุเป็นผลและอาจมีข้อเสนอแนะที่จะนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

ส่วนของเนื้อหาบทความ กำหนดตัวอักษรที่ใช้ในเนื้อหาให้มีขนาด 16 พอยต์ รวมถึงไม่ต้องการเว้นบรรทัดระหว่างย่อหน้า (ไม่ต้องเคาะบรรทัดเมื่อขึ้นย่อหน้าใหม่) สำหรับรูปแบบตัวอักษรที่ใช้ในการพิมพ์หัวข้อกำหนดดังนี้

4.1 หัวข้อหลัก

กำหนดให้ใช้ตัวอักษรขนาด 16 พอยต์ ตัวหนา ในการพิมพ์หัวข้อหลัก และให้พิมพ์ไว้ชิดริมซ้ายของคอลัมน์

4.2 หัวข้อย่อยและหัวข้อย่อยรองลงมา

กำหนดให้ใช้ตัวอักษรขนาด 16 พอยต์ ตัวหนา ในการพิมพ์หัวข้อย่อยและหัวข้อย่อยรองลงมา และให้พิมพ์ห่างจากริมซ้ายของคอลัมน์ 0.5 นิ้ว

5. รูปภาพ ตาราง และสมการ

5.1 รูปภาพและตาราง

การนำเสนอรูปภาพและตารางสามารถนำเสนอต่อจากข้อความที่กล่าวถึงหรืออาจนำเสนอภายหลังจากจบหัวข้อหรือนำเสนอในหน้าใหม่ ขนาดของรูปภาพและตารางไม่ควรเกินกรอบของการตั้งค่าน้ำกระดาษที่กำหนดไว้ในหัวข้อ 2.1

ทั้งรูปภาพและตารางจะต้องมีคำอธิบายโดยคำอธิบายของรูปภาพให้พิมพ์ไว้ได้รูปภาพและอยู่ชิดซ้ายของหน้ากระดาษ หากรูปภาพใดถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วนให้มีการระบุคำอธิบายของแต่ละส่วนโดยอาศัยตัวอักษรภาษาไทยในวงเล็บเรียงตามลำดับเช่น (ก) และ (ข) ส่วนคำอธิบายตารางให้พิมพ์ไว้เหนือตารางและชิดริมซ้ายของกระดาษ โดยการเรียงลำดับรูปภาพและตารางให้แยกการเรียงลำดับออกจากกัน

ตารางข้อมูลที่นำลงตีพิมพ์ ต้องพิมพ์ด้วย word เพื่อความคมชัดของตาราง เช่น

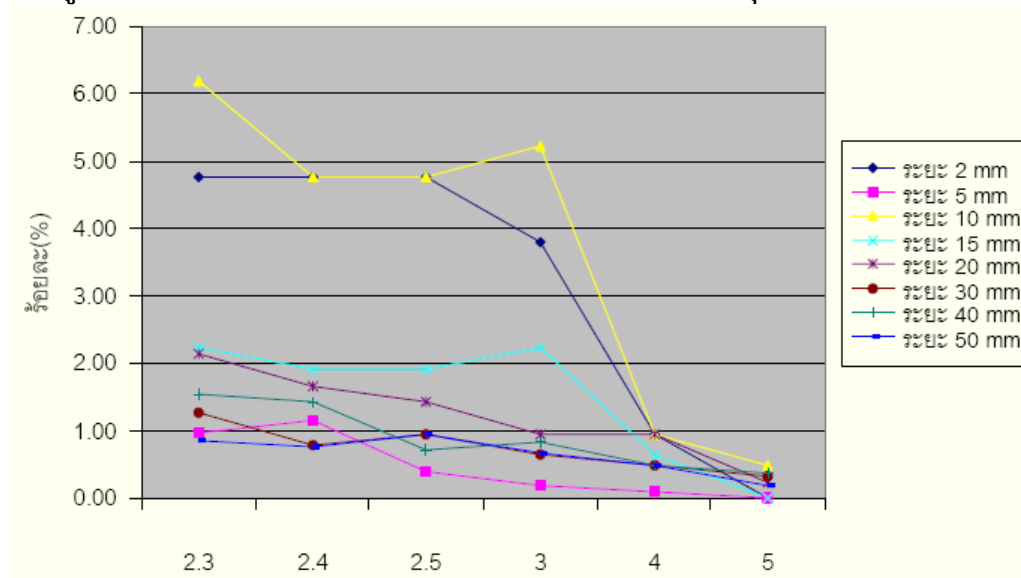
ตารางที่ 1 ตารางที่ไม่เหมาะสมในการนำลงตีพิมพ์

ผู้ออกแบบ	ผู้ใช้อาคาร
1) ระเบียงดินเผาที่มีคุณสมบัติในการใช้งานที่เหมาะสมสวยงาม	1) ระเบียงดินเผาที่มีขนาดที่ไม่เท่ากันตามลักษณะเฉพาะตัวของวัสดุ ผู้ใช้อาคารรู้สึกถึงความไม่เรียบร้อยไม่สม่ำเสมอของพื้นผิว
2) ข้อดีของระเบียงดินเผา คือ ติดตั้งยากเนื่องจากความไม่สม่ำเสมอของขนาดและความหนาของแผ่นระเบียงดินเผา	2) ระเบียงดินเผาที่ใช้ปูพื้นบันไดและลานพัก มีพื้นผิวที่ไม่สม่ำเสมอ ผู้ใช้อาคารอาจสะดุดเมื่อใช้งาน
	3) เนื่องจากความไม่แข็งแรงของระเบียงดินเผา เมื่อผ่านการใช้งาน หรือมีวัตถุตกกระทบ ทำให้ระเบียงดินเผาแตก กะเทาะ หรือบิ่น ซึ่งแสดงถึงความไม่คงทนแข็งแรง

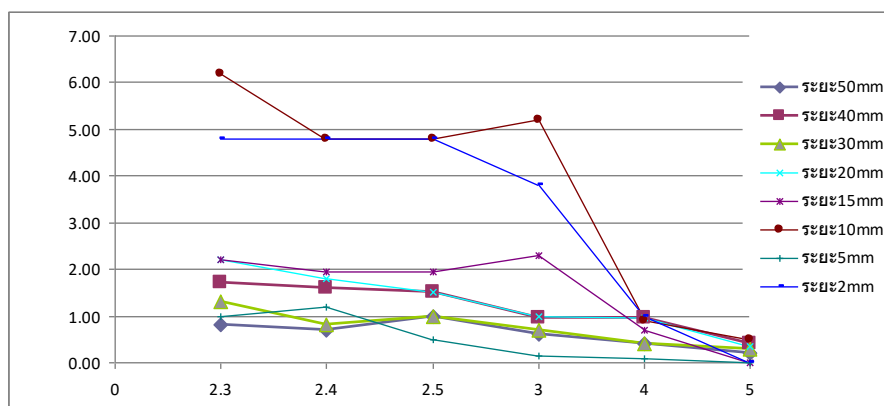
ตารางที่ 2 ตารางที่เหมาะสมในการนำลงตีพิมพ์

ผู้ออกแบบ	ผู้อ่าน
1) กระเบื้องดินเผาที่มีคุณสมบัติในการใช้งานที่เหมาะสมสวยงาม 2) ข้อดีของกระเบื้องดินเผา คือ ติดตั้งยากเนื่องจากความไม่สม่ำเสมอของขนาดและความหนาของแผ่นกระเบื้องดินเผา	1) กระเบื้องดินเผาที่มีขนาดที่ไม่เท่ากันตามลักษณะเฉพาะตัวของวัสดุ ผู้อ่านรู้สึกถึงความไม่เรียบร้อย ไม่สม่ำเสมอของพื้นผิว 2) กระเบื้องดินเผาที่ใช้ปูพื้นบันไดและซอกผนังที่มีพื้นผิวที่ไม่สม่ำเสมอ ผู้อ่านอาจสะดุด เมื่อใช้งาน

รูปภาพที่นำลงตีพิมพ์ ควรเลือกภาพที่เหมาะสมและคมชัดที่สุด

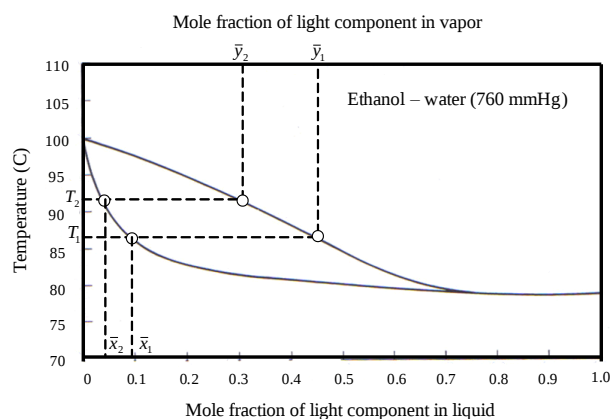

ภาพที่ 1 ภาพที่ไม่เหมาะสมในการนำลงตีพิมพ์

ภาพที่ 2 ภาพที่เหมาะสมในการนำลงตีพิมพ์

การระบุหมายเลขลำดับรูปภาพและตารางในบทความให้ระบุเป็นรูปที่และตารางที่ เช่น ภาพที่ 1, ภาพที่ 1 – 3, ตารางที่ 1, ตารางที่ 1 – 3 เป็นต้น

ภาพที่ 1 แผนภาพสมดุลของของผสมไอน้ำ - ของเหลวที่มี 2 องค์ประกอบภายใต้สภาวะความดันคงที่

ตารางที่ 1 ปริมาณการใช้น้ำมันปิโตรเลียมในแต่ละภาคเศรษฐกิจ ฯ ของประเทศไทย (หน่วย: ล้านลิตร)

ภาคเศรษฐกิจ	ปี	
	2545	2546
1. เกษตรกรรม	3,509	3,827
2. เหมืองแร่	19	26
3. อุตสาหกรรม	4,821	4,937
4. ไฟฟ้า	703	757
5. การก่อสร้าง	169	172
6. ที่พักอาศัยและการพาณิชย์	2,729	2,792
7. คมนาคมขนส่ง	23,980	25,475
Total	35,930	37,986

5.2 สมการ

การเขียนสมการให้เขียนไว้กลางคอลัมน์และมีการระบุลำดับของสมการโดยใช้ตัวเลขที่พิมพ์อยู่ในวงเล็บ เช่น (1), (2) เป็นต้น

6. กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี)

หากต้องการเขียนกิตติกรรมประกาศเพื่อขอบคุณบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเขียนได้ โดยให้อยู่หลังเนื้อหาหลักของบทความและก่อนเอกสารอ้างอิง เช่น

ขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพปาก ที่ได้เอื้อเฟื้อเอกสารและข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานวิจัย

7. การอ้างอิง

ให้รวบรวมรายชื่อสิ่งพิมพ์และวัสดุความรู้ต่าง ๆ ที่ใช้เป็นหลักฐานหรือเอกสารอ้างอิงในการศึกษาแทรกไว้ในเนื้อหาและท้ายบทความ

การอ้างอิงในเนื้อหา เป็นการวงเล็บระบุแหล่งที่มาอย่างกว้างๆแทรกอยู่ในเนื้อหาของบทความวิชาการ ส่วนรายละเอียดที่สมบูรณ์ของแหล่งข้อมูลจะแสดงใน “เอกสารอ้างอิง” ในส่วนท้ายของบทความวิชาการ โดยใช้รูปแบบ APA 7th เท่านั้น

7.1 การลงรายละเอียดของการอ้างอิงในเนื้อหา

(ผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์, หน้า เลขหน้าที่อ้างอิง)

(ผู้แต่งคนแรก และผู้แต่งคนที่สอง, ปีที่พิมพ์, หน้า เลขหน้าที่อ้างอิง)

(ผู้แต่งคนแรก และคณะ, ปีที่พิมพ์, หน้า เลขหน้าที่อ้างอิง)

(ผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์, ไม่มีเลขหน้า)

(หน่วยงาน, ปีที่พิมพ์, หน้า เลขหน้าที่อ้างอิง)

(นามแฝง, ปีที่พิมพ์, หน้า เลขหน้าที่อ้างอิง)

7.2 การลงรายละเอียดของการอ้างอิงท้ายบทความ

ให้อ้างอิงรายการลำดับตามอักษรตัวแรกของผู้แต่ง ตามการเรียงลำดับตัวอักษรของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน สำหรับรูปแบบการพิมพ์รายชื่อเอกสารอ้างอิงจากแหล่งต่าง ๆ กำหนดให้มีรูปแบบดังตัวอย่างต่อไปนี้

(1) บทความจากวารสาร (Journal)

Waszkiewics, S.D., Tierney, M.J. and Scott, H.S. (2009). Development of coated, annular fins for adsorption chillers, *Applied Thermal Engineering*, vol.29 (11-12), August 2009, pp. 2222 – 2227.

จักรกฤษณ์ นรมิตผดุงการ และ ทวี สอนมาลี. (2519). ความสามารถในการเงินของเทศบาลกรณีของเทศบาลนครกรุงเทพ ก่อนเปลี่ยนแปลงเป็นกรุงเทพมหานคร, *วารสารพัฒนาบริหารศาสตร์*, 16, เมษายน 2519, หน้า 231 – 254.

(2) บทความจากเอกสารประกอบการประชุม (Proceedings)

Kato, S. and Widiyanto, A. (2001). Environmental Impact Assessment of Various Power Generation Systems, *paper presented in the Tri-University International Joint Seminar & Symposium 2001*, Chiang Mai, Thailand.

มารุต บุรพา, ณัฐนี วรยศ และทณงเกียรติ เกียรติศิริโรจน์. (2551). โมเดลอย่างง่ายของการทำน้ำร้อนแสงอาทิตย์ที่มีประสิทธิภาพเสริม, *การประชุมสัมมนาเชิงวิชาการรูปแบบพลังงานทดแทน สู่ชุมชนแห่งประเทศไทย*, มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

(3) รายงานทางวิชาการ / รายงานวิจัย

Division of Technical Services and Planning. (2003). *Chiang Mai City Municipality. Annual Report*.

จุฬาร ไซตช่วงนิรันดร์, นลินี ตันธุนิตย์ และปณิตดา เพ็ชรสิงห์. (2529). *รายงานการวิจัยเรื่องประวัติศาสตร์หมู่บ้านคำม่วง, โครงการวิจัยระบบการทำฟาร์ม มหาวิทยาลัยขอนแก่น*.

ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. หน้า 54 – 57.

พรพิมล เกลิมพลาณภาพ. (3535). *พฤติกรรมและการแสวงหาข่าวสารและการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารของธุรกิจเอกชนที่มียอดขายสูงสุดของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

(4) หนังสือ

Myers, R.H. and Montgomery, D.C. (1995). *Response Surface Methodology: Process and product optimization using designed experiments*, New York: John Wiley & Sons,.

Goswami, Y.D., Kreith, F. and Kreider, J.F. (1999). *Principles of Solar Engineering*, 2nd edition. ISBN: 1-56032-714-6, Philadelphia: Taylor & Francis,

วิบูล วิจารณ์ และกนกนาถ ชูปัญญา. (2525). *เคมีคลินิก*. กรุงเทพฯ: โครงการตำราศิริราช คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล.

(5) วิทยานิพนธ์

สุรจิตร ทิบัว. (2538). *การศึกษาศาภาพการใช้แหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา ของจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

Herbert-Cheshire, L. (1997). *Living by the sea*. Unpublished honours thesis, Central Queensland University, Rockhampton, QLD, Australia.

(6) เว็บไซต์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2554). “คู่มือการศึกษาปีการศึกษา 2554”. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.psu.ac.th/handbook/> สืบค้นเมื่อ 3 ธันวาคม 2554.

Brown, H. (1994). “Citing computer references”. [online], Available: <http://neal.ctstateu.edu/history/cite.html>. Retrieved April 3, 1995.

(7) การสัมภาษณ์

ดิลก บุญเรืองรอด. (2543, กรกฎาคม 14). อธิการบดี, สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา. สัมภาษณ์.

ตัวอย่างการอ้างอิงในเนื้อหา

(สุวิมล ตีรกานันท์, 2553) (Tirakanan, 2011)

ตัวอย่างการแปลเอกสารอ้างอิงภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ

1.1 ตัวอย่างเอกสารอ้างอิงที่เป็นหนังสือ

สุวิมล ตีรกานันท์. (2553). *การวิเคราะห์ตัวแปรพหุในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Tirakanan, S. (2011). *Multivariate variables analysis in social science research*. Bangkok: Chaulalongkorn University Printing House. (in Thai)

1.2 ตัวอย่างเอกสารอ้างอิงที่เป็นบทความ

ปาน จินดาพล. (2557). การเป็นเจ้าของกิจการกับทัศนคติต่อความเสี่ยง.

วารสารนักบริหาร, 34(1), 130-135.

Jindapon, P. (2014). Entrepreneurship and risk attitudes. *Executive Journal*, 34(1), 130-135. (in Thai)

สุวรรณ ลัคนวณิช. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล พฤติกรรมการใช้ชีวิต และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักศึกษาที่ใช้ชีวิตในที่พักเอกชน ย่านรังสิต จังหวัดปทุมธานี. *BU Academic Review*, 13(1), 13-16.

Luckanavanich, S. (2014). Personal relationship, living behaviors, and academic achievement of university students in the private residence, rangsit area, Pathumthani. *BU Academic Review*, 13(1), 13-16. (in Thai).

1.3 ตัวอย่างเอกสารอ้างอิงข้อมูลจากเว็บไซต์

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2556). สถานการณ์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเข้าในปี 2555. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://www.2tat.or.th/stat/web/statistic_tst.php สืบค้นเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2557.

Tourism Authority of Thailand. (2013). *Inbound foreign tourists situation in 2012*. [online], Available: http://www.2tat.or.th/stat/web/statistic_tst.php. Retrieved February 9, 2014. (in Thai)

ท่านสามารถดาวโหลดรูปแบบบทความได้ที่ <https://goo.gl/y9WEje>

หรือ ติดต่อสอบถามที่ **ผู้ประสานงาน** : นายลิขิต ศิริ

โทร 054-237 399 ต่อ 3832 **Mobile**: 083-156-3928

E- mail: res_journal@hotmail.com

ปรับปรุงข้อมูลเมื่อ 4 มกราคม 2562